

Upravništvo, Ljubljana, Knaflicjeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Belem-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga č. 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročna mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflicjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Zaradi praznika izide pri-
hodnja številka „JUTRA“
v soboto.

Spomlad pred 20 leti

V četrtem letu svetovne vojne so se bili temeljni habsburški monarhijski tako zelo omajali, da so dalekovidni ljudje skoro že točno napovedali, kdaj se bo sesula njena zgradba. Pri tem položaj na avstrijskih frontah l. 1917 navidez ni bil neugoden. Po porazu pri Gorlicah in je Rusija sicer toliko opomogla, da so se na Dunaju bali novega ruskega napada, ki bi bil moral priti na pomlad l. 1917., toda Srbija je bila vsa zasedena že drugo leto, Rumunija je bila pregažena, na soški fronti se je bližala deseta bitka in ž njeno verjetni deseti italijanski neuspeh, ameriška vojna napoved pa je šele naslednje leto imela težke posledice.

Vkljub temu se je starodavni politični nestor v notranosti razkrajal, avtoriteta oblasti je padala od dne do dne in nezadovoljstvo podjarmljenih narodov je dobivalo značaj revolucionarnega nastojanja. Smrt cesarja Franca Jožefa je bila vrgla svojo zlo senco na leto 1917., ko je za stari avtokratom prevzemale nasledstvo slabi Karel. Gospodarsko se je bila monarhija izčrpala do dna, na vrata sta trkali kriza in lakota ter širili splošno nezadovoljstvo. Kar se tiče moralnega kapitala, ga je nesposobno vojaško vodstvo zaigralo že l. 1914. s svojimi porazi na srbskem in ruskem bojišču tako temeljito, da niti kasnejši uspehi stvari niso mogli popraviti. Ko ni bilo nobenega znaka, da se kmalu konča vseobče klanje, se je vse bolj širilo prepričanje, da se podunavska monarhija bliža davno dozorelemu razsulu.

Neodločni cesar Karel ni mogel ničesar več rešiti. Orjaški nalogi bi ne bila kos niti daleko jačja osebnost. Novi vladar je imel sicer ob vsaki priliki kopo lepih besed in nedolodnih mirovnih obetov, kolebal pa je med različnimi svetovalci. Ko je bil na kocki obstoj države, so na Dunaju gledali samo na to, kako bi zaščitili dinastične interese, istočasno pa so kakor slepci izbrali izredno vojno stanje, da slovanski narodom še bolj pristržijo njihove ustavno in zakonito zajamčene pravice.

Sklicanje državnega zbora je ob pomladi 1917 postalo neodložljivo. Vlada Clam-Martinitzova se je na zasedanju pripravljala s tem, da je pomisljala, kako bi najprej v oktobrajem ustrelega velenemskim »belangom« ter postavila slovansko večino pred dovršeno dejstvo slovaških avstrijskega nemštva. Ti »belangi« so med drugim zahtevali novo upravno-politično razdelitev Avstrije po željah nemških nacionalcev tako, da bi vsi Slovenci prišli pod nemški Innerösterreich, iz Češke bi se bila izločila posebna kronovina Deutschböhmen, Galicija s svojimi milijoni Poljakov in Ukrajincev pa bi postala samostojno telo v sklopu monarhije, s čimer bi Slovani v dunajskem parlamentu prišli v manjšino. Vrhunec teh zahtev je tvoril načrt, da se nemščina proglasi v Avstriji za državni jezik. Nemci so si zaželeli, da jim vojna prinese v Avstriji isti sad, kakor ga je Madžarom prinesla nagodba iz l. 1867.

Tako je bil tudi z nemške strani sprožen problem Avstrije kot narodnostne države. Ko so slovanske zahteve dobivale vedno vidnejši izraz, so Nemci zahtevali kot lek v smrtni bolezni države nemški primat, tedaj ravno ono, na čemer je država bolehalo in propadala že tedaj, ko to stanje še ni bilo uzakonjeno, in se je le dejansko izvajalo. Prenapeti vsenemški nacionalci v svoji kratkovidnosti niso niti slutili, da postajajo direktni pomočniki slovanskih osvobodilskih stremeljem...

Med jugoslovenskimi in češkimi nacionalisti, ki so gojili vero v popolno osvoboditev in so bili ustvarili znanje držav in znotraj organizacijo odpora (Jugoslovenski odbor, mafija itd.) se je vzbudil nov optimizem. Nemške zahteve in politika avstrijske vlade so v veliki meri pomagale, da se je moglo širiti antiavstrijsko razpoloženje v širokih krogih ljudstva. Težke življenjske prilike našega naroda so polagoma zblizale oba slovanska politična tabora, ki sta povsem različno gledala na usodo svojega naroda. Veliko vprašanje, v katero smer naj se obrne slovanska politika, je v trenutku, ko so se bližale usodopolne odločitve, dobivalo historičen pomen. S Češkega so prihajale vesti, da je mišljenje celokupnega naroda vse bolj radikalno. V naših južnih krajih vse strahote vojaškega režima niso mogle zatreti veleizdajniškega razpoloženja. Na Hrvaškem je sicer vladal navidezno političen mir in zagrebška vlada je bila v rokah srbsko-hrvatske koalicije, ki se je držala zelo previdno, toda baš to dejstvo je vzbujalo v dvojnih in vojaških krogih veliko sumnje, saj so mnogi vodilni ljudje srbsko-hrvatske koalicije bili hudč kompromitirani iz raznih veleizdajniških procesov...

OBISK NJ. VIS. KNEZA NAMESTNIKA V PARIZU

Knez Pavle se je odzval vabilu prezidenta francoske republike — Razgovori z vodilnimi pariškimi državniki — Nova manifestacija francosko-jugoslovenskega prijateljstva

Pariz, 26. maja. a. Nj. Vis. knez namestnik Pavle in Nj. Vis. kneginja Olga sta na povratku iz Londona v spremstvu ministra dvora Milana Antića, prvega adjutanta Nj. Vel. kralja generala Hristića in dvorne dame Lozanić prispela na povabilo prezidenta francoske republike Alberta Lebruna snoči ob 20.30 v Pariz. Severna postaja v Parizu je bila slavnostno okrašena. Odlična gosta so na peronu sprejeli zastopniki jugoslovenskih in francoskih oblasti, oddelek civilne garde pa jima je izkazal vojaške časti. V imenu prezidenta francoske republike Lebruna je pozdravil Nj. Vis. kneza namestnika Pavla pomočnik šefa protokola Leger. Soproga jugoslovenskega poslanika dr. Purića je izročila kneginji Olgi šopek vrtnic.

Kakor znano, se je Nj. Vis. knez namestnik Pavle že v Londonu sestal z vodilnimi državniki obeh zapadnih evropskih velesil. V buckinghamski palači je sprejel tudi francoskega zunanjega ministra Delbosa. V Parizu je imel danes s prezidentom Lebrunom daljši razgovor in je pri njem ostal tudi na obe-

du. Nj. Vis. knez Pavle se je sestal tudi s predsednikom francoske vlade Blumom.

Na obedu v Elizejski palači so bili tudi zastopniki jugoslovenskega poslanstva v Parizu, min. predsednik Leon Blum, ministri Violet, trgovinski minister Bastid, poštni minister Jardiller, francoski poslanik Dampierre, maršala Petaín in d'Esperey, predsednik zunanje-političnega odbora senata Beranger, generalni tajnik v francoskem zunanjem ministrstvu Leger ter več vodilnih uradnikov francoskega zunanjega ministrstva.

Odmev v pariških listih

Vsi listi poročajo obširno o prihodu kneza Pavla. »Petit Parisien« je objavil uvodnik, v katerem med drugim pravi: »Po obisku v Londonu, kjer je imel jugoslovenski knez namestnik Pavle več važnih razgovorov z angleškimi voditelji in z Delbosom, je snoči prispel v Pariz in takoj odšel v jugoslovensko poslanstvo. Knez namestnik Pavle se bo sestal z našimi državniki. Njegovi razgovori se ne dvomno velikega političnega pomena, posebno glede na to, da je Jugoslavija pred kratkim podpisala politični dogovor z Bolgarijo in z Italijo. Znano je, da še pred kratkim ti dve državi nista bili navdah-

njeni s posebno toplimi čustvi do Jugoslavije in da je njuna sovražnost do nje pogosto zbujala skrb mednarodnih diplomatskih krogov. Po tragični smrti jugoslovenskega kralja Aleksandra se je knez namestnik Pavle, ki je prevzel težko politično dediščino do polnoletnosti mladega kralja Petra II., znašel pred nenavadno kočljivim in zapletenim položajem. Znano je, kako dobro je izpolnil to veličansko nalogo. Danes je Jugoslavija ena izmed najsolidnejših in najnaprednejših držav srednje Evrope. Za ajeno prijateljstvo se vsi potegujejo, kar dokazuje, da vsi čuti-pomen te države in njeno izredno vitalnost. Ničče se bolj kakor Francija ne veseli tega znatnega zboljšanja položaja Jugoslavije, saj je bila naša domovina, ki je z vsemi sredstvi podprla ustvaritev jugoslovenskega edinstva in ki je po vojni stalno bodrila hrabri prijateljski narod. Knez namestnik-Pavle nadaljuje zvesto tradicijo kraljevske rodbine Karadjordjevićev v njenem prijateljstvu do Francije. Pri izpolnjevanju svojih visokih funkcij pripisuje vedno poseben pomen trajnemu razvoju zaupnih in prijateljskih odnosov med našima dvema državama.«

»Ere Nouvelle« piše med drugim: »Jugoslovenski knez namestnik Pavle, ki je s kneginjo Olgo prisostvoval slove-

nostim kronanja angleškega vladarskega para in ki je imel več razgovorov z angleškimi voditelji, je snoči prispel v Pariz, da se razgovori z našimi voditelji o sedanjih problemih, tičočih se francosko-jugoslovenskega razmerja in političnega položaja v srednji Evropi, ki je ta trenutek predmet akcij raznih smeri. V nasprotju s tem, kar so trdili v nekaterih krogih, ki so preveč prizadeti pri rušenju prijateljskega razmerja med Francijo in Jugoslavijo, se to razmerje med obema državama ni nič pokvarilo. To razmerje se slej ko prej razvija v očiščeno pristržnega sodelovanja. Po sklenitvi nedavne italijansko-jugoslovenske pogodbe so v nekaterih krogih trdili, da se Jugoslavija pridružuje osi Berlin-Rim, da se oddaljuje od Francije in da nima več interesa pri usodi Male antante, toda sprejem, ki ga je doživel v Rumuniji in na Češkoslovaškem dogovor med Italijo in Jugoslavijo, je prinesel oster demanti takega pesimističnega razlaganja.

Vsako povečanje ugleda in vpliva Jugoslavije v srednji Evropi mora koristiti miru in splošnemu pomirjenju Evrope. Kmalu bo do mnila tri leta, ko je knez Pavle prevzel oblast v Jugoslaviji. To nalogo vrah z velikim taktom in z globokim smislom političnih realnosti ter se mu je posrečilo razbiti obroč sovražnih sil, ki se je dotedaj očrtaval na mejah. Izredna politična delavnost je prinesla jugoslovenskemu knezu namestniku splošno simpatije širokih jugoslovenskih množic in splošno spoštovanje voditeljev evropskih držav. Osebnost spada jugoslovenski knez namestnik med državnike, ki ne verujejo v fatalnost vojne. Mnenja je, da ne morejo biti zaman prizadevanja za odstranitev vojne nevarnosti. Zato smo prepričani, da bo v tem pogledu v popolnem soglasju z našo vlado in da bo iz njegovih razgovorov z našimi voditelji francosko-jugoslovensko prijateljstvo vnovič izšlo utrjeno in ojačeno.«

Egipt sprejet v DN

Sprejem je bil odobren soglasno — Za predsednika DN je bil izvoljen turški zunanji minister Ruždi Aras

Zeneva, 26. maja. d. Danes dopoldne ob 11. se je sestal svet Društva narodov na svojo prvo javno sejo. Predsedoval ji je delegat Ekvadorja Quedra. Na dnevnem redu je bil sprejem Egipta v članstvo Društva narodov. Otvorjajoč sejo, je predsednik naglasil, da predstavlja prošnja Egipta za sprejem v Društvo narodov nov dokaz življenjske sile ženevske institucije. Preden se je pričela razprava o tej prošnji, je bil izvoljen verifikacijski odbor, da pregleda pooblastila delegatov. Seja je bila zato prekinjena.

Na popoldanski seji je bilo odobreno poročilo verifikacijskega odbora, po katerem je prisotnih v Zenevi 50 delegatov. Zastopnik Poljske se je pri tej priliki dotaknil tudi vprašanja Abesinije in naglasil, da je vprašanje udeležbe abesinske delegacije urejeno že po sami okolnosti, da delegacija ni predložila svojih pooblastil. Sledila je volitev novega predsednika. Grški delegat Politis je predlagal, naj bi se izvolil za predsednika sveta Društva narodov zastopnik ene izmed sosednjih držav Egipta. Na njegov predlog je bil nato s 46 izmed oddanih 49 glasov izvoljen za predsednika turški zunanji minister dr. Ruždi Aras, ki se je zahvalil za izvolitev

in takoj prevzel predsedstvo.

Nato se je pričela razprava o sprejemu Egipta v Društvo narodov. Izvoljen je bil ožji odbor, ki je izvršil vse potrebne formalnosti, nakar se je po kratkem odmoru seja nadaljevala. Po prečitjanju poročila je bil pri poimenskem glasovanju sklenjen sprejem Egipta v Društvo narodov s 47 glasovi. Naknadno so se izjavili za sprejem Egipta tudi zastopniki San Dominga, Mehike, Avstralije in Španije, ki pri prvem glasovanju niso bili navzoči.

Takoj nato je stopila v dvorano delegacija Egipta, ki jo tvori 10 članov. Vsi so imeli na glavi temnoredne fese. Predsednik Ruždi Aras je s prisrčnim nagovorom pozdravil egiptsko delegacijo, zlasti pa pomenjega predsednika Nahasa pašo. Egiptski ministri predsednik Nahas paša je imel nato daljši govor, v katerem se je zahvalil za soglasni sklep o sprejetju v članstvo Društva narodov in svečano obljubil, da bo Egipt po svojih najboljših močeh sodeloval in podpiral ženevsko institucijo. Sledila je še kratka razprava o izvolitvi enega člana stalnega mednarodnega razodišča v Haagu kot naslednika umrlega Belgijca Rollina Jacquemina, nakar je bila seja zaključena.

Ženevske skrbi zaradi Abesinije

Zeneva, 26. maja. b. Včeraj je prejelo generalno tajništvo DN telegram abesinskega cesarja, v katerem ga ta obvešča, da se abesinska delegacija sedanjega zasedanja ne bo udeležila. Neguš sporoča to tajništvu z mnogimi pridržki glede abesinskih pravic v DN. Na koncu se izreka z veseljem za sprejem Egipta v ženevsko ustanovo.

V ženevskih krogih sodijo, da je ta negušev telegram znatno zasostril položaj v Zenevi, ker je znano, da so se vse delegacije držav nekako tiho sporazumela, da o abesinskem problemu na sedanjem zasedanju sploh ne bodo razpravljale. Sedaj bo treba negušev telegram predložiti skupščini, ker si v njem neguš izrecno pridržuje pravico prisostvovanja abesinske delegacije v Zenevi. Potrditev spreje-

ma neguševe brzojavke bi torej pomenila, da smatra skupščina DN abesinskega cesarja za zastopnika regularnega člana DN. Razumljivo je, da bi to položaj zelo poslabšalo.

Pozno zvečer sta se sestala na zaupno posvetovanje Eden in Delbos. Eden je ba-je zastopal stališče, da je Abesinija nekaj »član na razpoloženju«, dočim je bil Delbos mnenja, da lahko služi neguševa brzojavka za povod za definitivno ureditev abesinske zadeve. Na to stališče se je, kakor se domnava, postavila tudi poljska delegacija. Tako je neguševa brzojavka nenikrat zmešala račune zbranih delegatov, ki so bili že trdno prepričani, da se o Abesiniji na sedanjem zasedanju DN sploh ne bo razpravljalo.

katerih ima vsakokratni kralj Hrvatske biti tudi gospodar Kranjske, Koroške in Štajerske, zahtevala združenje hrvatskih in slovenskih dežel v posebno državno enoto v okviru monarhije. Goriška in Trst nista bila omenjena. Prvi spomladanski meseci l. 1917. so tako pretili, da razbijejo jugoslovenska stremeljenja v celo vrsto posebnih, med seboj si nasprotujočih akcij. Še bolj kakor drugi deli našega naroda so morali Slovenci občutiti opasnost takega stanja. Od zunaj so prihajale vesti, da smatrajo mnogi vplivni faktorji antante zedinjenje Srbov in Hrvatov za zagotovljeno, glede slovanskega ozemlja pa so mišljenja, da bo preko njega morala iti avstrijska italijanska, odnosno nemško-italijanska meja.

Bližalo se je zasedanje avstrijskega parlamenta in s tem eden najbolj kritičnih trenutkov naše narodne politike. Jugoslovenski nacionalisti so bili prepričani: ako se sedaj ne posreči uveljaviti idejo narodnega edinstva in združiti celokupno jugoslovensko parlamentarno zastopstvo v enoto, ki bo nacio-

Van Zeelandova akcija

obsojena na neuspeh

Skrajno neugodne okoliščine za sklicanje nove svetovne gospodarske konference

Pariz, 26. maja. o. Po informacijah, ki jih je zbral Van Zeelandov finančni strokovnjak Frere pri raznih evropskih vladah, prevladuje vedno bolj prepričanje, da bo ostala akcija, ki sta jo poverili Anglija in Francija belgijskemu ministrskemu predsedniku Van Zeelandu, brez uspeha. Po splošni sodbi sedaj ni niti misliti na sklicanje kake nove menarodne gospodarske konference ker bi se končala z enakim neuspehom kakor prva konferenca l. 1933. V zvezi s tem opozarjajo zlasti na izjave angleškega trgovskega ministra Runcimana v spodnji zbornici, kjer je večeraj naglasil, da se Anglija kljub temu, da je sama dalja pobuda za akcijo k. naj. dovede do odstranitve ovir v mednarodni izmenjavi blaga, sama ne bi mogla dočela odreči zaščitnim carinam ne le zato, ker tvorijo važen del državnih dohodkov, marveč tudi zaradi tega, ker bi to iz temeljev izpremenilo seda-

njo gospodarsko strukturo imperija, kar bi moglo dovesti do nedolodnih posledic. Po njegovih sodbi, ki jo potrjujejo tudi drugi gospodarski strokovnjaki, je predvsem potrebno, da se doseže stabilnost valut. Pri korak k temu mora biti »porazum med Anglijo in Ameriko o stalnosti razmerja med funtom in dolarjem. Na osnovi tega se bodo mogle pozneje stabilizirati tudi ostale valute. Še le, ko bo to doseženo, bo mogoče misliti na postopno likvidacijo carin in drugih zaščitnih ukrepov, ki ovirajo sedaj medesebno mednarodno izmenjavo blaga. Van Zeeland bo v kratkem odpotoval v Ameriko, da tudi Rooseveltu obrazloži ta položaj evropskega gospodarstva ter da se z njim posvetuje o morebitni nadaljnji skupni akciji Amerike in Evrope, ki naj bi dovela do svetovnega gospodarskega ozdravljenja.

Francov ultimatum Baskom

General Franco grozi z uničenjem vseh Baskov, ako se mu brezpogojno ne preda Bilbao z vsem zaledjem

Salamanca, 26. maja. br. Snoči je general Franco po radijski postaji v Salamanci objavil proglas, ki je uničil poslednji up, da bo v Španiji v doglednem času sklenjeno premirje ter ustavljeno prelivanje bratske krvi in nesmiselno uničevanje narodnega premoženja. V svojem proglasu je general Franco sporočil Baskovcem ultimatum, v katerem zahteva, naj se takoj vdajo in najkasneje v 24 urah izroče Bilbao z vsem zaledjem njegovi oblasti. Zagrozil je, da bo nadaljeval borbo do popolnega iztrebljenja Baskov, če tega ne store.

Francov ultimatum Baskom neposredno po intervenciji angleške vlade, ki je predlagala sklenitev premirja in umik vseh tujih prostovoljcev, je napravil v Londonu, Parizu in Zenevi silno mučen vtis. Kakor se je zvedelo, namerava general Franco svojo grožnjo že v kratkem izpolniti. Najkasneje jutri popoldne ali v petek zjutraj se bo pričel splošen napad na Bilbao, ki ga hoče general Franco za vsako ceno osvoboditi. Zaradi priprav za ta napad so opera-

cije na baskovski fronti že od včeraj v zastoju. Francovci dovažajo nove dalekostrelne topove težkega kalibra, s katerimi nameravajo obstreljevati mesto. Obenem so začeli razvijati velikopokojno letalsko akcijo in od včeraj dalje skoraj neprestano bombardirajo Bilbao in vse zaledje, da bi omogočili zbiranje baskovskih čet in utrjevanje njihovih postojank. Vsekakor se pričakuje v trenutku, ko se v Zenevi trudijo državniki, da omilijo nasprotstva in da pridobe valencijsko vlado za popušcanje in pristanek na premirje, pričetek odločilne bitke za Bilbao.

Pogreb dr. Kramača v soboto popoldne

Praga, 26. maja. w. Tрупo dr. Kramača bodo prepeljali v Panteon narodnega muzeja, odkoder bo v soboto popoldne pogreb, na državne stroške. Ob kresu bo v Panteonu govoril min. predsednik dr. Hodža. Dr. Kramać bo pokopan v kriпти ruske pravoslavne kapele poleg svoje nedavno umrle soproge. Ob grobu bo govoril univ. prof. Nemeš. Narodna demokratska stranka dobiya iz vseh delov republike izraze sožalja. Med drugimi je tudi predsednik republike dr. Beneš izrazil sožalje pokojnikovim sorodnikom.

Bolezni kralja Karola

Bekarešta, 26. maja. AA. Zdravstveno stanje kralja Karola II. se je zboljšalo. Hripa se razvija normalno, temperatura pada.

Izvrstna pasta za zobe

Obloge proste zobe s penečo Odol pasto! Odol zobna pasta odstrani oblogo z Vaših zob!

ODOL

pasta za zobe

Britanska imperialna konferenca

V zvezi s kronskimi slavnostmi so se zbrali v Londonu predstavitelji vsega ogromnega britanskega imperija na konferenci, ki se traja.

Britanska imperialna konferenca je svojevrstna notranja uredba britanskega imperija in kaže, kako različen od drugih in obenem močnejši je funkcionalni aparat njegovega državnega organizma. V imperialni konferenci je predstavništvo domala vseh kontinentov, ogrodje največje državne zveze dosedanjih zgodovine.

V imperialni konferenci so se zbrali zastopniki matične vlade Britanije ter dominionov, s ministrskimi predsedniki na čelu. Poleg predstavitev angleške vlade sedijo tedaj oni iz Kanade ter Južne Afrike, pa iz Avstralije in Novi Zeland. Zastopaneja ni Novi Fundland, ki je bil poprej tudi urejen kot dominion, a se je 1. 1933. po lastni volji odrekal dominionski samoupravi, ker je bil za to deželo, ki šteje le okroglo 285.000 prebivalcev, predraga. Zastopana tudi ni Irska, toda ta iz povsem drugačnih razlogov. Ekstremistična stranka, pod vodstvom de Valere, ki je tamkaj sedaj že nekaj let na vladi, ne mara ostati na osnovi sporazuma z Anglijo iz leta 1921., ki je dal deželi dominionsko samoupravo, marveč se hoče povsem osamosvojiti, pa se zato ne mara udeleževati skupnega britanskega dela v okviru imperialne konference.

Dominione veže na matično državo v prvi vrsti vladarjeva oseba. Zato je bilo krovje novega angleškega kralja dogodek prvovrstne važnosti in odličnega pomena, saj je ob njem mogla najlepše priti do izraza skupnost vsega orjaškega imperija. Zato je tudi umljivo, da so mu dali tako ogromno slovesnost in da se je udeležilo zastopstvo v tako veliki meri.

Kot drug izraz skupnosti britanskega imperija pa je imperialna konferenca. Ta imperij se odlikuje po tem, da je o njem malo ali skoraj nikoli govorili niti v uradni govorici, niti v tisku, niti v literaturi, niti v umetnosti, niti v znanosti. Tu se je vse razvijalo tako rekoč ob sebi, nastajalo dejansko, ne da bi se brigali za odgovarjajoče natančne formalnosti opredelitelje, ki bi določale funkcijska področja skupnosti. In prav tako se je de facto uvedla tradicija, da se obravnavajo one zadeve, ki pripadajo pod območje skupnih nujnosti in ugodnosti, na posebni konferenci imperija, ki naj družijo matico z dominioni, tedaj trdno ogrodje vsega imperija. Značilno je, da se imperialne konference ne sestajajo morda po kakem vnaprej določenem programu ali v stalnem časovnem razdobju, marveč povsem neredno, po potrebi ter po priliki. Zanjda taka konferenca se je vršila v Ottavi v letu 1932., toda bavila se je le z gospodarskimi problemi, tihočim se vsega imperija. Poprej je bila zadnja imperialna konferenca v Londonu v letu 1930. Časovni predsedki med njimi so tedaj prav znatni in že po tem se more presoditi, da konference nimajo kake funkcijske vloge v pravem pomenu besede, marveč se morejo bolj primerjati priložnostnim političnim sestankom mednarodnega značaja. Saj ni čuda, da se je britanski imperij primerjal posebnemu »britanskemu Društvu narodov«.

Za sedanjo imperialno konferenco je bila najlepša prilika, ki se more nuditi: prisotnost vseh dominionskih premierjev in drugih vodilnih osebnosti pri kronskih

avečanostih. A potreba za konferenco se tudi ni manjkalo. Saj se nahaja Velika Britanija na razpotju svoje mednarodne politike, svoje uveljavljanja napram Evropi kot celoti in napram svetu, pa napram sredstvom, s katerimi se čuva in izvaja mednarodne obveznosti, Londonska vlada je morala priti v vseh teh stvareh na čisto s svojimi dominioni. Morala je težiti za tem, da se dožene, v koliko sodelujejo z njo dominionske vlade bodisi v diplomatskem kot v vojaškem pogledu. In te stvari so že nekaj dni predmet intenzivnih razgovorov na imperialni konferenci.

Bilo bi pač nekaj izrednega, ako bi se mogla ugotoviti popolna identičnost političnih nagnjenj in ciljev ter interesov vseh dominionov in matične Anglije; saj ležijo razporejeni domala po vseh kontinentih, vrh tega v jako različnih pogojih in okoliščinah. Čimbolj je situacija, v kateri se nahajajo, slična evropski, tem večja je sličnost interesov z matično državo. Prav lepo se to vidi pri Južnoafriški uniji, ki se čuti najbolj prizadeta po novjših spremembah v mednarodnopolitičnih odnosih, nanizanih okrog absineske avanture, pa se zato najbolj identificira z evropsko britansko politiko. Najmanj ima z Evropo opravka Kanada, ki je vrh tega nekako v zavetju ob strani Zedinjenih držav, ta bi se mogla spričo tega najbolj odčitati velikobritanski skupnosti. Avstralija ter Novi Zeland sta pacifiška dominiona, pa se zato njeni pogledi obračajo k onim faktorjem, katerih dejanje in nehanje bi moglo odločiti tudi o njuni dohoditvi. Zato se tamkaj že h jasnost in določnost napram pacifiškim političnim problemom, v katerih ima važno vlogo zlasti razmerje do Japonske.

Po raznovrstnosti interesov, od katerih smo se mogli tu dotakniti samo nekaterih, tedaj imperialna konferenca nikakor ne more kazati enotnosti. Tudi v tem pogledu je potemtakem »Društvo narodov« v malem. Vprašanja, ki jih je postavila londonska vlada na mize imperialne konference, pač ne bodo mogla biti rešena kar mimogrede. Angleška vlada je začela oboroževanje v ogromnih dimenzijah, oboroževanje, ki je projektirano samo v obrambne namene, in sicer ne le evropskega dela imperija, marveč tudi ostalih, dominionov ne na zadnjem mestu. Torej povsem logično, da bodo tudi dominioni prispevali k finančnim žrtvam. V koliki meri in kako, to je seveda drugo vprašanje, vezano tudi na okoliščini, v kaki obliki se bo izvedla oborožitev in v koliko se bo tikala tudi izvenevropskih področij. Tu se odpira nebroj vprašanj, podobno kot glede druge osnovne važne točke: dominioni hočejo in morejo točno vedeti, v koliko in kje, v katerih specialnih primerih je vezana Velika Britanija in v koliki meri bi mogla ta povezanost posegati tudi na dominione. Tu se prične ... implicirani sistem sodobne politike, mednarodne in zlasti evropske, v katerem je tudi za matično vlado danes še marsikaj nedoločena.

Angleška politika je z dogodki zadnjih dveh, treh let prestopila v novo razdobje, važno ljudski zanj kot za vso Evropo, a nič manj za ves britanski imperij. Če bi ji kanske svečanosti ne dale prilike za sestanke, bi si imperialna konferenca morala poiskati sama; tako važna je nova doba tudi za imperij kot celoto. Zato moramo pričakovati, da bodo njeni sklepi temu primerni.

Beleške

Gospodje od debele Berte

V torek smo objavili članek »Na nevadni fronti«, ki je poudaril delo takzv. jugoslovenske mafije za časa vojne. V temi zvezi z enako česko tvegajočo so delovali mnogi naši ljudje, vtegačjo svoje glave, z vsemi sredstvi na rušenje Avstrije in srečne okolnosti so omogočile, da je naša »mafija« mogla antanti dati na razpolago mnogo izredno dragoceno materiala. Prav nič nismo pretiravali, ko smo ugotovili, da so njeni eksponenti sedeli v samih kabinetih najodličnejših osebnosti avstrijske vojnne organizacije. O delovanju mafije imajo Čehi celo literaturo, kjer je tudi o paralelni jugoslovenski organizaciji zapisana marsikatera beseda. Pri nas žal prepučamo objave o borbi Slovencev za narodno osvobodjenje in zedinjenje pisem iz strankarskih pisarn, ki obdelujejo gradivo s stališča partijske agitacije.

Mi svojega članka nismo brez razloga objavili baš prošli torek. Hoteli smo z njim počastiti spomin moža, ki je bil eden važnih pomočnikov pri opasnem delu za časa vojne in ki je tisti dan ležal na mrtvaškem odru. Bil je to pokojni vseučiliški profesor dr. Ivan Prijatelj, pred prevratom knjižničar dvorne biblioteke na Dunaju. Preko njega, potom knjig, ki so prihajale iz Svice dvorni knjižnici v zamenjavo, odn. za takratni c. in k. vojni arhiv, je šel precejšen del korespondence naše mafije z njenimi zastopniki v inozemstvu.

Pri vseh, ki so takrat pomagali, je bilo pravilo, da mora težko in opasno delo ostati neosebno. Tega pravila so se sodelujoči držali do danes v zavesti, da so stori- li svojo nacionalno dolžnost, ker so jo po posebnih položajih ali službah, ki so jih zavzemali in vršili, mogli storiti, kakor bi jo storili tudi drugi odlični narodni ljudje na njihovem mestu. »Slovenec« seveda take poštrevnosti ne more razumeti in zato je le prirodno, da v posebnem podlistku z naslovom »Debela Berta« brije norce iz dela jugoslovenske mafije, katere člani in sodružniki res niso bili iz vrst »jungšicov«.

V ostalem moramo pripomniti, da naš članek o mafiji ni bil prva tozadevna objava o tej organizaciji v »Jutru«. Mi smo o njej že svoječasnno obširneje poročali. Takrat je najbrž sedel v redakciji »Slovenca« kdo, ki je mogel svojim kolegom reči: »V te reči se pa kar ne vtikajmo.« Da je eksistenca mafije ostala pisem »Debele Berte« neznan stvar takrat, ko je mafija razvila svoje delovanje, je več kot po sebi umevno. Lepo bi se ji bilo godilo, če ne bi bilo tako ...

Deklaracijske proslave JRZ

JRZ je vzela proslavo majske deklaracije v svoje roke. Njeni odbori po raznih krajih bodo priredili razne svečanosti, združene z manifestacijami za ministra notranjih del g. dr. Korošca. V Ljubljani bo mestni odbor JRZ proslavil 20 letnico majske deklaracije v dvorani kina Union. V drugih delih države JRZ proslavi majske deklaracije ne prireja.

Kdo pravi, da se vera in cerkev zlorabljata?

Gospod predsednik, rad bi Vas opozoril na lepo priliko za shod naše stranke. Na binkoštni ponedeljek slavimo pri naši romarski cerkvi patronicij. Pri lepem vremenu pride vedno veliko pobožnih ljudi od vseh strani. Kakor veste, smo tam obhajali tudi evharistični shod. Dan in prilichnost sta jako ugodna, da obrazložimo ljudstvu politično situacijo in delo naše stranke. Shod po božji službi bi bil tudi zato prav primeren, ker pridejo ljudje iz vseh okoliških far. Torej takoj na delo za razmah naše stranke. Cerkvemu ključarju sem naročil, da napravi pred cerkvijo primeren govorniški oder.

Pozdravlja Vas
Janec župnik.

To originalno vabilo in poziv na pobožen romarski politični shod, združen s sv. mašo in čiščenjem svetnikov, za slavo in razmah »naše stranke« nam je dal na razpolago adresat, katerega imena iz razumljivih razlogov ne navajamo. Če se pa zanj in za ime gospoda župnika interesira knezoškofski ordinariat ali pa Katoliška akcija, smo z originalom radi na uslugo.

»Samouprava« se popravlja

Po shodih JNS v primorski banovini je smatrala celo »Samouprava« za potrebno, da malo popravi svoje prvotne trditve, da ni n. pr. v Dubrovniku niti treh članov JNS. Pod vtisom oficijelnih poročil, do katerih ima zelo lahek dostop, se je mogla prepričati, da v Dubrovniku ni samo par nacionalistov, nego še vedno nekaj tisoč. V skripleh zavoljo svojih napovedi priznava sedaj, da je bilo na zborovanju JNS res nekaj poslušalcev, ki pa niso bili člani JNS, nego nacionalisti, katerim predsedajo dnevi napadi separatistično orientiranih Dubrovčanov. Ti poslušalci so bili tako rekoč izposojeno občinstvo, ki vedno rado čuje, če se kliče kralju, Jugoslaviji ter narodnemu in državnemu edinstvu.

Po tem novem tolmačenju pravih vzrokov uspelega zbora JNS v Dubrovniku bi še samo pričakovali, da bo »Samouprava« trdila, da je JRZ posodila svoje člane za JNS-arski shod. Morda se tega še malo ženira, ker se javnost še predobro spominja, kako je odrezal eden njenih največjih stebrov JRZ ravno v Dubrovniku o priliki kongresa Mednarodne ženske unije.

Framazoni pri Francu

Po podatkih španskega poslanca Cano Lopezja, ki je pristal generala Franca, je bilo pred revolucijo 21 španskih generalov članov prostozidarskih loč. Po izbruhu Francove revolucije je večina teh generalov prestopila na stran generala Franca, kjer opravljajo danes različne visoke funkcije ter poveljujejo posebnim oddelkom, ki se bojujejo s četami španske vlade. Svoj korak opravčujejo s tem, da so kot nacionalisti morali prestopiti na stran generala Franca.

Kaj bo dejal k tem ugotovitvam prijatelj generala Franca »Slovenec«, ki je sicer tako hud nasprotnik prostozidarjev?

Vprašanje uradniških plač

Organizacije javnih nameščencev v zadnjem času razpravljajo o vse večji potrebi zvišanja uradniških plač zaradi stalnega naraščanja cen življenjskih potrebščin. Državnim nameščencem so bile plače že trikrat znižane za sanacijo državnih financ.

Obisk Moscokega v Bukarešti

Varšava, 26. maja. AA. Obisk predsednika Moscokega v Rumuniji bo prve dni meseca junija. Sporod bo v kratkem objavljen. Predsedniku Moscockemu bo v Bukarešti izkazal čast bataljon 16. pehotnega polka, ki se menjuje po maršalu Pilsudskem in ki bo v ta namen prispel iz notranjosti države v Bukarešto.

Kraj Jurij VI. pri Baldwinu

London, 26. maja. b. Včeraj sta bila angleški kralj in kraljica gosta odstopajočega ministrskega predsednika Baldwin, h kateremu sta bila povabljena na kosilo. Razen njiju so se tega poslovnega kosila udeležili tudi vsi premieri dominionov, vsi angleški ministri ter ministri dvora.

»Slovenec« in skupščina nacionalnih akademikov v Zagrebu

Po svoji stari navadi »Slovenec« ne more pustiti neoklepetane nobene nacionalne manifestacije. Posebno kulturno se ponaša v tem pogledu v zadnjem času. Še je popolnoma svež spomin na njegovo izpade na sokolstvo in srednješkolsko mladino, že se je spravljal nad lepo uspešno skupščino Saveza jugoslovenskih akademskih organizacij. Njegovo ponašanje je izraz slabosti in živčne razravanosti, ki jo povzročata nasprotnikom jugoslovenskega izredna aktivnost nje govih pristavev v mladinskih in starejših vrstah in na vseh kulturnih in političnih področjih.

Kakor je skušal zmanjševati vrednost obeh zgoraj omenjenih manifestacij s podlimi mistifikacijami na račun nepoučene javnosti, tako skuša »Slovenec« tudi amolavaževati manifestacijo nacionalnih akademikov. Na intrigo glede nadstrankarskega značaja saveza je dobil že zaostren odgovor. Sedaj nas poziva, da objavimo točne podatke o številčni udeležbi na zagrebški študentski skupščini. Po pravih listih saveza odpade na vsako univerzitetno središče 30 delegatov in enako število glasov. Iz finančnih in drugih tehničnih ovir je predvidena v pravih olajšava, da sme vsak delegat zastopati s pooblastilom še enega zadržanega delegata. Kljub temu da se savez bori z največjimi materialnimi težkavostmi, je bilo na skupščini v Zagrebu navzočih skupno nad 200 akademikov, med

Togal
Pri revmatizmu ishiasu in obolenjih zaradi prehlada pomagajo TOGAL TABLETE — Pazite na zaščitno ime: TOGAL Din 21.— V vseh lekarnah. Dr. Stevanović i Pfk

Registrirano S. br. 28088-36

njim vsi po pravih predvidenih zastopnikih. Upamo, da bo »Slovenec« s tem našim pojasnilom ustrezno. Če nam ne verjame, ga pozivamo, da se obrne na dva somišljenika JRZ, ki sta morala zapustiti skupščino. Nadejamo se, da ne bosta oporekala dejstvu, da je bila velika dvorana farmaceutskega inštituta Strossmayerjevega vseučilišča popolnoma zasedena.

Končno nam preostane, da zavremo ogabno laž »Slovenca« v zvezi s selitvijo sedeža savezne eksekutive v Ljubljano. O premostitvi ni bilo nikakega glasovanja, ker se je ona izvršila v smislu pravih. Po teh pravih se bo selitev savezne uprave prav tako izvršila brez glasovanja, ko bo prihodnje leto prešla v roke beograjskih tovarišev.

Slika, ki smo jo objavili v »Jutru«, predstavlja izključno udeležbo iz Ljubljane. Posmeta je bila ob prihodu v Zagreb pred skupščino, zato na njej niso navzoči zastopniki Beograda in Zagreba.

Krasno uspeša skupščina nacionalnih akademikov ni dokazala samo moči nacionalne akademske mladine, temveč tudi nje zrelost in enotnost, brez odra na vse različne politične pripadnosti. Nacionalna akademska omladina ve, da jo družijo skupna jugoslovenska osnova, zato je na njej z lahkoto ustvarila nacionalno mladinsko fronto lojalnega in iskrenega sodelovanja. To pa je tisto, kar »Slovenca« peče in jezi.

Nova debata med Zagrebom in Beogradom

Za drugo obletnico obstoja beograjske združene opozicije je objavil daljši uvodnik beograjski »Odjek«, ki velja za glasilo g. Ljube Davidoviča. V uvodniku dokazuje nepodpisani pisec, da je združena opozicija poklicana rešiti na temelju demokracije hrvaške vprašanje. Dalje zavrta čitlike Hrvatov, da se združeni opoziciji nikakor ne mudi z reševanjem hrvaškega vprašanja. »Ti očitki so zelo neutemeljeni. Združena opozicija je storila od sedaj vse, kar je bilo v njenih močeh, da se pospeši rešitev hrvaškega vprašanja. Po dosedanjih uspehih upa, da ni več daleč čas, ko bo prišlo do srečne rešitve tega težkega vprašanja. Toda kadar je govora o hrvaškem vprašanju in o vseh z njim zveznih vprašanjih, bi želeli tudi mi od Hrvatov, da pokažejo malo več solidarnosti, soglasnosti in zaupanja napram beograjski združeni opoziciji.«

Na to skromno željo beograjske združene opozicije, ki se nahaja pri pogajanjih

za rešitev hrvaškega vprašanja med kladivom in nakovalom, odgovarja dr. Mačković »Hrvatski dnevnik« s pripombo, da bi morala združena opozicija povedati, za katere stvarne predloge želi pristanka in soglasja Hrvatov. »Hrvatv ne bodo odbili nobene poštene in koristne akcije. Vprašanje pa je, na kaj naj pristanejo Hrvatv, če št združena opozicija še sama ni na čistem v mnogih vprašanjih in se ji je šele sedaj posrečilo sestaviti odbor, ki bo izdelal njen skupni program. Kar se pa tiče zaupanja in združeno opozicijo, moramo že reči, da se zaupanje doseže šele z deli. Teh pa je bilo dosedaj žal le malo. V teku dveh let združena opozicija ni do danes pokazala še svoje dobre volje za rešitev hrvaškega vprašanja. Kadar bo združena opozicija s svoje strani doprinesla svoj delež za rešitev upravljenih zahtev Hrvatov, takrat bo deložna tudi njihove solidarnosti, pristanka in zaupanja.«

Poslanik Jurišič pri Kjuseivanovu

Sofija, 26. maja. p. Min. predsednik dr. Kjuseivanov je smučel sprejel jugoslovenskega poslanika Momčila Jurišiča. Razgovor je trajal celo uro.

Obisk bolgarskih književnikov

Sofija, 26. maja. p. V kratkem odpotuje v Jugoslavijo večja skupina bolgarskih književnikov. Obiskali bodo Beograd, Zagreb, Ljubljano, Bled in Split.

Po službenih zatrdilih so sedaj državne finance tako v redu in presečki v državni blagajni že tudi tako obilni, da res ni nobenega razloga več, da se začno izpolnjevati ponovne obljube najbolj merodajnih činiteljev. Povišanje plač državnim nameščencem bi se prav posebno prilagelo sedaj, ko so po mestih narastle cene skoro vseh življenjskih potrebščin zaradi povišanja banovinskih in mestnih trošarin. Vsekakor spada vprašanje povišanja plač državnim nameščencem danes med najbolj pereča vprašanja, če se res želi pristopiti k ureditvi naših notranjih odnosov, pri čemer bo padla najtežja naloga ravno na državno uradništvo.

Metla v Dubrovniku

Glavni organ JRZ »Samouprava« poroča, da se je oglasil neki prijatelj iz Dubrovniška s sporočilom, da tam izhaja neki listič »Dubrava«, okoli katerega se zbirajo vsi tisti, s katerimi se je Dubrovnik proslavil poslednje leto. »Dubrava« ironizira »Samoupravino« članek o veliki metli za čiščenje med državnim uradništvom in vprašuje, če bo vsaj eno ped dolga. »Samouprava« pravi, da bo ta metla mnogo večja od ene same pedi in sigurno tako močna, da bo pometla vse tiste, ki so odstranjevali državne grbe, zamazali spomenik neumrlega kralja Petra Osvoboditelja in izvesili črne zastave ob priliki senjskih dogodkov ...

Med tistimi, ki jim grozi organ JRZ, je tudi visoka duhovščina s samim dubrovniškim škofom, ker je izvesila po senjskih dogodkih na svojih palačah in po cerkvenih zvonikih črne zastave za padlimi v Senju, ki so bili ... znanj komunisti ter pristaji Ante Paveliča.

JNS in mestni svet v Splitu

Tajništvo JNS v Splitu je izdalo službeno sporočilo, da so bili izključeni iz organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke novo imenovani člani mestnega sveta g. Luka Draganja, Kajo Lalić in Rudolf Rožić. Vsi trije so sprejeli imenovanje za mestne svetnike proti sklepu organizacije, da ne sme sodelovati v novo imenovanem mestnem svetu v Splitu noben član JNS.

Prezident ČSR naši akademski mladini

Ljubljana, 26. maja. Akademski odsek JČ. lige v Ljubljani je danes povabil na skupen sestanek predstavnike vseh 16 kulturnih akademskih društev, ki so pred dvema mesecema skupno naslovili na oba prezidenta bratske českoslovaške republike spomenico, kjer je naša akademska mladina enotno izrazila svojo neomejno voljo, vztrajati v svoji ljubljanski do bratskega českoslovaškega naroda, posebno v njegovi borbi za demokracijo. Na današnjem sestanku vseh podpisnikov spomenice so bile prečitane vse zahvale, ki jih je akad. odsek JČ ligi kot organizator te akcije prejel. Prezident dr. Edvard Beneš se je zahvalil z naslednjim dopisom akademski mladini Aleksandrovce univerze: »Dragi prijatelji, zahvaljujem se vam za pozdrave in izrazе simpatij vaših akademskih društev do ČSR, ki goji in bo vedno čutila neomajno prijateljstvo do bratske Jugoslavije.« Prezident Masaryk pa je poveril naš čsl. konzulat, da v njegovem imenu izreče akad. mladini prijazno in toplo zahvalo za iskreno akcijo, ki jo je z veseljem sprejel na znanje. Pisemne zahvale so poslane še vse česke visoke šole, ki so jim bile spomenice poslane v informacijo.

Jugoslavija: Chelsea 6:1 (1:1)

Beograd, 26. maja. p. Za nočno tekmo med beograjsko Jugoslavijo in londonskim prvotrazrednim klubom Chelsea je vladalo izredno zanimanje, tako da so bile vse stopnice razprodane že vnaprej. Na igrišču BSK je bilo nad 11.000 gledalcev. Angleži so bili katastrofalno poraženi z 1:6. Takega poraza nihče ni pričakoval. Angleži so svoj nedavni poraz v Gradcu opravičevali s tem, da so moralj nastopiti takoj po napornem potovanju z avtobusom z Dunaja v Gradec. Za svoj večernjši poraz pač ne morejo navesti takega opravičila ker so se Angleži že tri dni mudili v Beogradu.

Jugoslavija je zmagala popolnoma zaokrog. V prvem polčasu sta bili obe enajstorič enakovredni, v drugem polčasu pa so domačini zaigrali z neverjetnim elanom.

Podpis trgovinske pogodbe z Norveško

Beograd, 26. maja. p. V Oslu so bila smučel končana trgovinska pogajanja med našo državo in Norveško. Sklenjena je bila nova trgovinska pogodba, ki so jo davi podpisali.

Vremenska napoved

Zagrebska: Topleje, oblačno in vetrovno. Dunajska: Po večini jasno, še topleje, lokalne nevihte.

Mariborski mestni svet

Maribor, 26. maja. Nocoj se je vršila seja mariborskega mestnega sveta, ki jo je vodil župan dr. Juvan. Zupan se je uvodoma spomnil tragčne smrti mestnega svetnika Ivana Glančnika, katerega spomin so navzočniki počastili z vzkliki: Slava mu! Takoj nato je občinski svet prešel k obravnavi o delovanju posameznih odborov. Za volilna moza pri volitvah v trgovsko zbornico sta bila izvoljena mešana svetnika Franc Nemeč in Ivan Velker. Občinski svet je zavrnil več ugovorov zoper predpise prirastkarine.

Soglasno je bil sprejet predlog odseda, da se 12 prvornik zviša redna ubožna podpora. Tvrniška cesta, ki veže Aleksandrovo in Valvasorjevo cesto, se bo razširila na 26 m. Mestna občina bo v to svrhu odkupila od tvojnice Doctor in drug nekaj zemljišča po 35 Din za kv. meter.

Sredi trga bo napravljen elipsast otok. Spomenik bo prestavljen nekliclo bližje Koroški cesti in bo prostor okrog njega primerno urrejen.

Tattenbachova ulica bo tlakovana od Glavnega trga do Vošnjakove ulice. Stroški bodo znašali 800.000 Din. Deloma se bodo krtili s sredstvi iz kaldrminskega fonda, deloma jih bodo plačali prizadeti hišni posestniki, ostanek v znesku 275.000 Din pa se bo krtil s sredstvi iz rednega proračuna. Rosenbergov posestvo, ki ga je mestna občina kupila za 2.500.000 Din, bodo razparcelirali in prodali. Del teh parcel je bil rezerviran za male stanovanjske hišice ob Ljubljanski ulici, ki jih namerava zgraditi mestna občina v lastni režiji.

Glede preureditve mariborskega gradu je občinski svet sklenil, da se letos napravijo fasada, streha in okna na gradu. Celotni stroški za preureditev gradu, ki se bo potem stavil na razpolago raznim kulturnim ustanovam, bodo znašali 1.600.000 Din. Studijska knjižnica se bo premeštila iz dosedanjih prostorov v grad, dokler pa ta ne bo urrejen, ji je mešana občina stavila na razpolago veliko kazinsko dvorano.

Glede prošnje Društva hišnih posestnikov v Mariboru za povračilo stroškov, ki so jih imeli posestniki pri napravi, odnosno razširjenju hodnikov, je mestni svet sklenil, da bo posamezne primere individualno obravnaval, v splošnem pa bo hišnim posestnikom črtal zamudne obresti. Mestni svet je pristal tudi na to, da bodo predpisane stroške lahko plačali v obrokih. O tej stvari se je razvila živahna debata, v kateri je m. s. Meglič poudarjal težavne položaje hišnih posestnikov, ki krijejo že itak skoraj polovico občinskih davstov.

Nato je mestni svet obravnaval še razne prošnje za znižanje uvoznice, ki pa so bile skoraj vse zavrnjene. Prav tako je zavrnil večino prošenj za odpis davštin na nezadane parcele in odpis trošarinskih kazni.

Mestni svet je podelil dovoljenje za gostinčarsko obrt Mariji Pulkovi, Elizabeti Repnikovi in Julijani Halleckerjevi, štirje drugi prošilci so bili zavrnjeni. Sledilo je poročilo o mestnih podjetjih. Mestni svet je končno vzel na znanje prepis raznih hišic v delavski koloniji.

Na tajni seji, ki je sledila javni, so bile razne osebne zadeve.

Odlikovanje gasilcev in gasilskih društev

Beograd, 26. maja. p. Odlikovani so: Z redom sv. Save 3. stopnje Bija Pintar, vrhovni inspektor gasilske službe v Beogradu.

Z redom Jugoslovenske krone 4. stopnje Franc Neubach, uradnik in tajnik gasilskega društva v Gornji Radgoni. dr. Anton Kodre, mestni svetnik in starešina gasilske zajednice v Ljubljani.

Z redom sv. Save 4. stopnje, tajnik gasilske zajednice v Ljubljani Franc Mežek ter prostovoljne gasilske čete Maribor, Ljubreg in Ljubljana.

Z redom sv. Save 5. stopnje gasilske čete v Laškem, Ptuj, Celju, Krškem, Ljutomer, Radečah, Ljubljani, Slov. Bistrici, Slovenjgradu, Radgoni, Logatcu, Slov. Konjicah, Dolnji Lendavi, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, pri Sv. Trojici v Dravogradu, Maribergu, Kozjem, Skofji, Loki, Novem mestu in Vuhredu ter Josip Janko v Novem mestu, Mirko Černe v Ljubljani in inž. Ivan Hrovat v Ljubljani.

S svetinjo za državljanske zasluge Anton Zajc v Ljubljani, Stane Cividin v Gornji Radgoni, Franko Zorko v Brežicah, Rudolf Čimperšek v Sevnici, Anton Bidovce v Kranju, Janec Verband v Ljubljani, Franjo Pogačar v Ljubljani (Moste) in Josip Arhar v Vižmarjih.

Z zlato svetinjo za vestno službo Franc Weis v Metliki, Karlo Jevšek v Novem mestu, Miha Skale v Šmarjah in Anton Gorčič, gasilski šofer v Ljubljani.

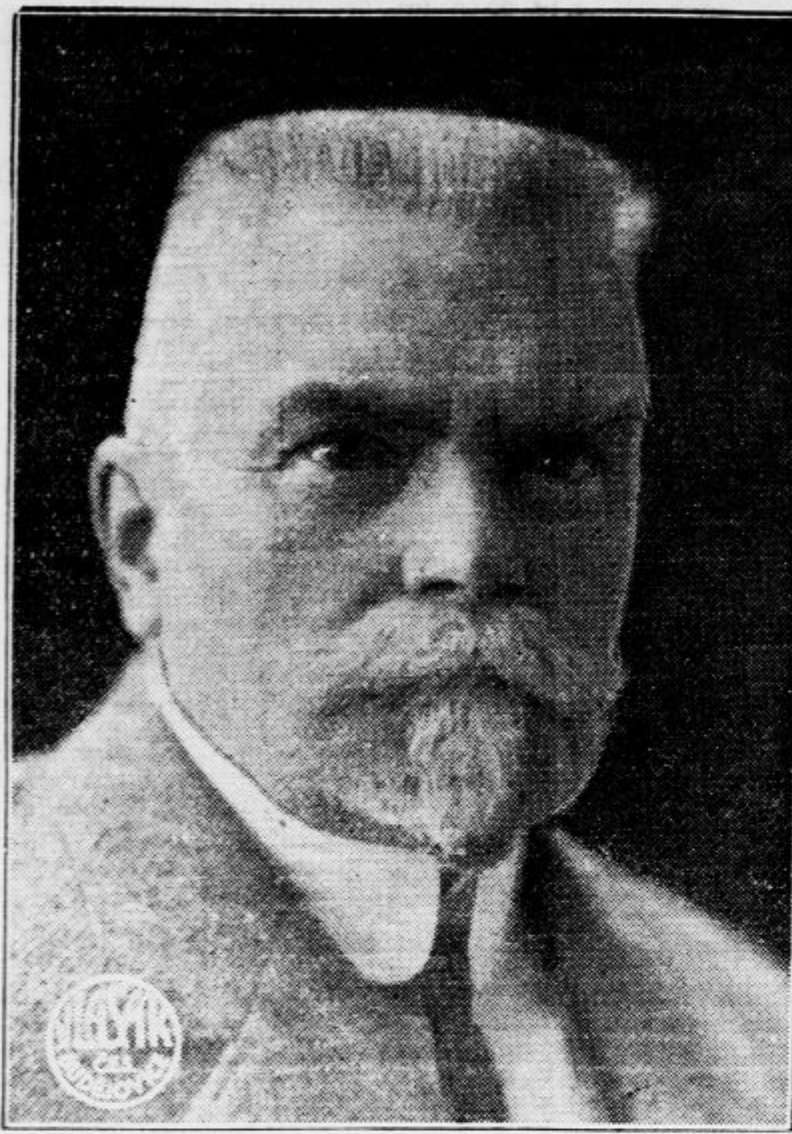
Upokojitev

Beograd, 26. maja. p. Upokojena je Klementina Hrovatin, strokovna učiteljica na državnih srednjih tehniških šoli v Ljubljani.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 26. maja. AA. Napredoval je v 7. skupino upravni uradnik splošne državne bolnišnice v Ljubljani Fr. Tomajec.

DR. KAREL KRAMAŘ

Praga, 26. maja. AA. (CTK). Davi ob štirih je umrl v Pragi znameniti češkoslovaški državnik dr. Karel Kramář, predsednik glavnega odbora stranke narodnega edinstva, ki so jo ustanovili iz narodno-demokratske stranke in iz sorodnih skupin. Pokojnik je bil že več tednov hudo bolan. Zadnja dva dneva ni mogel več jemati hrane in je podlegel zaradi splošne izčrpanosti. Navzlic temu je bil pokojnik do zadnjega hipa pri popolni in jasni zavesti in se je doslovno tik do smrti živo zanimal za vse politične dogodke v državi. Še noč je dr. Kramář sprejel glavnega tajnika svoje stranke dr. Hofáka, ki mu je predložil običajno poročilo o političnem položaju. Nato sta ga obiskala prof. dr. Libenski in docent dr. Brumlih. Zadnjo noč je prebil ugledni botnik dokaj mirno. Prebudil se je šele ob treh zjutraj, uto nato je pa zopet mirno zaspal in brez bolečin izdihnil.

S smrtjo dr. Kramářa odhaja s češke politične arene mož, ki je dolga leta bil eden izmed najvidnejših predstavnikov češkega narodnega pokreta zadnjega pol stoletja. Njegovo ime je bilo znano in je imelo tako izreden sloves doma, v ostali Avstriji in tudi v inozemstvu, da je pokojnik nekako predstavljal vso češko politiko, boje tega žilavega naroda zoper nemško nasilje in živo težnjo po svobodi. Kramář, Masaryk in Klofač so bila tri imena, ki so označevala to borbo in po teh možeh je svet spoznaval tri pravce češkega boja, ki so ločeno, toda slžno težili za skupnim ciljem, za osvoboditvijo izpod trdega avstrijskega gospostva.

Pokojnik se je rodil 27. decembra 1860 v mestecu Visoké v Krkonoših. Pohajal je iz zelo imovite rodbine, tako da se mu nikoli ni bilo treba boriti za goli obstanek, kakor je to usoda pretežne večine nadarjenih ljudi. Gimnazijo in univerzo je posejal v Pragi, po dovršenih pravnih naukah pa je odšel v inozemstvo. Da spozna bistvo politike sosedne nemške velesile je nekoliko semestrov pohajal univerzo v Berlinu in v Strasbourgu, kasneje pa je z odličnim uspehom dovršil tudi visoko šolo političnih ved v Parizu. Tako pripravljeno, kakor malokateri izmed njegovih tovarišev in sodobnikov se je takoj posvetil politiki, v kateri tudi za časa svojih studij ni ostal nedelaven. Z dr. Masarykom in dr. Kaizlom je l. 1880. ustanovil stranko čeških realistov, po desetih letih pa je prestopil v mladočeško stranko, ki ga je že l. 1871. izvolila za poslanca v češki deželni in avstrijski državni zbor.

Tu je takoj prišlo do izraza njegovo globoko in obširno znanje, njegova taktična in politična nadarjenost ter osobito njegova neobremenjenost v vsakem pogledu. V letih svetovne vojne je bila Kramářeva politika v Avstriji zelo pozitivna napram državi. Tedaj je še gojil nado, da bi se dala Nemcem dopovedati nujnost strpnega sožitja na osnovi ravnopravnosti Slovanov z Nemci; trdil se je na vso moč, da bi v tem pogledu dosegel kak uspeh, toda govoril je gluhim ušesom in od oholosti napihnjenim ljudem. V kasnejši dobi pa spada misel neoslavizma, ki je bil kulturna in gospodarska koncepcija za sodelovanje Slovanov brez ozira na politične meje. Vodstvo v tem je bilo pridržano Rusiji, ki je dr. Kramář pač cenila in uvaževala, napram njegovim prizadevanjem pa je bila skeptična, ker ji je nova ideja čisto kralila politične račune. Vendar mu te težkoče niso ohladile ljubezni do Rusije, ki je dosegla po prevratu izvestno stopnjo zagrenjenosti in bila kriva, da se je dr. Kramář postavil v ostro nasprotje z ostalim narodom v pogledu nove usmeritve češkoslovaške politike.

Kot avstrijski parlamentarec ni dr. Kramář nikoli zatajil niti pičice svojega slovanstva in nepričanja. Kot podpredsednik zbornice je dal v kratkotrajni Badenjevski vladi energično odstopni iz parlamenta nemške obstrukcioniste, ki so hoteli onemogočiti izvedbo ukrepov, ki bi bili vsaj nekoliko omilili kričeče nesorazmerje med pravici Nemcev in Slovanov. V organizaciji neoslavizma je bil pokojnik neumoren delavec, ki je pripravil mnogo vselovanskih manifestacij in s tem mnogo pripomogel k probuji slovanke narodne misli. L. 1908. je predsedoval vselovanskemu shodu v Pragi, prireditev, ki je do dna razburkala stoječe avstrijske vode.

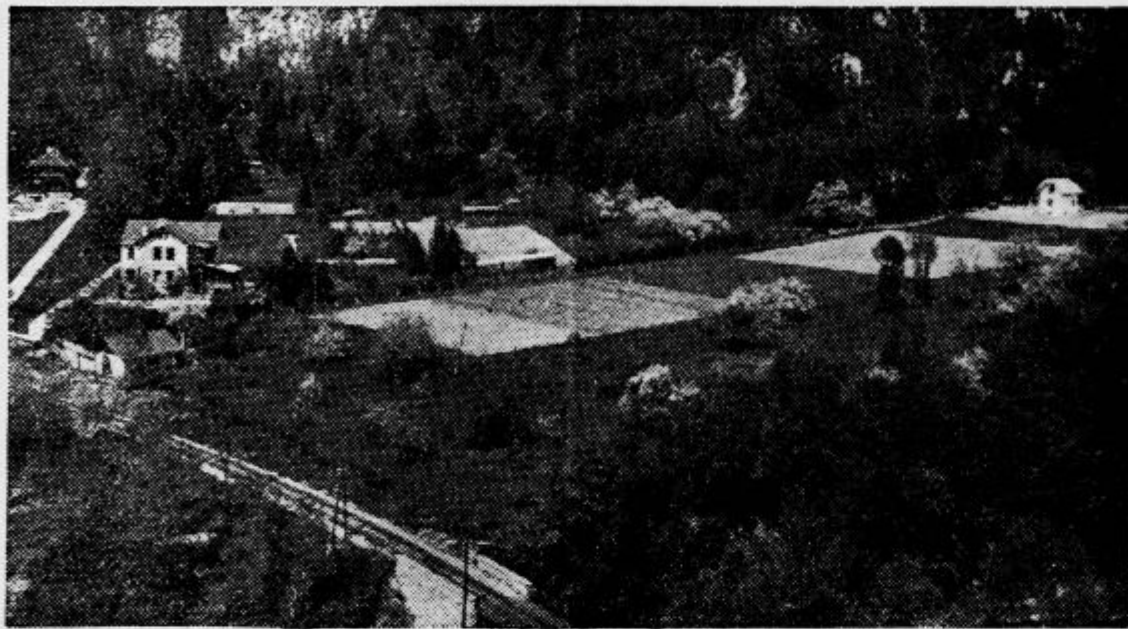
Vkljub velikemu interesu, ki ga je dr. Kramář kazal za ozdravljenje monarhije, je bil takoj ob začetku vojne obtožen veleizdaje in bil obsojen na smrt. Kot obremenilni material so obtožbi služile zveze, ki jih je imel s Francozi in Rusi, vojaško sodišče pa je stikalo tudi po vseh njegovih govorih iz mirne dobe, da je lahko vstala stavba veleizdaje. Pred sodiščem se je dr. Kramář vedel kot mož, ki je vzbujal občudovanje ne samo svojega naroda, marveč vse svetovne zavednosti. Zdelo se je, da on vodi razpravo in njegove izjave so tako zelo nadkrijevale bedni nivo sodnikov divizijskega sodišča, da so slednji že iz gole maščevalnosti zahtevali njegovo smrt. Med številnimi incidenti na razpravi proti »veleizdajalcu« je treba omeniti vsekakor pričevanje bivšega češkega namestnika kneza Thuna. Ko je sodišče vprašalo pričo, dali mu je zaupno, da je dr. Kramář govoril in glasoval proti zadnjemu avstrijskemu brambnemu zakonu, je knez odgovoril brez pomislekov: »Da, bil je proti predlogu, toda to je samo dokaz, da je bil zakonski predlog slab.«

Vendar vsa sijajna obramba ni prav nič pomagala. Nemci so hoteli imeti odlično češko žrtve in smrtna obsodba je bila raz-

glašena. Cesar je izrazil voljo, da ga pomilosti na dolgoletno ječo, ako podpiše prošnjo za pomiloščenje. Obsojenec pa je to ponosno odklonil in eksekucija se je po raznih pravnih prijemih toliko zakasnila, da je stari cesar umrl, novi pa je pomiloštil dr. Kramářa na dolgoletno ječo. Ta pa je trajala seveda samo do prevrata in ko je dr. Kramář prišel iz zapora, ga je ves narod pozdravil kot zmagovalca in najodličnejšega sinu. Takoj je bil spet v središču političnega dogajanja. Bil je čl. delegat za mirovno konferenco v Versailles in je s svojim obširnim znanjem ter prepričevalno besedo pripomogel do zmage marsikateri zahtevi čl. zastopstva.

Od konca l. 1918. do srede 1919. je stal tudi na čelu prve čl. vlade v svobodni domovini. Prekmalu pa se je pokazalo, da dr. Kramář ne pojmuje globokega miselnega prevrata, ki ga je v duši naroda povzročila svetovna vojna in ruska revolucija. Kot nasprotnik novih prilik v Rusiji je kmalu prišel v spor z veliko večino naroda in njegova demokratska stranka, ki jo je bil ustvaril iz mladočeške stranke in drugih skupin, je vidoma nazadovala. S to svojo predvojno politično usmerjenostjo je prišel v ostro nasprotje z vsemi strankami čl. koalicije in bil zavrnjen v opozicijo, kjer pa tudi ni mogel pritegniti nase večjih množic. Njegov čas je bil zamujen in ogromni moralni kapital, ki mu ga je prineslo njegovo možato in vrlo zadr-

Kje bo stala gorenjska bolnišnica? Za najprimernejši kraj smatrajo Moste pri Zirovnici

Že v nedeljo smo beležili, da so se predstavniki občine radovljiškega sreza na sestanku pretekli mesec vsi strinjali v tem, da je nova bolnišnica na Gorenjskem nujno potrebna. Niso se pa mogli zediniti glede kraja, kje naj bo postavljena. Zato bo 29. t. m. nov sestanek županov radovljiškega sreza. Kakor se pričakuje, se bodo na tem sestanku oglasili najvnetejši zagovorniki, ki želijo, da bi bolnišnica stala v Mostah pri Zirovnici. Svoj predlog opirajo na naslednje argumente: Moste so središče radovljiškega sreza glede naseljenosti prebivalstva ter imajo z vsemi kraji dobro cestno in železniško zvezo. Na

razpolago je dovolj idealnega prostora za zgraditev nove bolnišnice. V tem kraju ne bi kvaril zraka tovarniški dimniki in ne bi vznemirjalo bolnikov mestno vrvenje. Tudi je kraj zadostno preskrbljen z zbiravo pitno vodo, ki je tudi v suši ne zmanjka. Predlog za Moste je kompromisen, da bi ustregel Jeseničanom kakor Radovljičanom. Vsekakor je potrebno, da pride čimprej do pametne odločitve, da se ne bo zaradi razprtij odlagala zidava te prekorišne ustanove v nedogled, marveč da bo spričo gorenjske podjetnosti zavzela že letos določene obrise v blagor in korist trpečih bolnikov.

Mariborska Zveza za tujski promet bo praznovala 10 letnico dela in uspehov Občni zbor je pokazal spet lep napredek

Maribor, 26. maja. Danes dopolne so se sestali v mariborski mestni posvetovalnici številni delegati Tujskoprometne zveze v Mariboru, da čujejo poročila o uspešnem delovanju te pomembne tujskoprometne ustanove in da sklepajo o smernicah za bodoče delovanje. V središču današnjega občnega zbora je bilo izredno izčrpano ter obezno poročilo Putnikovega ravnatelja g. Loosa, v katerem se je v vsakem stavku zrcalila neutrudna prizadevanost za dvig tujskega prometa na splošno in zlasti na področju bivše mariborske oblasti, kjer je tujskoprometna zveza izpolnila 10. leto svojega plodonosnega delovanja.

Tujskoprometna zveza v Mariboru je bila ustanovljena 3. novembra 1936 z nalogo, da združi krajevna tujskoprometna društva in ostale gospodarske in kulturne ustanove, ki so v zvezi z razvojem tujskega prometa. Danes lahko mirno trdimo, da

Navadno - ali boljše -

Kar koli je treba očistiti - Vim čisti vse: boljše in navadnejše! Vim vsebuje drobno zmlate substance, ki posebno delujejo in razkrajajo. Te omežajo nečistočo, tako da se jo zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodoval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

VIM čisti vse

žanje med vojno, se je prehitro iztrošil, ko se je odločno pokazalo, da mlada Češkoslovaška nima volje, časa in povoda stalno zalovati za bivšo caristično slavo.

Ta razdor v mišljenju je povzročil, da se je prepad med narodom in dr. Kramářem vedno večal. Slednji pa v kljub občenemu obžalovanju ni hotel kreniti s pravca, ki je postal zdaj absoluten. Neomajno vztrajanje je vodilo demokratov obsodilo na brezupno in brezplodno opozicijo, v kateri je dr. Kramář še vedno blestel kot govornik in politik, toda množice so že vedele, da njegov politični pravec ni v skladu z občjo državno in narodno politiko.

Poleg sijajnega govorniškega daru, — v dunajski zbornici je bil eden izmed majhnega števila onih poslancev, ki so vedno govorili pred polno zasedeno dvorano, — je imel pokojnik tudi izredno spretno pero. Njegovi uvodniki v »Narodnih Listih« so bili vedno dogodek. Po izkustvu, temperamentu, znanju in slogu mu je bil malokdo kos in njegovi članki so bili najlepši primeri politične erudicije preteklega dobe. Kot publicist je izdal celo vrsto del, ki so se bavila s češkim in splošno avstrijskim vprašanjem, le njegovo veliko delo po vojni »Ruska kriza« pada iz tega okvira. Ze naslov kaže, da je pokojnik smatral dogodke na Ruskem samo za bežno krizo in jih je tudi obravnaval s tega vidika. Vkljub temu pa vsebuje knjiga vse odlike njegovega velikega duha.

Dasi je dr. Kramář že dolgo vrsto let stal v nasprotjem taboru kakor večina čl. naroda, bo njegova smrt vendar globoko užalostila ves češki narod. Kajti pokojnik je bil mož, ki je postavil na kocko svoje življenje in pri tem nastopil tako dostojanstveno ter pokazal toliko moralne veličine, da je s tem vili potlačenemu narodu mnogo poguma za veliko delo osvoboditve. Ako bi pogledali v srce, ki je večerj prenehalo biti bi našli, da je bilo izpolnjevano z najčistejšim slovanom domoljubjem. Slovanstvo je stavil celo nad svojo ljubezen do domovine in do Rusije. Bil je vbel sin svojega naroda in njegovo ime bo za vedno združeno z bojem za osvoboditev Čehoslovakov in Jugoslovenov izpod mrkega gospostva Nemcev in Madžarov. Slava dr. Karlu Kramářu!

banja tujcev v posameznih tujskoprometnih krajih na področju Tujskoprometne zveze v Mariboru, to je v mejah bivše mariborske oblasti, vidimo v preteklem letu posebno lep napredek naših največjih zdravilišč. Predvsem Rogaška Slatina, Dobrna, Slatina Radencev in Laškega.

Rogaška Slatina je v letu 1936 dosegla rekordno število 7.274 gostov in 97.449 nočnih ter je takoj za Bledom druga največja tujskoprometna postojanka v dravski banovini. Tudi zdravilišče Dobrna kaže v preteklem letu porast števila gostov, predvsem iz inozemstva. Razmeroma največji napredek pa je zabeležilo zdravilišče Slatina Radenci, ki kaže porast števila gostov in nočnih za 80% in postaja od leta do leta bolj priljubljeno kakor med domačini tako tudi med inozemskimi gosti. Podatki o gibanju tujcev v mestih Maribor, Celje in Ptuj ravno tako kažejo lep napredek in posebno razveseljivo porast nočnih. Tujski promet v gornji Savinjski in Logarski dolini sicer napreduje, še vedno pa ni dosegel onega raznaha, ki gre po vsej pravici tem od narave s prirodnimi krasotami tako obilno obdarjenim krajem. Tujski promet v Gornji Savinjski in Logarski dolini čaka najlepša bodočnost, potrebno pa je, da se tem krajem posveti čim večja pozornost: Predvsem je treba zgraditi ceste in vršiti sistematično propagando za popularizacijo turističnih privlačnosti teh krajev. Pohorske planinske postojanke so v preteklih dveh zimskih sezonah mnogo trpele zaradi slabih snežnih razmer. Letos so bile na zapadnem delu Pohorja snežne razmere mnogo boljše in je zaradi tega število zimskih obiskovalcev zlasti pri Senjorjevem domu zelo naraslo. Tudi je v pretekli letni sezoni zlasti naraslo število gostov Pohorskega doma in Mariborske kočice, kar dokazuje, kolikoga pomena je za pohorske planinske postojanke novo zgrajena avtomobilska cesta.

Efekt vsega tujskega prometa v dravski banovini v preteklem letu izkazuje od strani domačih in inozemskih turistov nad 165 milijonov dinarjev dohodkov. Tujskoprometna zveza v Mariboru pa je posvečala v pretekli poslovni dobi kar največjo pozornost predvsem vprašanju naših cest. V mednarodnem motorizmu uživa naša država zaradi naših cest zelo slab sloves.

Na nešteti sestankih je Tujskoprometna zveza v Mariboru opozarjala merodajne činitele na veliko škodo, ki jo trpi naš tujski promet in sicer naše narodno gospodarstvo zaradi precej obupnega stanja naših glavnih prometnih žil. Od 40 milijonov din investicijskega posojila za javna dela v Sloveniji iz leta 1935 je odpadlo na področje bivše mariborske oblasti komaj 5 milijonov din za modernizacijo ceste št. 11j—Maribor. Zavzemala pa se je tudi za zboljšanje cest v Slovenskih goricah, za popravilo delnice Gornja Radgona—Radenci, za zboljšanje cest Dravograd—Maribor, Maribor—Ptuj—Varaždin ter Slovenska Bistrica—Rogaška Slatina—Zagreb. Mnogo dela je imela Zveza z najrazličnejšimi intervencijami s svojega področja.

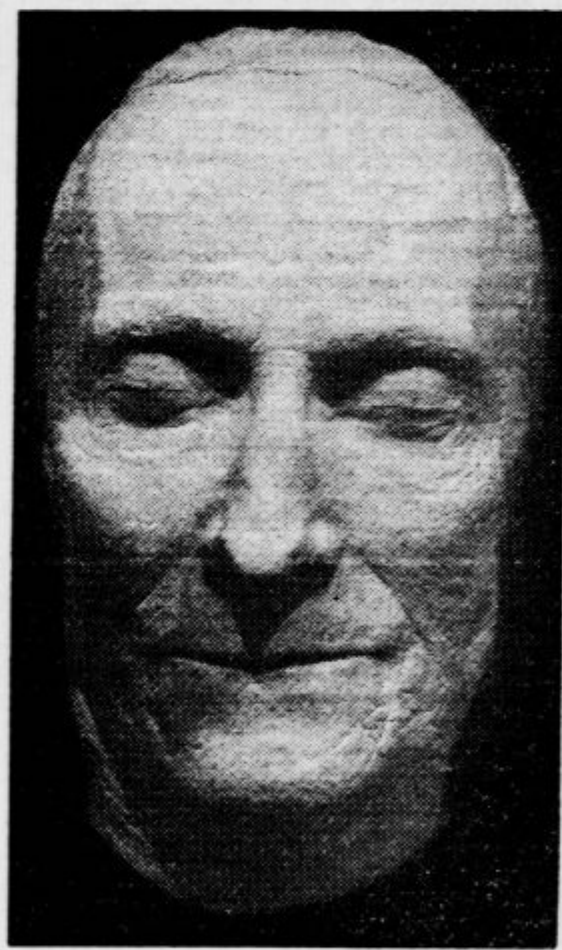
Skupno z Zvezo v Ljubljani pripravila Tujskoprometna zveza v Mariboru tudi za novo sezono številne propagandne edicije. Zveza se bo še v tem letu preselila v nove poslovne prostore v gradu in bo ob tej priliki slovesno obhajala 10 letnico svojega obstoja. V začetku junija pa bo otvorila svojo novo, osmo propagandno poslovalnico v Ptuj.

Današnji občni zbor, ki ga je otvoril in vodil zaslužni predsednik Tujskoprometne zveze v Mariboru inž. Štajner, so počastili s svojo navzočnostjo številni odličniki in predstavniki, med drugim inž. Vanek kot zastopnik gradbenega ministra, dr. Račej kot zastopnik banovine, sreska podnačelnika Bilec in Modrijan šef mestne policije dr. Trstenjak, inspektorja Rozman in Kovačič kot zastopnika železniške direkcije, nadalje postajni načelnik Maribor gl. kol. g. Perme, magistratni direktorji Rodošek za mariborsko, šubič za celjsko in Zavadal za ptujsko mestno občino, ravnatelj Krejčič kot zastopnik TOI, dr. Žižek kot delegat ljubljanske Tujskoprometne zveze, predsednik Trgovskega združenja v Mariboru M. Oset, predsednik Mariborskega tedna dr. Lipold, konjiški župan Križnič ter zastopniki ostalih v zvezi vključenih tujskoprometnih oziroma olespevalnih društev.

Odposlali so pozdravne brzojavke ministru dr. Vrbančiču, banu in podbanu. Prečitali so pismene pozdrave bivšega podbana dr. Firkmajerja, soustanovitelja Tujskoprometne zveze v Mariboru, predsednika ljubljanske zveze dr. Marna ter narodnega poslanca g. Mohoriča. Na dnevnem redu so bile med drugim tudi nadomestne voltve tretjine članov upravnega odbora, voltve nadzornega odbora ter določitev delovnega programa za 1937/8.

Župnik Jos. Košir †

Split, 26. maja. Dne 21. t. m. je umrl v Splitu po kratki mučni bolezni g. Josip Košir, župnik v pokojku. Pokojnik je svoj čas župnikoval v Lazaretu pri Kopru v Istri, po prevratu je bil pa preganjan in je moral zbežati. Poiskal je zavetje pri sorodnikih v Jugoslaviji. Njegov sorodnik Janko Ogulin v Semiču na Dolenjskem ga je tedaj sprejel z odprtimi rokami, za poljubno dolgo dobo. Ker pa je bil Jože vnet za svoj duhovski po-

Posmrtna maska vseuč. prof. dr. Ivana Prijateljca, posnel jo je akad. kipar prof. Ivan Sajevec.

klic, se je kmalu začel brigati za službo in se mu je posrečilo, da je dobil mesto župnika v Radomljah pri Kamniku.

Zupljani so ga sprejeli slavnostno, da je bil ves presenečen. Ob izvanrednem sprejemu se mu je utrdilo upanje, da mu je tu zagotovljen dosmrtni obstanek. Zal se je prevaril. Po kratki dobi je zavel nov veter. Sledila je volitev v Narodno skupščino. Pristaši SLS so pač računali, da bo novi župnik gotovo pomagal vleči njihov politični voz. A kako so bili razočarani, ko so izvedeli, da je neomajen in stališču: skrbeti za dušni blagor svojih vernikov, ne pa za politiko. Kmalu je začel planeti spoštovanje onih, ki so se mu prej najbolj klanjali. Uvidel je, da ne bo kos rovarstvu, zato je rajši zaprosil za drugo mesto.

Ponudena mu je bila služba oskrbnika romarske kapelice Madona na Hladeh nad Kaštelom Sučurcem pri Splitu. To mesto je rad sprejel. Vendar tudi tu ni dolgo ostal, ker je kapelica na pobočju precej visoko nad železniško postajo Sučurcem, popolnoma osamljena, brez hiš in drugih prebivalcev. Stanovanjska hišica oskrbnika je zelo majhna, s skromnimi prostori, ki jih je težko vsaj kolikor toliko zadovoljivo opremiti. Tu mu je res bilo težko vztrajati dalje časa. Zato se je odločil preseliti v Split ter uživati tam nekaj let še v zasluženem miru in pokojku. Kratko so mu ta leta bila odmerjena. Zdal je v 70. letu starosti izdihnil svojo blago dušo. K večnemu počitku so ga spremlili preteklo nedeljo ob 14. iz hiše žalosti na Polički cesti in zdaj počiva na pokopališču Lovrincev. Naj mirno sniva na obali sinjega Jadranskega morja! Vsi, ki so ga poznali in cenili po lepem značaju, mu bodo ohranili časten spomin.

Praznik značajnega moža

Jesenice, 26. maja. Danes je praznoval 60-letnico g. Anton Kokec, delovodja KKD na Jesenicah. Doma je iz Idrije. Po vojaški službi je kot orožnik služboval v raznih krajih in je naposled

prišel na Jesenice, kjer je ostal trajno. Od mladih let je odločen nacionalist. Marsikateri jezenjski narodnjak mu dolguje zahvalo za pomoč v dobi vojne. Ko je bil pred dobrih 10 leti vpokojen, je stopil v službo pri KKD. Spoštovan je daleč na okoli kot odkrit in značajen mož. Zelimo mu še mnogo zdravih let!

č i t a j t e
š i r i t e
n a r o č a j t e
» J U T R O «

Gospodarstvo

Trgovina in združništvo

Stališče konferenc gospodarstvenih zbornic

Ze večer smo poročali o konferenci gospodarstvenih zbornic, ki se vrši v Beogradu in na kateri se obravnavajo zgolj vprašanja naše trgovine. Na osnovi referatov in poročil je bila že prvi dan sprejeta resolucija, ki se tiče konsumnega združništva. Ta resolucija pravi med drugim naslednje:

Trgovci kakor tudi konsumenti imajo nesporno pravico, da kupujejo blago, ki jim je potrebno, neposredno od producenta. Prav tako imajo konsumenti pravico, da se združujejo v zadrugе zaradi skupne nabave blaga za osebne potrebe. Enako imajo tudi trgovci pravico, da se združijo v zadrugе zaradi skupne nabave blaga za svoje trgovine. Gospodarske zbornice niso nikoli zanikale teh pravic. Toda na drugi strani se zbornice ne morejo pomiriti s tem, da se vedno bolj razvija spačeno združništvo, to je ono združništvo, ki ima od združništva samo ime in ugodnosti, medtem ko v resnici vrši običajno trgovino. Ne morejo se pomiriti s prodajalnimi zadrugami, ki poleg blaga svojih združniških prodajalcev tudi blago, kupljeno od nezadržnikov, in s konsumirni ter nabavljalnimi zadrugami, ki nabavljajo blago prodajalcu tudi nečlanom.

Konferenca zbornic, ki je bila 26. in 27. novembra 1935., je osvojila to načelno stališče o združništvu in je precizirala svoje pripombe in zahteve k projektu zakona o gospodarskih zadrugah. Žal te zahteve niso bile sprejete niti od kr. vlade, niti od pristojnega odbora narodne skupščine. Ker pa bodoči zakon o gospodarskih zadrugah globoko posega v vitalne interese svobodne trgovine, smatra konferenca zbornic za svojo dolžnost, da svoje zahteve glede načrta zakona o gospodarskih zadrugah, ki bo v kratkem prišel pred narodno skupščino, ponovi.

Kakor l. 1935., smatrajo zbornice tudi danes, da sioni zakonski načrt o gospodarskih zadrugah na pogrešnih osnovah. Ta zakonski načrt izraža ideologijo, ki v današnjih razmerah nima praktičnega niti teoretičnega opravičila. V zadnjem času hočejo razni propagatorji povzdigniti združništvo na stopnjo vse odrušajočega pokreta, ki naj bi omogočil izhod iz krize. Ta moč naj bi izhajala že samo iz imena »zadruga« in iz same zadrugne organizacije, ne glede na način delovanja zadrug in na ljudi, ki to delo vodijo. Zadrugam so dane znatne ugodnosti, katerih rezultati niso v nikakem razmerju z žrtvami državnega fiska in posameznih panog narodnega gospodarstva, zlasti trgovine. To se jasno vidi zlasti pri konsumnih zadrugah, ki so v resnici trgovski obrati, saj prodajajo blago vsem in vsakemu, kakor vsaka trgovina, kar jim omogoča ugodnosti, ki jih uživajo. Vse pa to upropašča trgovinske obrate, upropašča številne dragocene davčne obveznice in samostojne gospodarske edince. Tako nastaja na eni strani velika škoda za naše javne finance, neposredno in posredno, na drugi strani pa se ogroža obstoj znatnega dela našega srednjega stanu, ki je glavni nosilec današnjega družabnega in gospodarskega reda. Te ogromne žrtve bi se dale upravičevati samo, če bi imeli na drugi strani ustrezajoče koristi, ki bi jih priležile zadrugе državi, gospodarstvu in narodu. Teh koristi pa ni.

Iz vsega tega sledi: 1) Zadrugе je treba tretirati kot posebno vrsto trgovskih združenj; zato spadajo odredbe o takih zadrugah v trgovski zakonik; 2) Iz enakega razloga je potrebno, da spadajo zadrugе glede vseh določb pod zakon o obrtnih, kakor ostale oblike gospodarskih podjetij; 3) Sam naziv zadruga ali sama zadrugna oblika trgovine še ne upravičuje dajanja fiskalnih in drugih ugodnosti. Samo s svojim namenom in s svojim postojnim delom v smislu postavljenega cilja si taka združenja lahko zaslužijo ugodnosti; 4) Ugodnosti se lahko dajejo edino onim zadrugam, ki služijo izključno splošnim interesom. To velja zlasti za one zadrugе, ki imajo namen pospeševati kmetijsko produkcijo in higienske pogoje življenja širokih mas narodov, torej predvsem za zadrugę kmetovalcev, ki so produktivnega značaja ali ki služijo kmetom za skupno nabavo orodja, strojev in drugih predme-

tov, potrebnih za kmetijsko produkcijo, nadalje za kreditne zadrugę za organizacijo štednje in končno za zdravstvene zadrugę.

Pri vseh teh zadrugah pa je treba zamisliti čim uspešnejšo kontrolo poslovanja in izdati take odredbe, ki bodo v celoti zajamčile odgovornost zadržniških funkcionarjev in onemogočile izigravanje večinljavnih predpisov. Taki ukrepi so tem bolj potrebni, ker so dosedanje izkušnje pokazale, da je bila kontrola poslovanja zadrug nezadostna, kar je povzročilo tudi škodo zadržnikom.

Posebno je treba poudariti, da se ugodnosti ne smejo dajati konsumnim zadrugam, zlasti ker se njihovo delovanje po dosedanjih izkušnjah pri nemožnosti kontrole po večini ne giblje v okviru veljavljavnih predpisov, in ker te zadrugę z neujalno konkurenco in nesolidnimi metodami tekme povzročajo ogromno škodo trgovstvu. Ugodnosti fiskalnega in drugega značaja naj se dajejo le zadrugam, ki že po svojem članstvu in po predmetih poslovanja nedvomno kažejo, da služijo pospeševanju kmetijske produkcije in higienskih razmer v državi ter organizaciji štednje. Dajanje drugih ugodnosti se ne more upravičevati z nikakimi višjimi socialno-političnimi in socialno-etičnimi razlogi.

Poleg gornjih načelnih sprememb naše zakonodaje o zadrugah so potrebni še naslednji ukrepi: Kreditne zadrugę morajo spadati pod kompetenco trgovinskega ministrstva, zato morajo za osnivanje kreditnih zadrug veljati isti predpisi obrtnega zakona, ki veljajo za ostale denarne zavode. Obrestna mera za vloge pri zadrugah mora biti za 1% nižja, nego znaša obrestna mera za vloge pri privatnih denarnih zavodih. Sprejemanje vlog naj se omeji na občinske ali sreske kreditne zadrugę, ker morajo imeti take kreditne zadrugę večji teritorialni obseg poslovanja. Zadrugam se ne sme dovoliti vršenje zavarovalnih poslov, razen za nekatere vrste kmetijskega zavarovanja. Poslovanje vseh zadrug brez razlike morajo izpolnjevati pogoje obrtnega zakona za samostojno vršenje dotičnega posla. Zaradi depolitizacije in pravilne kontrole naj se vsaka zadruga takoj pri ustanovitvi včlani pri teritorialno pristojni revizijski zvezi.

Konferenca prosi kr. vlado in narodno skupščino, da se navedeni principi uveljavijo v zakonu o gospodarskih zadrugah.

Dokler pa ne bo izdan enotni zakon o gospodarskih zadrugah, se mora v uporabo obstoječih zakonskih predpisov onemogočiti nadaljnje nezadržno delovanje najrazličnejših zadrug, ki je zavzelo že velik obseg.

Predpis § 1 odstavka 3 obrtnega zakona (ki pravi, da zadrugе le tedaj ne spadajo pod obrtni zakon, če omeje svoje poslovanje na zadržnike, ne delijo dobička itd), se mora najstrožje in brezpogojno uporabljati v vseh primerih, kadar se zadrugę pregrešijo. Ta zakonski predpis se sistematično izgrava z raznimi formalnostmi, za katerimi se skriva razdelitev dobička. Zato je treba izdati posebno uredbu, ki bo onemogočila tako izigravanje. Zakonski predpisi, ki veljajo za trgovska društva, se morajo brezpogojno uporabljati za vse zadrugę, ki poslujejo z nečlani in delijo dobiček, zlasti pa se mora uporabiti predpis § 11. zakona o neposrednih davkih, po katerem izgube zadrugę davčno prostost, kadar poslujejo z nečlani ali prodajajo luksuzne predmete. Prenehati je treba tudi z dosedanjim praksom, da se kazni zaradi nezadržnega poslovanja po gotovem času z zakonom oprostijo. Najenergičnejše je treba nastopiti proti onim državnim in samoupravnim uslužbcem, ki štitiijo nezadržno poslovanje zadrug, zlasti kadar so taki uradniki vodilni funkcionarji posameznih zadrug, tako da so na eni strani nadzorstvena oblast na zadrugami in na drugi strani vodilne osebnosti v teh zadrugah in njihovih zvezah, ki bi jih morali nadzirati. Vsem zadrugam in zvezam, ki se bavijo z nezadržnim poslovanjem, se morajo odvzeti vse ugodnosti. Končno poudarja resolucija nujno potrebo, da se trgovini posveča večja pažnja in da se trgovini nudi zaščita, ki jo po svojih funkcijah za-

Stroji in strojno orodje za obdelavo lesa na velesesju

Univerzalni električni stroček vrta v jeklo do 6 m/m, v les do 10 m/m

pilni brusilni žaga

Cena din 680.—

Slager velesesja!

Trgovina strojev in strojnih delov

BOVZAN IVAN - Ljubljana

Franciškanska 4

Značno povečanje carinskih dohodkov. Po podatkih carinskega oddelka finančnega ministrstva so znašali naši carinski dohodki od 1. aprila do 20. maja t. l. 142,9 milijona Din, to je 32,9 milijona ali za 30% več nego v istem razdobju lanskega leta. V primeri z dohodki, predvidenimi v tekočem proračunu, pa so bili dejanski dohodki v tem razdobju za 31,5% večji.

Sanacija. Trgovsko industrijska delniška družba Merkur bo imela dne 16. junija ob 16. uri svoj 15. redni občni zbor v prostorih ravnateljstva Hramilnice dravske banovine v Ljubljani. Na dnevnem redu je med drugim razprava in sklepanje o ukrepih za sanacijo družbe z znižanjem delniške glavnice na eno tretjino (od 1,5 na 0,5 milijona Din) in zopetnim dvigom na polovico sedanje delniške glavnice (na 0,75 milij. Din).

Pasivnost italijanske trgovine. V prvih štirih mesecih t. l. je znašala vrednot italijanskega izvoza (brez izvoza v kolonije) 2369,9 milijona lir nasproti 749,6 milijona lir v istih mesecih lanskega in 1586,0 milijona lir v istih mesecih predlanskega leta. Izvoz se je torej v primeri z lanskim letom (za časa sankcij) potrojil, povečal pa se je tudi v primeri z letom 1935. Toda v še večji meri se je dvignil uvoz, ki je znašal v prvih štirih mesecih letošnjega leta 4077,6 milijona lir nasproti 1841,5 milijona lir v istem razdobju lanskega leta in 2566,7 milijona lir v istem razdobju leta 1935. Tako je pa-tivni saldo italijanske zunanje trgovine letos že v štirih mesecih dosegel 1707,7 milijona lir nasproti 1091,9 milijona lir v istih mesecih lanskega in 980,7 milijona lir v istih mesecih predlanskega leta.

Poravnalo postopanje je uvedeno o imovini Avtomatičnega bufeta, družbe z o. z. v Ljubljani, Seibenburgova 4 (poravnalni upravnik dr. Miron Bleiwass, odv. v Ljubljani; poravnalni narok 24. junija ob 11., prijavni rok do 20. junija).

Konkurz je razglašen o imovini Hriberja Jakova, ključavničarskega mojstra na Jesenicah (upravnik mase dr. Ivo Štempihar, odv. na Jesenicah; prijavni rok do 20. junija; ugotovljeni narok 25. junija pri sresnem sodišču v Kranjski gorji).

All se nam obeta boljše časi? Tako se bodo vpraševali obiskovalci pomladnega ljubljanskega velesesja pri ogledovanju vseh krasot, novosti in najpraktičnejših izumov na impozantni razstavi najraznovrstnejših avtomobilov. Doma smo res pesimisti, toda bogate inozemske avtomobilske tvornice že morajo vedeti, da se bo pri nas tudi glede cest obrnilo na bolje, drugače ne bi bile za razstavo pri-glasile tako ogromne izbire osebnih in tovornih voz ter motornih koles. A tudi kolesarje bo mnogovrstna izbira navadnih koles navdala s skoraj že izgubljenim upanjem, da se bodo v kratkem vozili po gladkih tlakovanih cestah.

V Industrializaciji naših vasi vidijo mnogi jugoslovnski ekonomski rešitev iz teške sodobne krize. S stroji zvišamo domačo produkcijo, izvlecimo iz zemlje več, kar nam more dati, pridike kakovostno izpopolnimo! Čas, ki ga bomo pridobili pri delu s stroji, bomo izkoristili za racionalnejšo obdelavo naših polj in njiv. Svojo domačo potrebo in celo potrebo sosednih industrijskih držav bomo lahko uspešno krili z našimi pridełki. Morda niti ne stitite, gospodarji naših lepih kmetij, koliko truda in dela, stroškov in časa si lahko prihranite s primernimi stroji, ki so vam na ogled na pomladnem velesesju v Ljubljani od 5. do 14. junija. Ko boste spoznali njihovo korist in nizko ceno v primeri z uslugami, ki vam jih nudijo, se boste tudi vi odločili za nakup.

Napredek našega kmeta nam bo s prav razveseljevalno stranjo pokazal pomladni velesesj od 5. do 14. junija, kjer bo spet prav obsežna razstava najraznovrstnejših poljedelskih strojev. Kmeta terejo teži časi, zato se pa tembolj zaveda, da si edino s stroji lahko pomaga naprej. Močno razvita zadrugna misel pa našemu kmetu omogoča nakup strojev, ki bi brez njih gotovo zaostal. Velika konkurenca bo na velesesju omogočila nabavo strojev za vse potrebe, tako da bo velesesjem tudi kmetu v veliko korist.

Razpis dobave. V Službenem listu kos 41 razpisuje mestno poglavarstvo v Ljubljani dobavo smetarskega voza in dobavo 1.500 ton premogovega zdroba. Na kar se interesi interesi opozarjajo.

Dobave. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 1. junija ponudbe za dobavo kristalne sode za pranje, lesemih žebeljkov, krojaških škarij, likalnikov, žag, železnih žebeljev in podkovice ter raznega sukanca, do 4. junija za dobavo mila in sode za pranje, do 11. junija za dobavo rotacijskih brusnih kamnov, pralnih in likalnih predmetov, škroba, raznega sukanca, platna, morske melele soli itj.

Borze 26. maja. Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi trgovali po 8,04, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,00 in v grških bonih po 33,9350. Nemški klirniški čeki so se danes znatno podražili in stanejo v Ljubljani 12,67 (za 15. avgust 12,55 ponudba), v Beogradu 12,6775 in v Zagrebu 12,5450 odnosno za konec junija 12,45 in za konec julija in avgusta 12,51.

Na zagrebškem efektnem tržišču je vojna škoda pri četrtaletni tendenci notrala 408-409 (v Beogradu je bil promet po 407,50-408). Zaključki pa so bili zabeleženi v 4% agrarnih obveznicah po 52 v delnicah Dubrovačke po 400 in v delnicah Isia po 32.

Devize
Ljubljana. Amsterdam 2397.41—2412, Berlin 1748.53—1762.41, Bruselj 734.95—740.01, Curih 996.45—1003.52, London 215.13—217.19, Newyork 4327.26—4363.57, Pariz 194.92—196.36, Praga 151.73—152.83, Trst 228.44—231.53.
Curih. Beograd 10, Pariz 19.5425, London 21,6075, New York 437,3750, Bruselj 73,75, Milan 23, Amsterdam 240,4750, Berlin 175,55, Dunaj 81,45, Stockholm 111,4250, Oslo 108,60, København 96,50, Praga 15,23, Varšava 83, Budimpešta 85, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

Effekti
Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 408 — 409, 4% agrarne 52 — 52,50, 4% severne agrarne 51,75 den, 6% begunjske 76,25 den, 6% daljn. agrarne 74 — 75,50, 7% invest. 88 — 88,50, 7% Drž. hip. banka 99 den, 7% Blair 85,50 — 87,25, 8% Blair 95 — 95; delnice PAB 194 den, Trboveljska 250 — 250, Gutmann 60 — 65, Sečersana Osijek 167 — 190, Sečersana Veliki Bečkerek 650 den, Osijska ljevavnica 180 — 190, Dubrovačka 400 — 420, Oceania 260 den, Jadranska 400 den, Isis 27 — 50.

Novo pristanišče ob Ljubljani

Zadnja dela pred špico in na desni brežini razvodja

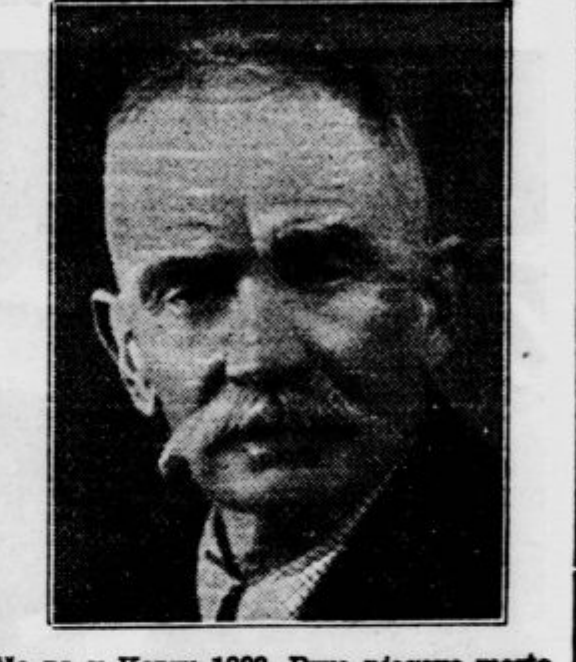
Ljubljana, 26. maja. Ze pred štirinajstimi dnevi so navozili iz poljedelskih kamnolomov na breg Ljubljanske polske prulskega mosta velik kup težkih plošč iz oklesanega kamena, ki bodo služile pri tovrnem pristanišču kot robniški stopnicam. Raztezale se bodo od jiliva Gradašine do Opekarskega mosta, naprej proti Špiči pa se bo vilo osebno pristanišče. Če imamo v mislih osebno pristanišče, tedaj je smatrali promet s čolni za osebni promet, dočim bodo na tovrnem pristanišču pristajali le veliki čolni, naloženi z opeko, drvmi in kamnom. Kakor pred regulacijo. Gradnja pristanišča sicer ne zahteva ničesar posebnega, vendar bo treba po zniveliranih robniških zabetoniranih kamnite, položne stopnice, ležeče na betonskih temeljih, ki bodo spadajali slonela na obrežni betonski škampi. Tovorno pristanišče bo imelo zložne stopnice, nad katero široko osebno stopnišče pa bo široko kakor po navadi. V celem bo pet stopnic z debelimi, trdnimi posteljami, dolge bodo več sto metrov. Na tovrnem pristanišču bo med stopnicami izpeljana še cesta, ki sicer ne bo tlakovana, pač pa samo utrjena. Osebno pristanišče bo tudi na desnem bregu struge, vendar samo nad prulskim mostom in Špičo. Na Trnovskem pristanišču zadnje dni

Beograd, 408,50 — 409,50, za junij — (408 — 408,50), 4% agrarne 53 bl. 4% severne agrarne 52,25; den, 6% begunjske 76,50 — 76,75 (76,94), 6% daljn. agr. 74,50 — 74,75 (74,50), 7% invest. — (88), 7% stabiliz. 87,25 den., 7% Drž. hip. banka 99,50 den., 7% Blair 86,50 — 87 (86,50) 8% Blair 95,25 den., Narodna banka 7200 bl., PAB 197 — 198.

Blagovna tržišča
ZiTO
+ Chicago, 26. maja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 121,50, za julij 117,125, za sept. 118,375; koruza: za sept. 110. + Winnipeg, 26. maja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 129, za julij 128,25, za okt. 119. + Novosadska blagovna borza (26. t. m.) tendenca neopremenjena. — Pšenica baška, sremaska 173 — 175, slav. 172 — 174 banatska 172 — 174, baška, potiska 177 — 179. Oves: baški, sremaski, slav. 102,50 — 105. Ri. baška 144 — 146. Koruza: baška in sremaska 94 — 96, banatska 94 — 96. Moka: baška in banatska 102 — 104, srem. 250 — 260, srem. 230 — 240, srem. 210 — 220, srem. 180 — 190, srem. 152,50 — 162,50 srem. 115 — 120. Otrubi: baški, banatski 91 — 96.

75 let Janka Rudolfa v Vipavski dolini

Ljubljana, 26. maja. V sončni Vipavski dolini, tik pod krsnim Nanosom, v št. Vidu pri Vipavi, najstarejšem trgu na bivšem Kranjskem, praznuje danes petinsedemdesetletnico upokojenj nadučitelja in posestnika gosp. Janka Rudolfa. Vitek in prožen kljubuje, kakor vsi pristni Vipavci, vsem tegobam današnjice. Rodil se je v Črnom vrhu nad Idrijo. Nižje razrede realke je dovršil v Gorici, učitelji-

šče pa v Kopru 1882. Prvo njegovo mesto je bilo v Vrbovem pri Ilirski Bistrici. Po dveh letih pa je bil premeščen na enorzrednico na Vrabče nad Vipavo. Tam je služboval polnih 15 let. Borna hrbovaska vasica na obronkih Krasa je zrahljala njegovo zdravje, slabe prehranjevalne prilike pa so mu nakopale želodčno bolezen, ki je zahtevala dve težki zapovrstni operaciji. Na šoli na Slapu pri Vipavi je služboval pet let. Leta 1904. pa se mu je končno le posrečilo, kljub znatnim nasprotnim strujam, da je bil imenovan za nadučitelja na dvorzrednici v št. Vidu pri Vipavi, kjer je imel malo posestvo in hišo. L. 1910 je šola postala trirazrednica in je deloval na njej vse do svoje upokojitve l. 1918. Od nastopa službe dalje je bil naročnik Slov. Narodca in drugih naprednih publikacij vse do trenutka, ko je dostava tega tiska postala nemogoča. V naprednih vrstah je stal idejno, kljub starostni razliki, med Preporodovci. Razumljivo, da tudi njemu ni bilo prihranjen preganjanje. Demuncijacija je zadostovala, da so ga tirali pred vojno sodišče z obtožbo razžaljenja avstrijske armade in sicer samo zato, ker je protestiral proti temu, da bi avstrijski častniki »rekvirirali« šolska učila iz gole obsežnosti in brez vsakršne dejanske potrebe. Pokojnemu dr. Trillerju se je posrečilo, da ga je rešil soldateske. Na operacijski mizi v Ljubljani leta 1915. na binkoštno praznike pa ga je ponovno zadela maščevalna pest političnih nasprotnikov. Najstarejšega njegovega sina — petošolca — so pograbili avstrijski orožniki in ga kot »Preporodovca in srbofilca« odpeljali na Ljubljanski grad. Polno leto so ga vlačili iz enega internacijskega taborišča v drugega ter ga nato konfirirali na očetovem domu, da ga že po najkrajšem času pošljejo na fronto. Vsi ti dogodki pa niso strli jeklene volje naprednega učitelja. Vera v končno uspešnost, s katero je prav posebno polnil srca vipavske kmetске mladine, je doživela zmago, šeravno za slovenski del naroda hudo okrnjeno. Lepo šte-

vilo njegovih učencev se je borilo na Koroskem in tudi med jugoslovnskim dobrovoljc. Mnogo je storil tudi za našega kmetiča. V teku štirih desetletij je z učenci in sodelovalci povsem preoblikoval strokovno miselnost našega preprostega človeka in ga uvažal v vse discipline kmetijskega napredka. Četrto stoletje je stal na čelu Kmetijskega podružnice in bil njen načelnik do razpusta l. 1932. Njegove reforme niso ostajale samo v mejah domače občine, marveč so postale priznana načela za vse Vipavske doline, Kras in Fivko.

Pri prvih občinskih volitvah — pod novimi gospodarji — leta 1922. je bil izvoljen za župana. Po podrugem letu se je toj časti odpovedal. Slovensko lovsko društvo ga šteje med svoje prve člane, saj je naš ljubitelj vse svoje proste ure na razpolago dávali vipavski prirodi in je ves prežet ljubezni in prijateljstva do lova. Krog njegovih prijateljev in posemalcev obsega doberšen del slovenske domovine. Vsi ti številni prijatelji hitijo danes, da vsaj v mislih in čustvih krepko stisnejo hrupavo roko moža, ki tako udano, zraven pa tako samozavestno ljubil svoj narod in domačo grudo. Iz srca mu želijo, da bi ga usoda ohranila iz zravnega in čilnega do najkrajnejših meja človeškega življenja.

Iz življenja na deželi

Iz Tržiča

8. Tržič pod novo upravo kar vidno napreduje. Cesto v Cerkevcih nitki je posul pomladanski veter. Ljudje sedaj z večjim hodom v cerkev, ker se jim ni treba bati, da bodo utonili v blatu. — Dobili smo matričsko kontrolo, ali kakor pravimo po domače, žrango. Na most pri vrbodu v Tržiču so postavili tri matričarje, ki so se na 8 ur menjavali v službi, ter budno pazili na vse, kar se pripelje v Tržič. Toda, ker v Tržič ne pelje samo glavna cesta, je blago prihajajo po drugih poljih in v par tednih se je izkazalo, da se taka kontrola ne izplača. Izgleda tudi, da ni prave koraje za vpeljavo uvoznin in novih trošarin. In smo srango z veliko žalostjo vseh Tržičanov zopet izgubili. — Ker bi vsako povišanje občinskih davkov moglo vzbuditi nejevoljo davkoplačevalcev, povišanja trošarin na nadrejena oblast ne dovoljuje, se je naša občinska uprava spustila v špekulacije z zemljišči. Da bo dobiček večji, si je zagotovila pomoč spretnega ljubljanskega odvornika in tako upamo, da se bo pri tem poslu zaslužilo toliko, da se bo mogla izdati nova osnovna šola, pa še nova cesta za Virjem. — Največji napredek se nam objubljuje z novim rotovžem, celo balkon bo imel. Sam balkon je vreden onih 50.000 Din, ki so jih dali naši občinski očetje za rotovski načrt. Raz balkona bodo lahko v bodoče oče župan objubljali, da bodo delali zastoj: to bo bolj držalo kakor zadnji pred vojnavami, ko so dali te objube le skozi okno občinske pisarne. — Velik napredek se kaže tudi na občinskih sejah. Naš občinski odbor je zelo pobožen. In če prekinje najbolj vneto občinska razpravljajna glas večernega zvona g. duhovni svetnik na prošnjo predsedujočega, molj naprej in cel odbor za njim. — V ostalem je ves naš napredek šele začetek. Dosedaj gospodje še niso prav znali in vedeli kako in kaj je z občinskimi gospodarstvom. Kot začetniki so se tudi bali, da ga ne polomijo in so si zato naročili inštruktorja v osebi revizorjev nadrejene oblasti, seveda na račun občinske blagajne. In sedaj, ko vse znajo, bo šel napredek Tržiča v pospešenem tempo. Čakamo samo še, da nam objubijo kopalnice in asfaltiranje cest pa naša sreča popolna.

8. Kino predvaja danes krasen film »Princesa Marijeta«.

Organizacija odsekov pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine

V zvezi z novo reorganizacijsko uredbom so v Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine že razdelili poste na odseke, katerih ustanovitve je predvidena s to uredbom. Ustanovitvo se upravnih odsekov, odsek za računovodstvo in informativni odsek, nadalje odsek za kontrolo izvoza živine in živilskih proizvodov, odsek za industrijske rastline, odsek za sadje in povrtnino, odsek za gozdne proizvode in odsek za kompenzacije. Trgovinski minister je že podpisal odlok o postavitvi šefov posameznih odsekov. Za šefa upravnega odseka je postavljen dr. S. Spančević, za šefa računovodskega odseka V. Z. abal, za šefa informativnega odseka A. Premušič, za šefa odseka za kontrolo izvoza živine dr. M. Petrovič, za šefa odseka za industrijske rastline dr. Mihajlovič, za šefa odseka za sadje Samurovič, za šefa lesnega odseka inž. J. Dubrovčić in za šefa odseka za kompenzacije dr. B. Djordjevič.

Oboroževalna konjunktura v angleških ladjedelnicah

Anglija je v zadnjem času pričela z vso naglico izvajati svoj oboroževalni program na morju. Dosele je oddala angleškim ladjedelnicam naročilo v višini 40 milijonov funtov (9 in pol milijarde Din). Pred vsem so dobila ta naročila ladjedelnice, ki leže ob izlivu reke Clyde v Južni Škotski, kjer je koncentrirana največja ladjedelska industrija na svetu. Samo v zadnjih 4 tednih so te ladjedelnice dobile naročil za 18 milijonov funtov (za 4 in 1/4 milijarde Din). Angleška admiraliteta te naročila dve vojni ladji po 35.000 ton, od katerih bo vsaka stala po 8 milijonov funtov, t. j. po 1900 milijonov Din. Ena sama tak velika vojna ladja bo stala torej skoro toliko, kolikor znaša ves naš proračun za vojsko in mornarico. Poleg teh dveh velikih vojnih ladij pa je angleška admiraliteta v zadnjih štirih tednih naročila še pet križark, 20 rušilec in dve pomožni

ladji. Glede na ta velika naročila bodo angleške ladjedelnice za dolgo dobo zaposlene s polno kapaciteto.

Pa tudi ostala naročila angleških ladjedelnice so vedno večja. V ladjedelnici tvrdke Brown & Comp v Clydebanku gradijo sedaj ogromno potniško ladjo »Queen Elisabeth«, ki jo je dala v naročilo družba Cunard Withe Star Line. Ta ladja bo še večja kakor »Queen Mary«, Obsegala bo 90.000 bruto registrskih ton (»Queen Mary« in »Normandie« imata le 70.000 ton) in ne bo le največja, temveč tudi najhitrejša ladja na svetu.

Gospodarske vesti

Sanacija bančništva. Ze večer smo poročali o občnem zboru Uduženja bank v Beogradu, na katerem je predsednik dr. Viada Marković poudaril, da zahteva situacija, v kateri se nahaja naše bančništvo nujno razčiščenje, kajti prišel je čas, da je treba izvesti radikalno sanacijo ali likvidacijo zlasti pri denarnih zavodih, ki so v večji meri dajali kredit kmetu. K našemu poročilu je treba še dodati, da so bile na skupščini zastopane predvsem male podeželske banke, ki so zaradi likvidacije kmečkih dolgov najhujše prizadete. Vsa skupščina je potekala v diskusiji okrog vprašanj, ki so v zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov. Podrobno so razpravljali zlasti o onih določbah uredbe, glede katerih smatrajo predstavnik bank, da niso v škodo bank samih, temveč tudi v škodo kmeta. V diskusiji so predstavniki bank navedli, da bodo banke izgubile okrog 400 milijonov din na glavnici in rezervah v zvezi z redukcijo in odpisom kmečkih dolgov. Navzlic tej žrtvi pa kmet ne bo mogel tako kmalu priti do kreditne sposobnosti. Danes je kmetu kredit najbolj potreben, banke mu ga pa ne morejo dati. Posamezni govorniki so poudarjali, da bo v kratkem prišlo na dnevni red vprašanje novega kreditiranja kmeta. To vprašanje je prav težko rešiti. Rešitev vidijo bančniki v koncentraciji številnih malih podeželskih bank. S fužjo na je se ustanovile v notranjosti večje banke, ki bi bile življenja sposobne.

Magallanes

Obisk pri zavednih Jugoslovanih na skrajnem koncu Južne Amerike — Življenje poldivjih Papuancev — Doživljaji pomorščakov

Iz Brazilije smo morali potovati v malo čilsko mesto Tocopillo. Pred seboj smo imeli dve enako dolgi poti, od katerih bi nas ena vodila skozi Panamski kanal — čudež tehnike, a druga skozi kanal Magallanes — mogočnost narode. Ker je prehod skozi prvi kanal drag (okrog 40 din po brutno reg. toni), smo se odločili za Magallanes, ki je zastoj.

Plovimo proti jugu. Z desne strani pustimo za seboj Macao, Rio de Janeiro, Porto Alegre, La Plata... Iz neznozne tropske vročine prehajamo v nekoliko zmernejšo subtropsko. V bližini Sv. Katarine je že kar hladno, ko nas zateče vihar. Valovi se z vsvo silo poglanjajo v ladjin bok. Močan veter hudo zavija in tuhi. Nevihna ne traja dolgo, vendar nas pošeno zmoci z deževnico in slano vodo.

Ob Patagoniji je ozračje tiho, morje popolnoma mirno. Takšno vreme nas nič kaj ne veseli, ker je na teh geografskih širinah navadno predznak megle, ki je vsem pomorščakom najbolj neprijetna. In res, drugi dan jo je imamo. Brzina ladje je zmanjšana, piščal za meglo je po dolgem času spet prišla v službo.

V teh krajih redko sreča tujo ladjo. Slab promet. Nočno monotonost vzemimo ti in tam strašansko neprijeten glas. Čuješ ga prav blizu na morski površini. Zdi se ti, da je človeški. Toda ni! To je glas tjučena, ki ga je brodski šum pravkar prebudil. Ubošček se je grozno prestrašil. Pač ni navajen na tako velike morske tovariše.

Papuanski glavar

V nekaj dneh smo na vzhodu v Magallanes. Tako se imenuje kanal, ki spaja Atlantski z Velikim oceanom. Odkril ga je leta 1520. portugalski konkvistador Fernando de Magalhaens (po španskem prapripisju Magallanes), katerega je poslal na raziskovanje novih, nepoznatih krajev španski kralj Karel V. Južno od kanala leži Tierra del Fuego (Ognjena zemlja), ter mnogo večjih in manjših otokov s Hornom, ki je njihov najjužnejši rt. Južni rt ameriške celine je pa kap Troward (33°54' J, 71°18' Z) na polotoku Brunswicku, ob katerem vodi kanal. Skozi kanal se skriva pot za 300 milj. Danes grede vsi parniki skozi njega, edino jadrnice, ki so dandane bele vrane v teh krajih, grede okoli rta Horna. Za jadrnice, ki imajo slaba manevrska svojstva, je pot skozi kanal zelo težavna in skrajno nevarna. Tudi parobrodov je ta kraj eden izmed najnevarnejših na svetu. Na nekaterih mestih so velike ožine, čez 1000 m visoke planine se navpično spuščajo v globoko morje. Gorje ladji, ki udari ob takšno steno. Čestokrat prihajajo po kanalu močni vetrovi, ki dosežejo brzino 9 po Beafortovi lestevici. Tukaj je naša trgovska mornarica izgubila že dva velika preoceanška parnika Kanal v glavnem pripada republik Čile, le skrajni vzhodni del je argentinski.

Ce vozil v kanal z atlantske strani, prideš najprej v zaliv Possession, nato pa skozi dve ožini do najjužnejšega mesta naše južne hemisfere Magallanesa, katero so svoj čas imenovali Punta Arenas in je kapital pokrajine Magallanes.

Mesto je bilo osnovano leta 1850. Leži na nizki, proti morju položeno se spuščajoči ploščadi. Široke ulice teko paralelno od vrha do morske obale, hiše so večinoma nizke, grajene iz kamna, pa tudi iz lesa. Skozi mesto teče rečica Rio de las Minas.

Magallanes ima svojih 12.000 prebivalcev, od katerih je vsak drugi jugoslovanskega pokolenja. Največ je Dalmatincev, predvsem z otoka Brača.

Tukaj je naša najmočnejša in najzastavljena čilska kolonija. Pred nekaj leti je bilo v mestu dve tretjini naših izseljencev. S priseljevanjem Nemcev in drugih narodnosti je število Jugoslovanov padlo na polovico. Mesto, ki je glavno čilsko tržišče konzerviranega mesa, kož in volne, so do današnje gospodarske višine dvignili naši priseljenci, za kar jim gre v polni meri priznanje. Prvi so se tukaj naselili takoj v drugi polovici preteklega stoletja. Takrat je bil kraj pust in divji. Po stehi so lovili divje konje, ograjevali zemljišča, katera so tako postala njihova last in gojili živino, predvsem pa ovce. Z marljivostjo so si pridobili velike farme, na katerih se je paslo na stotisoče glav goveje živine in so zgradili tvornice za konzerviranje mesa. Danes je vsa produkcija mesnih izdelkov v rokah naših naseljenecv.

Hotili so tudi tja preko na Tierra del Fuego izpirat zlato. Ognjena zemlja je dobila ime po velikih ognjih, ki so jih tiste čase domačini žgali vsako noč. Od njih se je žarilo nebo. Domačini so pravi divjaki in žive zelo primitivno. Pred Evropci se strahujejo ter se najrajši skrivajo, kadar jih vidijo; vendar se jih ne boje, nasprotno, zelo so hrabri — marsičkeri Ev-

ropec se ni nikoli več vrnil z Ognjene zemlje.

Skozi kanal Magallanes potuje vsak mesec kateri od naših preoceanških parnikov. So meseci, ko grede skozi njega trije, celo štirje. Vsi se ustavijo v mestu Magallanesu, kjer se obskrbe z živili, morebiti sprejmejo na krov tudi pilota za Schmithov kanal.

Ko se zasidrmo pred lukno, se že pripelje z motornim čolnom »shiphandler« gospod Jordan, po rodu iz Brača, ki zalaga parnike z vsemi potrebščinami. Pridejo tu tudi novinarji, ki v naših, v Magallanesu izhajajočih časnikih vsakokrat izpolnijo po kakšen stolpič posvečen našim parnikom. Z njimi je prišel tudi mlad, bogat farmer gospod Djordje Djuranovič, čigar že pokojni oče je bil prišel semkaj iz Boke Kotorske. Čeprav sin še ni bil nikoli v Jugoslaviji, govori neverjetno čisto srbohrvaščino. Je ponesen Jugoslovani. O svoji prvi domovini govori z veseljem in veliko ljubeznijo. Gimnazijo je končal v Santiagu, a na visoko trgovsko šolo hoče priti v Jugoslavijo. Povabil me je na svoj dom, kjer so me lepo sprejeli.

Po napisih v mestu takoj vidiš, da so naši ljudje večinoma trgovci, bankirji, tvorničarji, rokodelci... Po ulicah čuješ naš govor, večji del razna naša narečja, ki jih pa ne govorimo samo naši naseljenci, marveč tudi pravi Čilenci, ki so se jih naučili v službi pri naših ljudeh. Tu so naši klubi, ki so najlepši in najelitetnejši v mestu, knjižnice, čitalnice polne časopisov prihajajočih iz domovine, in onih, ki izhajajo v Ameriki. Naši ljudje so visoko nacionalno zavedni. V Antofagasti izhaja dnevnik z imenom: »Čuvajte Jugoslavije!« Z domovino, ki jo nad vse ljubijo, so v tesnih stikih. Oddaljeni od ostalega sveta so kaj vneti poslušalci radia. Seveda naših šibkih radio-postaj niso še nikoli čuli. Prepričan sem, da so našo najnovejšo kratkovalno emisijo z velikim veseljem sprejeli. Pred par leti so iskali učitelja iz Jugoslavije za ljudsko šolo, ki bi se odprla v Magallanesu. Vendar ga niso dobili. Deco uči sedaj privatno neka preparandistinja iz Dubrovnika, ki živi tukaj pri svojih starših. Naši naseljenci imajo v mestu najboljše pogoje, vsi so dobro podkovani. Splošno so priljubljeni. Oni so vsem Jugoslovanom dvignili v državi Čile visok ugled. Vsek čilenec dobro ve za Jugoslavijo, dočim marsičkeri ne ve točno, kje je Francija, Nemčija ali Italija. Jugoslovane cenijo nad vse.

V državi Čile živijo naši največji rodoljubi. Sami med seboj se dobro razumejo, brezposelnim in »gringojem de Europa« (novo prispelim) pomagajo z dobrimi zvezami dobiti zaslužek. Med njimi se vidi složnost, katera jih je dovela do najboljšega položaja, ki ga danes uživajo naši naseljenci v Južni Ameriki. Tu živi zdrav in zaveden naš element, ki se s svojimi vrlinami v marsičem razlikuje od argentinskega; ta je grupiran v razne politične tabore, rovari med seboj in kvarti ugled sebi in nam vsem. Pripomniti moram, da se v Argentini od vseh najboljših drže Slovenci, ki bi morali biti za zgled vsem ostalim.

Drugi dan me je gospod Djuranovič peljal z landoletom na izlet v okolico. Ker je v teh krajih neverjetno mnogo divjačine, posebno zajcev, je vzel s seboj tudi puške. V pokrajini Magallanes se ni treba, kakor pri nas doma, skrivati in čakati na »štantih« po cele ure, da se kaj — čuje. Zajcev je dovolj v obcestnem grmovju, odkoder jih je naš pes izganjal, midva sva pa kar iz avtomobila streljala. Čeprav sva, da ne pozabim povedati, mnogo »fallas«, sem priznal na ladjo nič manj kakor pet dobro rejenih dolgoševcev, ki jih je ladijski kuhar na splošno zadovoljstvo posadke prav okusno pripravil.

Iz Magallanesa nas je vodila pot skozi Femine Rich, Long Rich in Sea Rich proti izhodu iz kanala na Veliki ocean. Prehod je tukaj zelo ozek. Levo in desno se vzpenjajo visoki hribi, ki so vse leto pokriti s snegom. Dva ledenika se spuščata globoko v morje. Podnebje je v zahodnem delu kanala dokaj ostreže kakor v vzhodnem, kjer leži mesto Magallanes. Kraj je neobljuden. Na obali je več hišic, ki služijo zgolj za zatočišče brodolomcem in so obskrbljene s konzervami, odejami, pečjo in drugim. Vožnja skozi kanal je divna, posebno ponoči pri polnem mesecu, ki z blede svetlobo razsvetljuje beloglave očke, plave ledenike in modro morje; težko je najti pravih besed, da bi se lahko pravilno opisalo veličastvo te krasne prirode.

Na izhodu najdemo morje popolnoma mirno, kar se zgodi le redko kedaj v letu. Tukaj divjajo navadno najhujši morski viharji. Veliki valovi, ki prihajajo z oceana, se odbijajo od navpičnih sten, nasledajo drug na drugega in se povečavajo do 16 m višine.

Skrajni jugozahodni del Južne Amerike, ki se imenuje Patagonski arhipelag, je najbolj členkovit in najmanj raziskan od vseh kontinentov. Nebroj otokov, grebenov, kanalov in fjordov tvori pravi labirint, ki se vleče od izhoda iz magallanskega kanala proti severu do blizu Valdivije. Skozi arhipelag vodi Schmithov kanal, katerega se poslužujejo ladje, da se izognejo nevarnim morskim valov na odprtem morju. Edino on je dobro raziskan, dočim so drugi kanali levo in desno od njega slabo poznani. V Magallanesu je treba najeti pilota, ki je specializiran za ta kanal. Naj pa omenim, da nekateri častniki naše trgovske mornarice — a to so edini od vseh evropskih držav — sploh ne vzamejo pilota, ker jim je kanal že do podrobnosti poznan.

Dasi bi lahko ob tako lepem vremenu, ki smo ga bili ta dan tu izjemoma deležni, brez vsakega tveganja izplovili na odprto morje Velikega oceana, smo le krenili skozi Schmithov kanal, ker smo imeli pilota na krovu in smo zanj že plačali okrog 12.000 din. Vožnja skozi kanal traja dva dni, Ponoči je treba ladjo ustaviti zaradi slabe vidljivosti. Le pri čistem ozračju in polnem mesecu se lahko potuje tudi ponoči. Ko smo se prvo popoldne zasidrili, smo spustili čoln, s katerim so šli nekateri mornarji na obalo iskat školjke. Imeli so

malo sreče. Naletaval je droben sneg. Kmalu so se na vso moč veslajoč vrnili k ladji. Za njimi so se v drugem čolnu približavali divji, napol nagi Patagonci, ali kakor jih tukaj imenujejo: Indosi. Nič kaj jih ni mikalo, da bi sami v majhnem čolnu počakali glasno vpijoče in s sulicami oborožene domačine. Proti večeru se je približalo našemu parniku več takšnih čolnov. V vsakem je bilo po šest, osem do deset ljudi in sicer moških, žensk in otrok. Na dnu vsakega čolna, ki so zelo primitivno napravljene — zbiti so iz nekoliko na ognju izdobljenih debel, je bilo kamnitno ognjišče, pri katerem so se grel otroci. Mraza jih varuje ribje olje, s katerim so mažejo po vsem telesu. Nekateri imajo živalske kože privezane okoli pasu, a drugi so v starih raztrganih oblekah, ki jih dobe na ladjah. Zenske celo mnogo manj pazijo na pokrivanje telesa kakor moški. Sporazumevajo se z nekimi, za nas lajšajoče zvenečimi glasovi in so menda zelo siromasni v svojem besednem zakladu. Stanujejo v špiljah ob obali, a živijo od ribolova in divjačine. Z dolgimi sulicami pogodijo na precejšnjo oddaljenost ribe v morju, za katerimi se potaplajo in neverjetno dolgo izdrže pod vodo. Pilot mi je pripovedoval, da so nekoč sami vlovili velikega kita. Evropecem niso nevarni vse dotle, dokler se ti ne zanimajo preveč za njihove žene. Nekoč so se proti neki nemški križarki, ki je več mesecev v znanstvene svrhe raziskovala Patagonski arhipelag, uprli in ji prizadejali mnogo neprijetnosti. Vse zavoljo žensk...

Odkar prihajajo v dotiko s kulturo, izumirajo. Evropci jih izkoriščajo, kolikor le morejo. Za fina krzna jim dajejo malovredne predmete, ali jih trujejo z alkoholom in tobakom ter jim nakopavajo bolezni z oblikami, katere ti ljudje nosijo noč in dan, po lepem vremenu in dežju ter se potem obleke mokre sušijo na njihovih telesih. Dokler so bili prirodno njih, so bili bolj zdravi in odpornejši. Tople klime ne prenesejo. Za poskus so pripeljali dva v Santiago, kjer sta pa kmalu umrla.

Konferenca medicinskih fakultet Slovenski medicinci o novi medicinski uredbi

Ljubljana, 26. maja. Letos januarja smo medicinci dobili novo medicinsko uredbo, s katero se nismo ne mi in tudi ne profesorji strinjali. V tej uredbi so v glavnem nesprejemljive naslednje točke:

Člen 7. odstavek 2. nove medicinske fakultetne uredbe določa, da ima medicinska fakulteta v Ljubljani samo štiri semestra, § 51 zakona o univerzah pa pravi, da ima medicinska fakulteta v Ljubljani le za en dan 4 semestra. Z ozirom na to in ker je popolna medicinska fakulteta v Ljubljani zahteva vsa slovenskega ljudstva, zahtevamo slovenski medicinci, podprti ob zagrebški in beograjski, da se medicinski fakulteti v Ljubljani prizna v načelu 10 semestrov in da se še nadalje poleg zakonitih štiri semestrov tolerira pet semestrov.

Člen 19. (drugi in tretji odstavek) nove fakultetne uredbe določa izpitni skupini obsegajoč dotedanji I. rigoroz, z ozirom na polaganje pa uvaja srednješolski sistem — ponavljane izpite. N. pr. prvo skupino, ki obsega biologijo, fiziko in kemijo, mora slušatelj prijaviti v junijskem roku (po 2. semestru) in če nepravilno n. pr. dva predmeta, v enem pa se mu ponesreči, ima ponavljalni izpit v oktobrskem roku in če se mu še tedaj ponesreči, se mu anulirata že uspešno položena predmeta ter se ne sme vpisati v tretji semester. Medicinci vseh treh fakultet pa smatramo, da predstavlja prvi rigoroz eno celoto ter da ni potrebno, da se v njem postavlja meje a izpiti se naj polagajo v treh terminih (za predmete I. in II. skupine).

Direktor Polić pripoveduje o gostovanju naše opere in italijanskih pevcev v Trstu in na Reki vlada za gostovanje veliko zanimanje

Ljubljana, 26. maja. Nedavno smo poročali o prizadevanju com. Maria Nordia, glavnega urednika tržaškega »Piccola«, da bi se tudi v praksi pokazalo medsebojno prijateljsko zbliznanje Italije in Jugoslavije. Prijateljski odnosi naj bi se pokazali najprej v izmenjavi manifestacij obeh kultur, zlasti v glasbi, ki ne pozna političnih pragov. Mario Nordio je zdaj na potovanju po Jugoslaviji, prepotoval je že Bosno in Hercegovino in severno Srbijo, trenutno se mu di v južni Srbiji. Vtise, ki jih je in jih bo dobil na tem potovanju, hoče zbrati v obširnem delu, da bi na ta način pomagal italijanskemu narodu spoznati našo dušo in uglediti pot k čim večjemu in tesnejšemu sožitju obeh narodov, ki sta v marsičem vezana drug na drugega.

Direktor ljubljanske opere g. Polić se je dva dneva mudil v Trstu po službenih opravkih, da uredi vse potrebno glede gostovanja ljubljanske opere v Trstu in na Reki. O teh pogajanjih nam je povedal naslednje zanimivosti: Tržaška javnost zelo simpatično spremlja obojestransko prizadevanje po zbliznanju. Četudi še ni bilo oficijelno objavljeno gostovanje jugoslovenskih opernih pevcev, vlada že vsepovsod veliko zanimanje za obe predstavi, s katerima bo ljubljanska opera nastopila v Trstu. Tudi od oficijelne strani poudarjajo potrebo izmenjave kulturnih dobrin, s čimer so dani vsi pogoji za sodelovanje še na drugih priročjih. Glede gostovanja samega so priprave v Trstu v polnem teku. Dekoracije bo deloma postavilo gledališče Rossetti, deloma pa ljubljanska opera sama. Prva bo na sporedu »Prodana nevesta«, ki je v Trstu že četrto leto niso videli. Takrat je bila vzpizorjena v Narodnem domu, kjer se je malo prej osnoval stalni operni in operetni ansambel pod vodstvom pokojnega profesorja slavistike Merharja. »Prodane neveste« so predvajali štirikrat z velikim uspehom, kar je bila nemala zasluga solistov ljub-

Pri nakupu štofov za obleke zaupajte naši tovarni!

Petdeset let je bilo potrebno da je naš obrat postal to kar je. Naši predniki so upali da se jim bo posrečilo, a mi zdaj vemo da smo uspeli!

Moderna tovarna štofov Vam nudi svoje usluge. Vam osebno, direktno 1.200 delavcev čakajo da tudi Vas dobro oblečejo. Najmodernejši stroji skozi katere potuje volna enakomerno po svojo pesem. Volna se spreminja v flor, v prejo in nazadnje v štof iz katerega bo Vaša nova obleka.

Jamčimo Vam, da boste z njo zadovoljni!

Alli je kdo, ki bolj zasluži Vaše zaupanje nego mi?

enakomerno pojo svojo pesem. Volna se spreminja v flor, v prejo in nazadnje v štof iz katerega bo Vaša nova obleka.

Gene naših štofov za obleke 120 do 180 dt narjev meter

V. l. d. **Teokarović** Komp.
 stoji se vrh top to se vrh stva

Tovarna: **Ljubljana** **Zagreb** **Beograd**
 Paračič Gradišče 4 Jurčičeva 4 Knez Mihajlova 26

Osijek Novi Sad Sarajevo in v vseh večjih
 Kapucinška 14 Trg Oslobođenja 8 Strossmayerova mestih v državi

V zalivu Peñasu izidemo iz Schmithovega kanala ter plovemo na sever proti Tocopilli med jati velikih albatrosov, počasnih in nespretnih pelikanov, ki pa se z velike višine kakor kamen hitro spuščajo in potaplajo pod morsko gladino za ribami; in med ogromnimi jati malih, hitrih galebov, ki kradejo pelikanom pri nerodnem požiranju rib morski plen iz dolgih kljunov.

Franjo Turnšek,
 kapetan dolge plobove

Junija, ko bo za uvod v tržaške predstave prirejen v operi komemorativni večer z novo nastudirano »Prodano nevesto«. Ob tej priliki bo nastopil ansambel v zasedbi, kakor nato v Trstu in na Reki, to se pravi, z znatno pomnoženim zborom, ki ga bodo izpopolnili člani Matičnega zbora.

Razen »Prodane« je na sporedu gostovanja še »Ero z onega sveta«; torej dve operi, ki nista v repertoarju italijanskih gledališč. Tako se namreč glasi mesebojni dogovor. Italijansko občinstvo naj se seznanj z njemu doleži tujimi deli, zlasti s češkimi, ruskimi in našimi, dočim bodo italijanski pevci pokazali, kako predvajajo v Italiji svoje klasične opere »Aldo«, »Traviato«, »Bohémec«, »Seviljskega brivca« in »Butterfly«. Razlika bo le v tem, da bodo pri nas nastopili le italijanski solisti, dočim bo v Italiji gostoval celotni ansambel ljubljanske opere. Ker so klasične italijanske opere stalno v repertoarju naših gledališč, bodo italijanski pevci nastopili le v solističnih partijah, dočim bodo zborne in orkestrske postavile naše operne uprave. Seveda bi bil ljubljanski operi znatno ljubši enak aranžman, ki pa ni mogoče, ker tržaški ansambel nima nastudiranih naših oper, in bo tako morala naša opera na gostovanje z vsem osebjem, 140 do 145 ljudi.

Tržaško gostovanje je doglašeno za 9. in 10. junij, ki mu bosta sledila dva nastopa na Reki v gledališču Fenice. Takoj, ko se bo ljubljanska opera vrnila z gostovanja, bomo v Ljubljani sprejeli italijanske pevce. Pod vodstvom dirigenta Romela Castelmonta bo prispelo 25 solistov. Treba je popraviti prvotno vest, da bo pri nas gostovala milanska »Scala«. Italijanska gledališča namreč sploh nimajo stalno angažiranega osebja, temveč le za gotovo število predstav ali največ za eno sezono. V skupini, ki pride k nam, je pa več solistov, ki nastopajo sleherni sezono v Scali, tako tenoristi Solar, Taffuro, Taccani in Brevario, najboljša italijanska sopranistka Pampaninjeva in znameniti bariton Straccari. Vsi ti, tvorijo kader znamenitih sodobnih italijanskih opernih pevcev. Nastopili bodo najprej v Ljubljani, nato v Beogradu in na povratku v Zagrebu, povsod z dvema predstavama. Gostovanje, ki se bo pričelo v drugi polovici junija, bo trajalo predvidoma 14 dni.

ZENSKA LJUBOSUMNOST.

- »Eva je bila menda edina ženska na svetu, ki ji ni bilo potrebno, da bi bila ljubosumna.«
 - »Res je! Pa vendar so ljudje, ki trdijo, da je vsak dan preštevata Adamu rebra.«
- HUDBOBN.**
- »Tončka, kako pa ti je kaj všeč moj novi klubok?«
 - »Zelo. Takšnega sem nosila tudi jaz, ko so bili še moderni.«

NA MORJU.

- Med hudo burjo na morju vpraša gost natakarja:
- »Kaj naj bi pa človek ob taknem vremenu jedel?«
- »Najcenejše, gospod, odvrne izkušeni natakar.«

CIMEAN
 crème

Voda, sonce, zrak in kožna krema CIMEAN

— to je zdravje!

Brez skrbi se lahko sončite, če ste si prej dobro natrili kožo s hormonsko kremno CIMEAN, ker Vam jo čuva pred opeklinami, obnemom pa napravi kožo lepo zagorelo, prožno in mladostno.

Danes ob 17. v kopališču Ilirije

SK Ilirija : SV WASSERFREUNDE Hannover

Plavanje WATERPOLO Skoki

Domače vesti

Spominska knjiga vojnih dobrovoljcev iz Slovenije bo zelo važna za naše slovo...

Zanimiva prireditev Avtokluba. Avtomobilski klub v Ljubljani opozarja svoje članstvo na sportno-družabno prireditev...

Velika tombola Sokola Stražišče 30. V. 1937. ob 15.

25 letnice matne praznujejo sošolci idrijske realke letnika 1911/12 v začetku julija v Ljubljani. Prijava prosimo na naslov: Vilko Turk, lastnik menjalnice v Ljubljani, Prešernova ul.

Zdravilišče Dobrna pri Celju je modernizirano. Pišejo nam: V zdravilišču Dobrna se je zaključila triletna gradbena doba, ki je zadostila najnujnejšim zahtevam tega v zadnjem času dobro obiskane zdravilišča.

VENERA. Najboljši čistilni prašek za čiščenje kuhinjskih predmetov in drugo.

Jubilej zagrebške trgovske akademije. Prvi absolventi zagrebške trgovske akademije bodo slavili letos 25-letnico svoje mature...

KOPALNI PLAŠCI IN OBLEKE SPORT-KMET, ALEKSANDROVA 7

Za gradbo novega etnografskega muzeja v Zagrebu. Vodstvo etnografskega muzeja v Zagrebu se je obrnilo na mestno občino s prošnjo za odstop primerne zemljišča za gradbo novega muzejskega poslopja in za ureditev velikega parka...

Ponarejene diplome društva krvodajalcev. V Zagrebu je bilo nedavno ustanovljeno društvo ljudi, ki prodajajo v bolnišničkah svojo kri za transfuzije. Namen društva je vzajemno podpiranje članov in seveda tudi to, da bi bila vsa javnost opozorjena na ljudi, ki so že mareskomo s svojo krvjo rešili življenje.

Diplomirani so bili na juridični fakulteti univerze v Ljubljani gospodje Pleterski Božo iz Cerklje ob Krki, Skaberne Bronislav, Ravnhar Evgenij iz Ljubljane in Trost Miroslav iz Kočevja. Cestitamo!

Zolča in jeter, žolčnih kamenih in zlatenci urejuje naravna Franz-Josefova grenčica...

Pojasnilo. Sport-Kmet, Ljubljana, sporoča, da g. Otto Stiefel ni več družabnik, pač pa sta edina lastnika gg. GRILC LUDOVIK in KMET MILAN.

Obisk uglednega nemškega geografa. V Zagreb je prišel nemški geograf prof. dr. Josef März, čigar knjiga »Adria-Fragce« se smatra za eno izmed najboljših del o Jadranu.

Strokovni svet za avtorsko pravo. Ukazom kraljevih namestnikov in na predlog prosvetnega ministra je bil imenovan Strokovni svet za avtorsko pravo. Predsednik sveta je pomočnik prosvetnega ministra Gjoko Kovačević.

Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani priredi potovanje na gasilski zlet v Bratislavo v dneih od 3. do 6. julija t. l. z udobnim avtobusom. Vožnja bi prekinili v Gradcu in na Dunaju in si ogledali tudi ti mesti.

Frence Ferzou: Letošnja pomlad — oh, saj ni, da bi človek govoril. Če bom to vzdajl, potem bom res zaslužil v nagrobnih govorih in nekrologih, da sem bil kakor hrast na gori, ki ga nobena sila ni omajala.

Botrica in drugi

Imam visoko v čisti zvonce igre, nadalje plošče po željah naročnikov, no, in ne zadnje predavanja. Bobi se močno razlikujejo od mene tudi v tem pogledu. On beži pred predavanjem po valobranu — mislim, v Splitu bi gotovo tako imenovali tisti gumb, ki nas popelje od postaje do postaje — kakor pes od mize, če mu nudiš čašo. Ker pa je Bobi res nekaj posebnega, ga je stric Tone budno nadziral in ugotovil, da je pravzaprav hotel izpustiti tisti gumb. V borbi med malo Bobijevo rokco in rokco strica Toneta je sicer gumb ostal ali je Bobi kaj in se je mamica njegova jezila. Kaj čé gumb in radio in Tone, ko pa je Bobi res tako nekaj posebnega!

Garden-Party?

Smrt vrliga moža. V bolnišnici v Čakovcu je umrl g. Vinko Danilo, policijski uradnik pri mariborskem obmojnem komisarijatu. Pokojni Danilo je bil v Mariboru znan in celo priljubljen. Po prevratu je prispel v naše kraje in se je, rodov in Kaštelu ob sinjem Jadranu, takoj uživel v naše razmere ob severni meji. Bil je med prvimi policijskimi uradniki, ki so organizirali obmojno službo v Spilju, odkoder se je pozneje z ostalimi tovariši umaknil v Maribor, kjer je s manjšimi presledki ostal do svoje smrti.

Garden-Party!

Do temelja je zgorela tovarna usnja v Kulj. V tovarni usnja v Kulj, ki je last podjetnika Deutscha, je izbruhnil ognjen ter se naglo razširil po vsej veliki tovarni. Domači gasilci so poklicali na pomoč gasilce iz Staraja in Novega Vrbsa, a tudi z združenimi močmi ni bilo mogoče zadušiti ognja. V nekaj urah je tovarna z najmodernejšimi stroji in z velikimi količinam; strovin pogorela do temeljev. Škodo cenijo na 3 milijone dinarjev. Podjetnik ne bo imel dosti škode, ker je zavarovan, pač pa bo hudo trpelo zaradi brezposelnosti več sto delavcev in delavk. Vzrok nesreče še niso ugotovili.

Odprte planinske postojanke. Od 26. maja dalje bodo stalno oskrbovane kočje na Kamniškem sedlu in Cojzova kočja na Korškem sedlu. Od 5. junija dalje stalno Erjavčeva kočja na Vršču. Od 1. junija dalje Krekova kočja na Rativožu. Najlepsi izleti so sedaj na Golico, kjer so narave v polnem cvetju. V Aljažev dom k vznožju orjaške Triglavske severne stene ter v Roblekov dom na Begunjski. Bogata planinska flora vabi turiste na eliko planino. Dom na Kravcu nudi prostran razgled širom Slovenije. Prijetna je nova pešpot na desnem bregu Bistrice do Doma v Kamniški Bistrici, kjer je letos izvirke Bistrice posebno močan. Ob Bohinjskem jezeru nudi vse udobnosti Zlatgor. Dom na Komni stoji ponosno visoko gorj nad temnim Bohinjskim jezerom in vabi v svoje snežno kraljestvo. Bliznji izleti so do kočje na Ljubniku in v Dom na Mrzlici. Planinci, hitite v spomladansko naravo.

Nesreča ali samomor? Iz Radeč nam poročajo: V ponedeljek zjutraj so nasprodi Luki pri Zidanem mostu pri Čotovi gostilni delavci, zaposleni z lovljenjem naplavljenega premoga, potegnili iz vode neznanega utopljenca. Prepeljali so ga v radeško mrtvašnico, kjer je bil nato komisijaki ogled. Neznanec je srednje velike postave, star okoli 40 let, črnkast las s kratko prištrizenimi brki. Obleden je bil v temno obleko in obut v skoro nove boksaše čevlje z gumijevimi podpetniki. Na desnji roki ima teloviran rudarski znak, nad njim žensko glavo, na levi pa črke BAB. Razen okroglega ogledala niso našli pri njem ničesar, iz česar bi se mogla ugotoviti njegova identiteta. Komur je kaj znanega o utopljenku, naj to javi orožniški postaji.

Kasaške dirke na Cvenu. Kasaške konjske dirke bodo danes, na Tolovo, ob treh popoldne z že znanim sporedom na Cvenu pri Ljutomeru. V nedeljo se niso vršile, ker je deževalo.

Elektrifikacija Bačke in Banata. Strokovnjaki novosadske elektrifikačne centrale so dovršili načrte za elektrifikacijo Bačke in zapadne Banata. Električno bodo napeljali do Petrovgrada ter tako združili novosadske in petrovgrajske električno omrežje. Petrovgrajska in novosadska centrala sta itak last iste koncerna. Stroški za izvedbo potrebnega načrta so proračunani na 10 milijonov.

Pozor! Darmol. sredstvo za odvajanje, je pogosto ponarejen. Pazite zaradi tega pri nakupu, da je na vsaki tableti utisnjeno ime Darmol in da ima tableta zarezo v obliki črke T. Zahtevajte zaradi tega izrečno Darmol. Ogl. reg. S. Br. 7006/1936.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc Jožefove grenčice.

KAJ JE LEICAGRAFIJA?

To je fotografiranje z Leico, malim svetovnoznanim fotoaparatom, ki si je tudi v naši državi pridobil splošno priljubljenost, ki ne napravi samo fotoamaterjem vedno nove radosti, temveč je tudi mnogim poklicnim fotografom nenadomestljivo pomožno sredstvo. Mnogi lastniki Leica-aparata v našem mestu in oni, ki hočejo to postati, bodo z veseljem sprejeli vest, da se bo vršila dne 30. in 31. maja od 9. — 18. ure Leica-rastava s 100 odličnimi slikami in bo 31. maja ob 20.30 uri tudi Leica-predavanje v prostorih frančiškanskega konvikta, Frančiškanska ulica — pasaza. Več o tej prireditvi na nabilih lepkih in pri fototrgovcih, kjer dobite tiskana povabila brezplačno.

Izleti. Putnik v Ljubljani prijete naslednje izlete z avtobusi: 6. junija enodnevni v Trst. Cena vožnje in preskrba potnega lista Din 145. od 12. do 14. junija Benetke in Padovo z obiskom Poletniške jame. Cena za vožnjo, prehrano, prenočišče, vstopnica v Poletniško jamo, vožnje v Benetkah in preskrba potnega lista Din 515. Cena brez vstopa v Poletniško jamo Din 495. Vse ostale informacije pri biletaarnici Putnika v Ljubljani.

KINO MATICA. Kriminalni film HARRY PIEL. IN NJEGOV NAJBOLJSI PRIJATELJ (Volčjak kot sotrudnik policije)

SLOGA. Veliki nemški šlager: »Man spricht über Jacqueline« ZENA BREZ SRAMU Albrecht Schoenhals Sabine Peters

UNION. Prekrasno filmsko delo E J UHNJEM (Brodarji z Volge) Inkišinov Vera Corene. Najnovejši žurnali v vseh treh kinih prinašajo kronanje v Londonu itd. itd.

Predstave ob 15, 17, 19, in 21 uri. Se je čas, da se pripravite za prekrasen izlet z novim avtokarom luksuz-ekspres na svetovno razstavo v Parizu. Od 15. do 27. junija, popoln aranžman le Din 3.900. Potovanje preko divnih pokraj: italijanske in francoske Riviere, najraj preko Švice in Dolomiti. Prospekti, informacije in prijave pri »Putnik«, Maribor—Celje.

KINO IDEAL. Jan Kiepara v velerlimu Pod srečno zvezdo. Glasba, Puccini, Duda. Danes ob 15., 17., 19. in 21.15 uri

Kadar žena potuje.... Neka gospodinja, ki je morala na svojem potovanju prenočiti v malem hotelu podeželskega mesta, pride zjutraj na zadržek ter omeni lastniku hotela: »Škoda, da kvarje Vaše penio s slabim milom.« Gostilničar jo začudeno pogleda, gospa pa nadaljuje: »To se takoj obuti po vonju prevleka za blazine, rjuh in sploh vsega perila. Pa tudi brez ozira na ta neprijateljni duh, s slabim milom si boste popolnoma pokvarili svoje perilo. Za pranje bi morali uporabljati samo dobro jedrasto milo — kakor je pristno Schichlor vo milo Jelen! Tedaj bo perilo lepo in trpežno in bo imelo prijeten, zdrav vonj! Za namakanje perila ne pozabite »Zensko hvalac«.

Pijte domačo „Kostrivniško“ povsem naravno namizno in zdravilno MINERALNO VODO. Uprava „Kostrivniške Slatine“ pošta Podplav via Grobelno

Naš narod noče biti strankar brez koruze. To naj si vsak zapomni! Predvsem pa dež in še kakšna nesramna suša, ki bi mu iz same konkurence morda sledila! So pa tudi izjeme! Jako redke sicer! N. pr. Naša Mina pa Bobi. Ta dva, da imata le čokolado, bonbone, pa malo torte, koruza naj se gre solti! Toda ena lastavka ne napravi pomladi — letos jih tudi mnogo tega ni zmoglo! — pa tudi Nina in Bobi ne zmoreta stranke.

Imam visoko v čisti zvonce igre, nadalje plošče po željah naročnikov, no, in ne zadnje predavanja. Bobi se močno razlikujejo od mene tudi v tem pogledu. On beži pred predavanjem po valobranu — mislim, v Splitu bi gotovo tako imenovali tisti gumb, ki nas popelje od postaje do postaje — kakor pes od mize, če mu nudiš čašo. Ker pa je Bobi res nekaj posebnega, ga je stric Tone budno nadziral in ugotovil, da je pravzaprav hotel izpustiti tisti gumb. V borbi med malo Bobijevo rokco in rokco strica Toneta je sicer gumb ostal ali je Bobi kaj in se je mamica njegova jezila. Kaj čé gumb in radio in Tone, ko pa je Bobi res tako nekaj posebnega!

Imam visoko v čisti zvonce igre, nadalje plošče po željah naročnikov, no, in ne zadnje predavanja. Bobi se močno razlikujejo od mene tudi v tem pogledu. On beži pred predavanjem po valobranu — mislim, v Splitu bi gotovo tako imenovali tisti gumb, ki nas popelje od postaje do postaje — kakor pes od mize, če mu nudiš čašo. Ker pa je Bobi res nekaj posebnega, ga je stric Tone budno nadziral in ugotovil, da je pravzaprav hotel izpustiti tisti gumb. V borbi med malo Bobijevo rokco in rokco strica Toneta je sicer gumb ostal ali je Bobi kaj in se je mamica njegova jezila. Kaj čé gumb in radio in Tone, ko pa je Bobi res tako nekaj posebnega!

proracunaska debata nadaljevala ali pa vsaj zaključila v gostini. Kako pa je s proračuni v familijah, to morate vedeti iz življenja, če ste oženjeni in imate v otrokih mnogo božjega blagoslova. Ta stvar je pri naši hiši najtežja, tudi kadar je pomlad lepa. Če pri sestavljanju. Vloge z ženo deliva in izmenjavava. Če je meni kaj treba, tedaj je ona finančni minister in se seveda proti in zoper in sploh. Kadar pa ona vstavlja svoje partije, pozicije in subpozicije ali pa se skuša intabulirati na izredne in rezervne kredite, tedaj sem jaz v resoru financ in istočasno najstrožja opozicija. Ona veli: — Kaj pa je tega treba? — In jaz njej: — Če si tako dolgo potrpeča, boš še vsaj eno leto! — — Eno leto? Jephana! Ali nisi lani prav tako govoril? In poprej tudi? Seveda, za mene ni nikoli nič potreba. Lani sem ti rekla: plašč je že že, samo nekaj okrog vratu bo treba. Krzna so poceni. Srebrne listice so padle izpod polovice. Pa vse nič! Kakor beratica sem, ljudje pa mislijo. . . — Pa jaz? Štiri leta že nisem imel nove obleke. Suknja je že vsa siva na komolcih, na ovratniku se je že tretjič premenil žamet, gumbnice so že stokrat prešite, da ne primejo več šivanke. Lani si sama rekla: tani ni več za med ljudi. Trdno sem mislil: jeni bo nova. Pa je prišla zima — dva meseca prehitro — malo sem jo pri luči pregledal, pa sem dejal: eh, saj je tako samo za grdo vreme! — — I, kdo pa dedca pogleda? Če je kaj vreden, naj bo obleden kakor hec. Toda

CENJENEMU OBČINSTVU

Vidno sporočam, da sem otvoril podružnico v Prešernovi ul. 9. v hiši fa. Elite...

FOTO TOURIST - LOJZE ŠMUC

Ljubljana - Aleksandrova c. 8, podružnica Prešernova ul. 9.

Iz Ljubljane

Razstava spominov na dr. Ivana Prijatelja. Ugodna ljubljanska tiskarna Ivan Bonač v Selenburgovi ulici je s pieteto darala na razpolago eno svojih najlepših izložb...

FOTOAMATERJI!

99% To morate vedeti 99% da tudi ako vi slabo fotografirate, mi vam 99% rešimo z razvijanjem Vaš film in napravimo vedno lepe čiste slike...

Cadet Box vel. 4,5 x 6 s tremi filmi samo Din 99. Foto Tourist Lojze Šmuc LJUBLJANA - ALEKSANDROVA C. 8.

Ivan Levar, ki je vso povojno dobo nosil vso težo repertoarja v operi in dramati, proslavi svoj jubilej 25-letnega dela v torku 1. junija v opernem gledališču...

Prometno konferenco je priredil Avtoklub 25. t. m. v svojih prostorih. Konferenci je predsedoval predsednik kluba g. Praprotnik...

Aktuelna gospodarska vprašanja je naslov javnega predavanja, ki ga priredi združenje absolventov trgovske akademije...

Spomenike - grobnice - kapele - stavbna dela - obloge v marmorjih - izberete po nizki ceni pri kamnoseško-kiparskem podjetju FRANJO KUNOVAR, pokopališče Sv. Križ - Ljubljana

Imamo nov kvintet mladih pevcev, zvočev našega konservatorija, ki so si naredili ime s prelomnimi pesmi kvinteta...

Ljubljanski Sokol priredi svoj letošnji majniški izlet - kakor že obnavljeno - v nedeljo 30. t. m. na planjano Brunjski pod Mokrico...

Filmski žurnali so proti mestne uvoznice. Z mestnega magistrata smo prejeli: V soboto 22. t. m. so kinopodjetja Matica, Union in Sloga pred glavnim sporedom opustila predvajanje običajnega filmskega žurnala...

Nastop slovenskega pevca, ki se je uveljavil v tujini. Dne 11. junija nastopi v veliki filharmonični dvorani slovenski basist Fran Schiffer...

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM v Šiški, telefon 33-87. Ako se hočete od srca nasmejati, ogledajte si komedijo OLIO VIII. Ameriška komika Oliver & Hardy v glavnih vlogah. Predstave na praznik ob 3., 5., 7. in 9. V soboto: NOCTURNO

Vaša koža ne bo razdražena, če uporabljate pri selčenju TSCHAMBA FII. Brogerija Gregorja d. z. o. z. Ljubljana, Prešernova 5.

Nastop slovenskega pevca, ki se je uveljavil v tujini. Dne 11. junija nastopi v veliki filharmonični dvorani slovenski basist Fran Schiffer...

žena, ta mora biti zunaj kakor se spodobi. Iz žene odseva moč! Iz nje se zrcali dom, ugled in veljava hiše...

Kolena so mi klecnila. Kaj, če ni to nadaljevanje debate o poročunu v novi obliki? Preden sem odgovoril, je prišlo še drugo pismo: »Če bi bil moj bratranec (moj je podčrtal), bi mu rekla: letos ne morem, letos je greznica na vrsti, sosedje nosove vihaajo...

Mislil, tudi to taktiko bi bilo dobro predati na parlamentarna tla. Ne bi bilo zastavljenih pokrajin in ne poslanec praznih rok! Ne separatizma! Morda bi celo ne bilo človeka, ki bi se upal prezreti resor financ ob takih metodah...

Uradnica trošarinskega urada in stranke pregledovalke filma). Glede uvoznice na filmske žurnale je trošarinski uradnik še v soboto posebej pojasnjal stranki...

Kopališče Ilirije bo danes za kopalce odprto samo do 16. ker se bo ob 5. prišlo tekma, proti nemškemu državnemu prvakovi v waterpolu SV Wasserfreunde...

Zoo na velesajmu je danes za obiščanje odprt. Gostovanje ljubljanske opere. Narodno gledališče v Ljubljani je uprizarilo v celjskem gledališču ob zaključku gledališke sezone v Celju v torku zvečer Mascagnijevo opero »Cavalleria rusticana«...

Občni zbor sreške organizacije JNS za celjski srez bo jutri ob 14. v Celjskem domu. Poleg poročil funkcionarjev je na dnevnem redu tudi poročilo narodnega poslanca g. Ivana Prekorška...

KINO METROPOL, prinaša danes ob 10. in 14. matinejo »NASI ROJAKI«. Ob 16.15, 18.15 in 20.30 »ULICA DO RAJA« Hans Moser.

Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.30 vefilm »Shirley« - angel serodromac s Shirley Temple in tednik.

Iz Maribora

Turobno slovo od Danile Deklevo. Velika množica Sokolov in Sokolice z društvenimi prapori, učiteljev ter učitelje s šolsko dečo iz Ljubljane, kjer je službovala, jo je, tragično žrtve materinstva, pospremlilo v terek popoldne na njeni poslednji poti na pobožnem pokopališču...

Slovo brnških dijakov. Na svojem povratku z večdnevnega potovanja po našem Jadranu so se dijaki brnske Trgovske akademije ustavili v terek zvečer v Mariboru. V Uniju jim je tukajšnja liga pridredila skupno večerjo ter je izrekel prisrčne besede na naslov dragih gostov predsednik JČ lige dr. V. Kukovec...

Zaključna letošnja dramska premiera bo v nedeljo dne 30. t. m. zvečer. Uprizarijo se »Trije vaški svetniki«. Režira J. Kovič, večje vloge igrajo Zakrajškova, Savinova, Kraljeva, P. Kovič, Nakrst in J. Kovič.

Ljudska univerza zaključuje letošnje sezono. Jutri v petek se predvajata dva zanimiva filma. Prvi nosi naslov »Afrika iz letalca«, drugi pa bo prikazoval čudovite doživljaje bagdadskega kalifa. Prvi film bo obrabzložil prof. Baš. Za mladino posebna predstava ob 16. uri. Z večerno predstavo ob 20 se zaključijo letošnja sezona. Občni zbor Ljudske univerze bo v ponedeljek dne 31. t. m. ob 20. uri.

Volitev novega načelnika sreskega cestnega odbora. V smislu novih predpisov je bila večeraj v posvetovanici sreskega cestnega odbora volitev novega vodstva sreskega cestnega odbora ter so bili izvoljeni: podžupan F. Žebot za načelnika, župan dr. Juvan, dekan Gomilšek, dr. Černe in Javnik za podnačelnika. Sejo je vodil kot najstarejši član sreskega cestnega odbora g. Ivan Hauptman iz Poljčan. Kakor znano je bila doslej funkcija načelnika sreskega cestnega odbora avtomatično združena s funkcijo mestnega župana.

Bolgarski večer, ki je bil napovedan za soboto v Sokolskem domu, je zaradi nepričakovanih ovir preložen na poznejši čas. Smrt ugodnega narodnjaka. V terek popoldne je po dolgi mučni bolezni za vedno zasnil oči ugodni trboveljski rodoljub, posestnik in gostilničar g. Franc Sušnik, v čestiti starosti 72 let. Pokojnik

VREMENSKE OVIRE ZEPPELINOV Kakšne morajo biti zračne razmere za promet z Ameriko

Dr. Eckener, znani duševni vodja za gradnjo Zeppelinov in voženj z njimi, se je nekdanj izrazil, da letanje po zraku ni nič drugega kot »meteorološka plovsba«. Za transatlantske vožnje je treba poznati pred vsem vremenske pogoje, ki vladajo na vsej progri iz Evrope v Ameriko ali obratno. Saj odpade od vseh radijskih sprejemov na zračni ladji nič manj kot 80% samo na vremenske brzovjavke. Iz tega jasno sledi, kako velike važnosti je poznanje trenutnih vremenske situacije in vseh klimatskih razmer, ki vladajo na Atlantskem

nasprotno vetrove, ki potovanje zelo ovirajo. Nasprotno pa ima zrakoplov na povratku iz Amerike v Evropo vetrove, ki mu pihajo v hrbet in so zanj ugodni. Seveda to shematično skico prekinajo od časa do časa cikloni, ki nastanejo ob srečanju teh jugozapadnih vetrov s tečajnimi, severovzhodnimi. Kljub temu pa v glavnem prevladujejo jugozapadni vetrovi. Statistika pove, koliko je na dveh različnih progah ugodnih ali neugodnih dni za polet. Prva progja je Portugal-Azorski otoki-Newyork, ki je dolga okrog 4000 km. Na

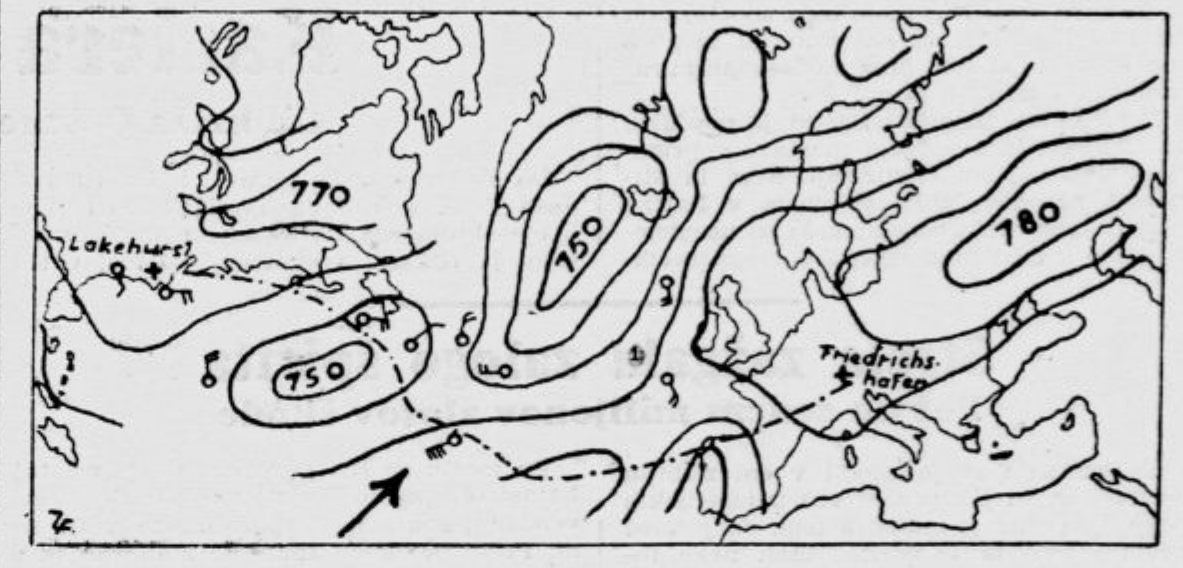
Tibetanec je s užitek stara jaja, čim starejša so, tembolj mu ugajajo. Okusi so različni. Mi jemo izvrstne Kiki BONBONE. Bilo kod Kiki povsod!

je bil po rodu od Sv. Marka nad Trbovljami, nad 30 let pa je bil lastnik znane in ugledne gostilne pri Sušnikcu, kjer se je pred vojno rado zbiralo rodoljubno prebivalstvo naše doline. Bil je odločen narodnjak in to v najtežjih časih, ko Slovencem v naših dolinah še ni bilo z rožami postelano. Bil je velik dobrotnik Sokola in eden prvih, ki so prispevali k gradnji Sokolskega doma. Svoje otroke je odgojil v strogem nacionalnem duhu. Zaprucka hčeri Marijo in Kristjano, por. Črnjavič, sina Franca, ki ga nasleduje na domu, in sina Mirka, znanega sokolskega delavca. Pokojnemu Sušniku časten spomin, težko prizadeži družini pa naše iskreno sožalje!

Pogreb br. Franca Sušnika star. bo danes ob 16. uri iz hiše zaostaj. Csanj Sokola so vabljani, da se polnoštevilno udeležijo žalnega srevoda v krajih, članice v oživlu z znakom.

Kino Narodni dom predvaja danes krasen glasbeni film »Noč na Dunavu«. Občinski dodatki. Materinski dan so v soboto zvečer proslavili v Sokolskem domu naše marljivke Kolašice. Pestrji spored so otvorili otroci z državno himno pod vodstvom učitelja Kulota. Slavnostni govor je imela zastopnica Kola JS iz Ljubljane. Ves spored je bil nad pričakovano dobro izveden. Občinstvu so najbolj ugajale deklaracije malčkov iz šolskih vrtec. Z velikim uspehom so bili izvedeni ljubki prizori s petjem, ki jih je aranžiral učitelj Adamič. Škoda, da se dopoldanske proslave ni udeležila mladina šole iz Zagorja.

ST. VID PRI STICNI. V nedeljo 23. t. m. ob 15. bo začela tukajšnja strelska družina streljanje na strelišču. Hkratu bo tudi občni zbor. Vabimo članstvo in tudi ostale okoličane, ki imajo veselje do strelske športa, da se udeležijo streljanja. Popolnoma obnovljeno strelišče je v bližini železniške postajice St. Vid na Dolenskem. Ker so železniške zveze ugodne, je omogočen poset tudi iz Višnje Gore in Ivančev goric. Streljanje bo ob lepem vremenu vsako nedeljo popoldan od 15. dalje.

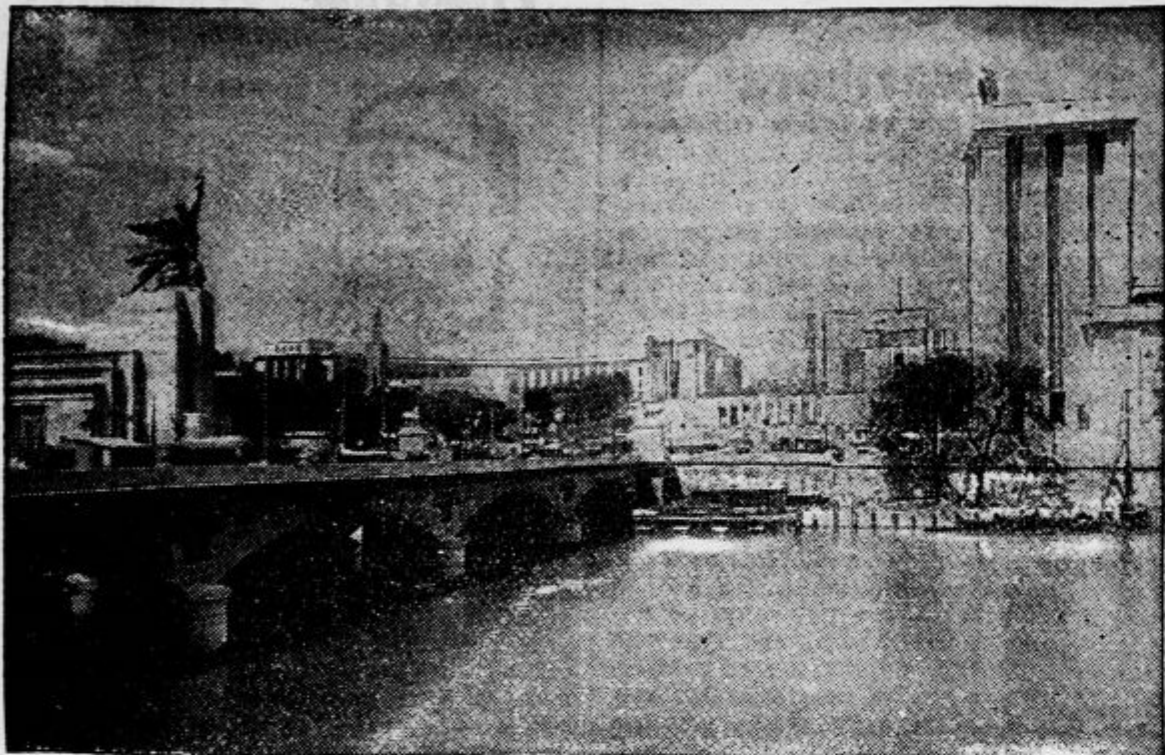
oceanu. Ob priliki strašne katastrofe zepelina »Hindenburga«, ki je te dni zgorel in padel na tla v ameriškem zračnem pristanišču Lakehurst, bo marsikoga zanimalo, kako zračne ladje uspešno premagujejo vse vremenske ovire na dolgi poti preko morja in da jim od te strani ne preti nobena nevarnost. Za popolno razumevanje si moramo najprej ogledati splošno zračno kroženje v ozračju. Ker sončni jarki najbolj segrevajo zemeljsko tlo na ravnini in najmanj na tečajih, se zrak na ravnini najbolj segreje. Zato postane lahek in se dviga navzgor. V višinah deloma odteče proti severnemu, deloma proti južnemu tečaju. Smer vsakega premikanja na severni polobi se odklanja na desno. Ko doseže zrak iznad ravnika v višjih višinah 30° severne širine, je njegov odklon na desno tako velik, da je prešel iz smeri proti severu v smer proti vzhodu. Na tej širini zrak teče okoli zemlje in ker prihajajo iznad ravnika nove zračne mase, je prisiljen, da se spusti k tlom. Od tod teče ob tlo zopet proti ravniki. Znani so tri vetrovi spodaj kot pasatni in zgoraj kot antipasatni. Vendar pa se ves zrak na 30° severne širine ne vrača zopet k ravniki, temveč ga nekaj odteče ob tlu proti severu in zaradi odklona proti severovzhodu. Tudi v višinah teče zrak v teh geografskih širinah proti severovzhodu in se nad tečajem zopet spušča k tlom, od koder se vrača pri tleh nazaj proti jugu. Nekažno na 60° severne širine se srečajo severni in južni vetrovi, ki povzročajo tudi v naših krajih večno spreminljivo vreme. Južni vetrovi prinesejo slabo deževno vreme, severni pa jasno in lepo.

Trije glavni vremenski činitelji otežkočajo vsak polet, namreč oblačnost, megla in viharji. V splošnem se nad Atlantskim oceanom opazuje delna oblačnost s kopastimi oblaki »kumulci«. Popolna oblačnost in popolna jasnost sta le prehodnega značaja. Severni Atlantik je veliko bolj oblačen kot srednji na 30° severne širine. Severni Atlantik ima v vsem letu do 70% vsega neba pokritega z oblaki, med tem ko se srednji Atlantik ponaša samo s 46%. Noči so bolj oblačne kot dnevi. Tekom leta pa je oblačnost precej enkomerno razdeljena. Se večja ovira kot oblaki je megla. Ta se pojavlja predvsem poleti in to tem bolj, čim bolj se bližamo ameriški obali. To je tudi eden izmed oteževalnih činiteljev na poti v Ameriko. Na poti tja namreč zaidemo v meglo, narobe pa pridemo iz megle. Megla nastaja na mejni črti med Labradorskim in Zalivskim morskim tokom. Zalivski prihaja od mehiške obale, preseka Atlantik in obliva zapadno obalo Evrope. Njegova voda je topla, zato izhlapeva. Zrak nad Zalivskim tokom vsebuje vedno mnogo vlage v obliki nevidnih hlapov. Labradorski tok pa teče od mrzlega Grönlanda ob polotoku Labrador dalje proti jugu in obliva vzhodno obalo Severne Amerike. Voda in zrak nad to strujo sta mrzla. Če torej topli in vlažni jugozapadni vetrovi

iznad Zalivskega toka zapihajo nad Labradorski tok, se vlaga zgosti v debelo meglo. Klasične megle ob otoku New Foundland. Povprečno so tu debele 150 m, morejo pa doseči tudi 300 m. Najbolj nerodno je pri tem, da megle često zakrijejo ameriško obalo, tako da pilot ne vidi takoj, kdaj pasira obalno linijo. V ostalem pa se dajo megle prav z lahkoto preleteti. Oblaki in megle zelo otežkočijo polet, ne morejo ga pa popolnoma onemogočiti. Onemogočijo ga pa lahko viharji, to so vetrovi z brzino najmanj 50 km na uro. Tudi o viharjih nad Atlantikom imamo točno statistiko. Viharji so najbolj pogosti in najmočnejši pozimi. Ena tretjina vse zime more biti popolnoma viharna, kajti vetrovi nad gladkim morjem nimajo nikakih ovir kot na kopnem, kjer njihovo moč zadržuje gozdovje in gore. Najmočnejši in najbolj pogosti so viharji v stopinskem polju 40°-50° severne širine in 30°-40° zapadne dolžine, to je nekako na sredi severnega Atlantika, torej ravno na sredi najbolj običajne progje v Ameriko. Viharji so spremljevalci ciklonov, ki nastanejo pri srečanju severnih in južnih vetrov. Cikloni so ogromni zračni vrtilci, ki imajo premer često nad 1000 km. Najbolj je pri njih značilna razporedba zračnega pritiska. Najnižji je v njihovi sredini, odkoder se koncentrično veča proti periferiji. (Glej priloženo skico, kjer je v sredini ciklonov padel zračni pritisk na 750 mm). Tudi o pogostosti ciklonov imamo že natančno statistiko. Nad Atlantikom se jih pojavi nad 100 na leto in so najbolj pogosti pozimi. Torej skoraj vsak tretji dan pasira tak ciklon Atlantski ocean.

Ce torej hočemo uvesti redni zračni promet med Evropo in Ameriko, morajo nujno računati s tem, da zaidajo v območje ciklona. S pravilnim manevriranjem in če s pomočjo vremenske karte, ki jo od časa do časa narišejo po radijskih podatkih na krovu zračne ladje, vedo, kje je center ciklona, se ga lahko izogonejo in morejo njegove vetrove celo izkoristiti. Pričuška silka prikazuje, kako vodi dr. Eckener in njegovi ljudje, zlasti meteorologi, zeppelin pri srečanju s ciklonom. Vidimo, da nad Evropo vlada visok zračni pritisk (780 mm) in z njim lepo vreme. Pod zelo ugodnimi pogoji je zračna ladja odplula iz Friedrichshafna (črtkana črta) proti Atlantiku. Sredi oceana je zrakoplov zašel v močne nasprotno viharje. V sliki kaže to mesto močnejše narisana puščica. Vodstvo zrakoplova se je na tem mestu odločilo, da zakorene proti severozpadu. Tako so center ciklona (750 mm) obšli. Še več, zašli so v rajon severovzhodnih vetrov, ki so gnali zrakoplov od hrbtne strani proti Lakehurstu, kamor so srečno dospeli. Razporedba vetrov v ciklonu je namreč sledeča. Na prednji, to je na vzhodni strani ciklona, pihajo jugozapadni vetrovi, na zadnji zapadni strani pa severovzhodni. Kljub temu, da je meteorološka služba na zeppelinih tako vzorno urejena in da s pametjo premagajo vse vremenske ovire, vendar so pa še druge tehnične težave, ki otežkočajo idealno funkcijo vseh zeppelinovih naprav, kar nam je poslednja katastrofa zepelina »Hindenburga« jasno pokazala. Meteorologi je ta nesreča toliko bolj prevzela, ker so bili trdnega prepričanja, da predstavljajo slabe vremenske razmere največjo oviro na potovanjih zeppelinov. R. O.

Novi Trocadero

Za sedanjno svetovno razstavo v Parizu so popolnoma prenovili slaviti pariški Trocadero. Slika kaže pogled na zgradbo, ki stoji med paviljonom Nemčije (na desni) in Rusije (na levi)

Morski zrak, najboljše zdravilo

Puščice v človekovih sluznicah - Glive in bakterije

Ze Hufeland je napisal v svoji »Makro- biotiki«: »Čisti zrak je prav tako gotovo največje ohranilo in okrepičilo našega življenja, kakor je zaprti zrak najtanjši in najbolj smrtni strup!«

Čisti zrak je tisti, ki sestoji samo iz dušika in kisika v približnem razmerju 79 odstotkov proti odstotkom in ki vsebuje samo majhne sledove ogljikove kisline, vodne pare, plemenitih plinov in včasih ozona. Takšnega zraka pa na žalost nismo pogostoma deležni. Vsakdo danes ve, da vsebuje naš navadni zrak celo vrsto onesnažujočih snovi, ki so deloma strupeni plini, kakor ogljikov oksid, žveplov vodik, amoniak, žveplena kislina, solitarna kislina in druge snovi, ki jih neprestano proizvajajo gospodinjstva in industrijske naprave. Pridružujeta se jim dim in saje, ki se v kulturnih državah množita na strašen način, a še hujski je prah. Kakšne množine prahu dviga veter na cestah, je dovolj znano. Celu v navideznem popolnem brezvetrju plavajo drobni delci prahu po zraku, ker so zelo lahki.

Toda prah vsebuje tudi najbolj neverjetne primesi. Pred vsem zrobljene zemeljske in kameninske delce zemeljske površine, drobce cestnega tlaka, zidov in streh, konjski gnoj in drugo podobno nesnago, lase, vlakna in dlavičice tkiv, vsakovrstne industrijske odpadke, drobce premoga in železa ter drugih kovin, celo drobce zlata in srebra, rastlinska semena in dele rastlin, živalske stanice najrazličnejše vrste v sve-

žem in gnijočem stanju. Med temi praški so nekateri, kakor rudninski, ki se zabadajo naravnost kakor puščice v človekove sluznice.

Najbolj nevarna pa so živa bitja, ki uporabljajo praške kot vozilo, da se pripeljejo do našega telesa. To so vsakovrstne glive in bakterije. O škodljivosti teh bitij nam pač dalje ni treba govoriti, kakor je popolnoma jasno, da bi mogle tudi druge nesnažne primesi v zraku, brez vsakih živih bitij, že s svojim mehničnim in kemičnim vplivom pomeniti našemu telesu neizčrpen vir bolezni.

Takšen je nam vsem potreben zrak vednoma v mestih, kjer protizvajajo milijoni ljudi in vozil brez prestanka. Tu lahko ugotovimo v vsakem kubičnem metru zraka več tisoč takšnih nevarnih klic. Na deželni je v tem pogledu dosti boljše. Tam je le nekoliko stotin takšnih klic v vsakem kubičnem metru zraka. In čim višje stopamo v gorske višave, tem čistejši postaja zrak, vendar pa nahajamo še na najvišjih gorah mnogo praškov s poedinimi bakterijami, celo v ledniških razpokah.

Najčistejši zrak je pa na morju. Zrak, ki visi nad morskimi gladino v neki oddaljenosti od kopne, je naravnost kemično čist in brez škodljivih klic. Zato je zdravljenje z morskim zrakom velikega pomena. Če bi morskimi zrakom ne imeli nobene druge ugodne lastnosti razen svoje čistosti, tedaj bi že zavoljo tega zavzemal vedno prvo mesto med zdravili.

Otvoritev pariške razstave

V znamenju mednarodnega sodelovanja in bratstva

Svetovna razstava v Parizu je uradno odprta. Otvoritev se je nekoliko zavlekla, kar pa ni vzel Francozom dobre volje, da ne bi tega dogodka pozdravili s 101 strelom iz topov. Otvoritvi so prisostvovali poleg francoskega državnega poglavarja vsi diplomatski predstavniki svojih vlad v Parizu, generalni komisarji razstave, senatorji in poslanci z ministrskim predsednikom na čelu.

Prezident Lebrun je proglasil razstavo za odprto z običajno formulo, nato pa je pregledal razstavišče od glavne avenije na zapadni strani do Eiffelovega stolpa. To središče svetovne razstave je divno v svoji arhitektonski mnogoličnosti. Na bregovih Seine se dvigajo paviljoni Nemčije, Italije, Rusije, Švice, Belgije in Portugalske. Na Labodjem otoku Arabci še postavljajo marmorsko vas. Paviljoni Danske, Holandske, Rumunije in Norveške ter Palestine se bližajo dovršitvi.

Značilna sta bila govora, ki sta jih imela ob otvoritvi državni predsednik Lebrun in generalni komisar razstave Labbé. Oba sta povdarjala vzajemno sodelovanje vseh narodov. Z zadovoljstvom beležijo francoski listi izjavo italijanskega komisarja na raz-

stavi, generala Picca, ki je izjavil v Grand Palaisu pred 4000 poslušalci, da pomeni pariška prirediteljska manifestacija mednarodnega prijateljstva in sodelovanja. Državni predsednik Lebrun je dobesedno dejal: »Razstava združuje narode v znamenju bratstva in vpleta vsa ljudstva v harmonijo, ki jo kaže delo. Naj se iz tega sodelovanja vsi narodi nauče, da na svetu ni mogoče nobeno dostojanstvo brez medsebojnega razumevanja za delo drugih.«

Minister za trgovino Bastid je povdaril, da je Francija s sedanjo razstavo doprinesla delež sodobni civilizaciji. Štiri in štiriideset narodov francojske primerja v Parizu svoje napore s laskoskimi, ki so usmerjeni samo k mirnemu napredku vsega sveta.

Strela zažgala zalogo špirta

Pet do sedem milijonov zlotov škode

V Poznanju se je zgodil v eni zidnjih noči požar, ki je upepeli več industrijskih podjetij. Požar je nastal s tem, da je med navihito treščilo v špirtini tank neke tovarne zganja.

V trenutku je eksplodiralo 10.000 litrov tekočine, v trenutku je bila vsa tovarna v plamenih, a hudi vihar je zanesel ogenj v neko papirnico in neki grafični zavod, ki sta postala prav tako v kratkem pleni požara. Škoda cenijo na pet do sedem milijonov zlotov. Delavce v papirnici so gasilci rešili le z največjo težavo.

Občutljivost človeškega nosa

Napačno je naziranje, da ima človek slab nos. Nekateri življajo morejo sicer zavohati vonje, ki jih mi ne občutimo, toda kako občutljiv je navzlic vsemu naš vonj, nam pokažejo sledeče številke: ki navajajo v milijontinkah grama količine dišav, ki jih moč naš nos še občutiti: jodoform 1.027, moškat 0.5, oranžno in rožno olje isto tako 0.5, amoniak 0.003, olje poprove mete 0.005, jonon celo 0.0005. Ker je jonon bistvena dišava vijolice, zadostuje torej en sam gram, da napravimo iz njega več tisoč litrov najtinejše vijolične dišave.

Žveplov vodik začutimo, če ga je samo 10 milijontink grama pomešanega v litru zraka, merkaptana pa, ki ga kemski označujejo za višek vsega smrdu 4 milijontink grama. Trditve, da bi za nekatere dišave zadostovalo že nekoliko gramov, da bi jih čutili vsi ljudje na zemlji, ni torej nič pretrana.

Letalo odbilo vrh zvonika

V Nitri na Češkoslovaškem se je zgodila letalska nesreča, ki ni samo po naključju zahtevala nobene človeške žrtve. Solško letalo s dvema možema posadke je v dnevem letu zadelo s krilom ob zvonik piarstoveke cerkve v tem mestu. Sunek je podrl križ in kroglo na zvoniku in odtrgal kos krila. Navzlic tej poškodbi pa je pilotu uspelo, da je letalo še srečno spravil na tla.

MEDICINSKI IZREKI

Večina ljudi se za svoje zdravje zanima šele tedaj, ko je zdravje izgubila.

Vojak si žele vojne, zdravniksi bolnih ljudi, prst mnogo vode, in menjih prosjaki dobre jedi. — Indijski izrek.

Veselite se more biti nesmerno, vedno je koristno. Žalost pa nasprotno vedno škoduje. Črn več pa naš duh uma, tem bolj smo srečni. — Pitagoras.

Skepa je vedno boljja, nego prezgodnje pritrjevanje. — R. Warner.

Ena krava, štiri telički

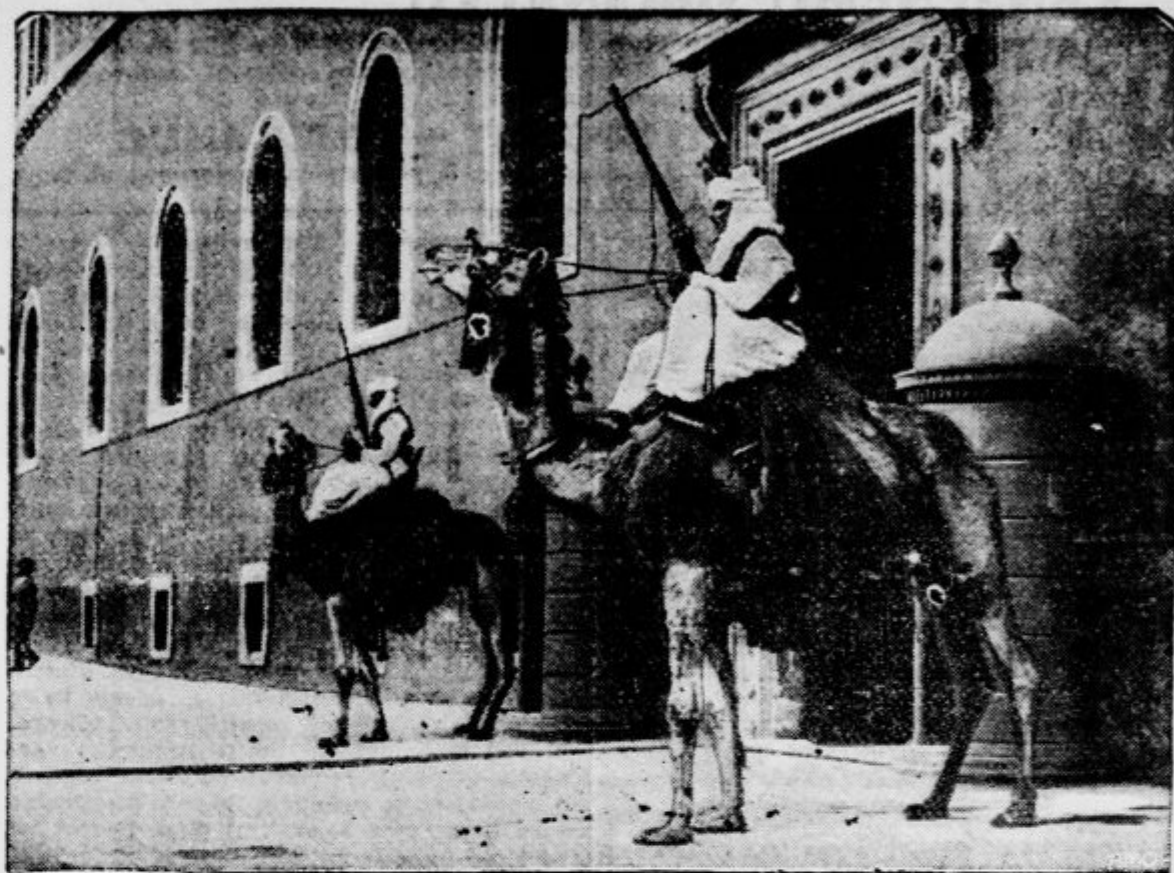
V Eplaturesu (Švica) je vrgla krava živinorejcu Marku Gigyju štiri mladiče. Živali živijo in so zdrave

Kariera navzdol

Od križa častne legije do zapora

Do svetovne vojne je živel l. 1883. rojeni Jean Barel v Vallaurisu pri Cannesu življenje skromnega trgovskega nameščena. V vojni je pokazal nesluteno junaštvo. Cesto

Stráža pred palačo Venezia v Rimu

Pred rimsko palačo, v kateri vladja Mussolini, so postavili na dan obletnice Italijaškega imperija v Afriki afriške jezdece na kamelah

Senzacija s „črno krinko“

Tisoči gledalcev vro na razstavo z ženskim aktom

»Ženska s črno krinko« ni povelevala nič kakšni razhojnski tolpi, ni ji izvršila drugih kaznivih dejanj, to je treba takoj povedati. Nasprotno, bila je eno najbolj neškodljivih bitij na svetu.

Pred časom je neki pariški slikar razstavil sliko mlade in izredno lepe dame, a kar je gledalce posebno zanimalo, je bilo to, da je bila mlada dama v Evinemu kostumu tu je nosela črno krinko. Lepota in nenavadna »obleka« modela sta privabila na razstavo tisoče občudovalcev. Neki obiskovalec je menil, da model pozna in kmalu je krožilo med ljudmi več imen, med njimi zmedla žensk iz tako zvane »najvišje družbe«.

Slikar je seveda skrbno pazil na to, da bi ne izdal svoje skrivnosti. Toda to mu ni pomagalo. Kmalu je zavoljo klepetavosti jezikov prišlo do škandala, ki se je končal s tem, da je neki moški, ki je mislil, da predstavlja dama s črno krinko njegovo ženo, pozval umetnika na dvoboj. Dvoboj se je končal za moža s slabšim uspehom, toda to ga na videz ni rešilo ljubosumnosti. Čas je prešel in tudi slika je izginila z razstave, a skrivnostni model so kmalu pozabili.

Toda vsa stvar je postala znova predmet živahnih razgovorov, ko sta se neka dama in nje brat tožarila zavoljo dediščine in je bratov zagovornik sredi razprave potegnil kopa fotografijo tiste slike in je zaključil sodnikom: »Če bi ta ženska, ki jo je narava tako bogato obdarila obdržala plemenito in čisto dušo, bi bila postala čudež stvarstva...« Seveda je nato v družbi nastal nov škandal, toda ljudje vendarle niso bili prepričani, da je slika v resnici predstavljala to damo, kajti ta je vložila proti svojemu bratu novo tožbo zavoljo obrekovanja.

Samo umetnik bi mogel jasno povedati, koga je predstavljala prav za prav njegova slika, pa so ga siliili od vseh strani, naj to pove, da bo končno mir. Slikar pa ni hotel povedati in ker so časnikiarji le prehuho slišali vanj, se jim je zognil naposled s tem,

da jim je priporočil, naj sami povprašajo med njegovimi aktinimi modeli. In eden izmed časnikarjev je imel res srečo. Nekoga dne je na cest brez ovinkov nagovoril poklesano modelko, o kateri je vedel, da je obiskovala umetnika v tistem času, ko je slikal svoje delo. Dejal ji je, da sedaj ve, da je ona skrivnostna dama s črno krinko, kajti slikar sam mu je bil to povedal.

Zvijaza je imela uspeh. Po prvem presenečenju se je mladenka nasmehnila in les je mislila, da je slikar res izdal svojo skrivnost. Je tudi brez nadaljnega priznanja, da je govorila resnico. Povedala je tudi, kako je prišlo do vse te atere. Umetnik je le predobro vedel, da bi slika poklene modelke pred občinstvom ne učinkovala na pravi način. Zato si je zamislil okrog stvari nekaj skrivnostnih okoliščin. Njeno priznanje je učinkovalo kakor bomba, a Pariz bo na stvar sedaj vendarle dokončno pozabil.

Advertisement for Radenska mineral water, featuring a heart logo and text: 'Radenska prirodna mineralna voda 700 dinarjev 10 dni maj - junij'.

Advertisement for Radenski zdravilni kopališč, including text about accommodation and medical services.

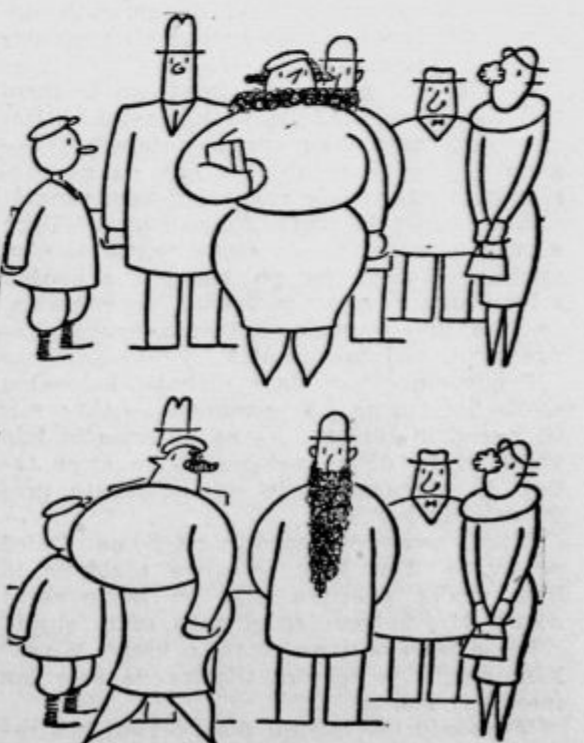
ANEKDOTE o Rockefellerju

Nekemu ravnatelju, ki je nekoč izjavil Rockefellerju, da računna s poviškom svoje plače, je odvrnil pokojni multimilijonar, ki si ni dal nikoli nikjer kratiti nobene pobude, takole: »Če računate s povišanjem plače, se morava pač ločiti, kajti jaz ne potrebujem moža, ki slabo računa.«

Rockefeller se je šele zadnja leta svojega življenja zaveroval v idejo, da bo učal sto let. V petdesetem letu je resno obolet. Takrat je dejal nekemu prijatelju, da bo menda kmalu umrl. Prijatelj ga je potolažil: »Kaj še, učakali boste sto let!« Rockefeller je imel takoj pripravljen trgovski odgovor čisto posebne vrste. Dejal je: »Zakaj bi čakala smrt name sto let, če ji zadostuje tudi samo petdeset!«

Rockefeller je živel zelo zmerno. Večkrat je izjavil znanecm, da lahko živi od ene tretjine hrane, ki jo pripravljajo zanj. Ob neki takšni priložnosti ga je znanec prekinil z vprašanjem: »Kam gresta pa ostali dve tretjini?« — Rockefeller je hitro odgovoril: »Za prehrano mojih zdravnikov!«

VSAK DAN ENA

Veter preoblikuje ljudi... (College Humor)

Advertisement for PERION laundry powder, describing its benefits and usage.

Bliža se čas poroke ...

Mrs. Merrymanova, teta ge. Warfield-Simpsonove, stopa s prekomornika »Prezident Roosevelt« čez mostič na kopno. Nad glavo drži razpet dežnik, da bi se skrila kameram fotoreporterjev. To se ji seveda ni posrečilo, kajti fotografji so jo le vjeli na ploščo, kakor kaže slička v desnem krogu

V kabinetu voščenih figur

Kako je obiskovalka panoptika spoznala svojega očeta

Dogodek, kakršnega bi si bil lahko izmislil Edgar Allan Poe, se je odigral v nekem panoptiku v Parizu. Med številnimi zaljubljenimi pari, ki so obiskali zadnjo nedeljo ta panoptikum, je bila tudi pla volasa prodajalka v neki modni trgovini Madeleine in družbi s svojim zaročencem, nekim fotografom. Sprehajala sta se med voščenimi modeli vsakovrstnih znamenitosti, cesarjev, kraljev, vojskovodij, izumiteljev, umetnikov. Končno sta prispela k skupinam proslulih zločincev.

Neka detomorka je bila tu upodobljena pred sodniki, ker je svojega otroka zvernilo mučila do smrti. Druga skupina predstavlja proslulo vlomilsko tolpo na delu v neki vili. Davno pozabljena krimi-

nalne drame in senzacionalni procesi vstajajo tu pred očmi gledalcev. Nenadno je lepa Madeleine kriknila in se zgrudila brez zavesti.

Nje zaročenec je bil od groze ves iz sebe. Ljudje so pritekli od vseh strani, služabniki so prenesli onesveščeno v stranski prostor. Ko se je prodajalka spet zavedla, je povedala, še vedno tretpetajoč od groze, kaj jo je bilo tako pretreslo. V neki voščenih lutki, ki je predstavljala roparskega morilca, ki davi staro žensko, je spoznala — svojega očeta. Ob vznemirju te skupine je bil napis na leseni desčici: »Justificiran dne ...« Madeleine ni imela dorele o strašnem dejanju in grozotnem koncu svojega očeta nobenega pojma...

Nezgodna z raketo na vojni ladji

Naritekni bojni ladji »Queen Elizabeth« se je zgodila kratko pred začetkom velikega umetelnega ognja, ki naj bi zaključil parado vojnih ladij pred Spitheadom, majhna eksplozija. Ena izmed raket se je pred časom razpočila. Kolikor poročajo, je bilo le malo stvarne škode, ranjen pa ni bil nihče

Zanimiva znamka

Francoska poštna uprava je spravila v promet znamko v spomin na velikega filozofa Descartes. Na zamki je filozofova podoba, pod njo pa knjiga s tekstom: Discours sur la methode. — Poštna uprava je sprgedala, da se slovit Descartesovo delo imenuje »Discours de la Methodec. — To je tem bolj fatalno, ker je sedanji šef francoske poštna uprave — vseučiliški profesor...

Kulturni pregled

Slovenski elementi v likovni umetnosti

Katera umetnina je slovenska? Kaj je naše? Kako se pozna slovenstvo v likovni umetnosti?

V pričujočem članku skušam razviti svoje misli o slovenski notri v naši likovni umetnosti. Pri tem se dobro zavedam, da ne morem teh misli kompenzativno razjasniti ali izprati. Podam jih le, kakor jih poimenujem v glavnih oblikih kot slovenski slikar. Predvsem se pa dotikam vprašanj, ki se mi zde važna v medsebojnih odnosih umetnika, kritika in umetnosnega ljubitelja.

V zadnjem času, ko je domalega zopet po vsem svetu privrlo kolo mode v naše obzore stara gesla, »Svoji k svojim, slz naroda za narod itd., je tudi pri nas postala modna važna slovenska nota v likovni umetnosti. In to se je zgodilo čez noč. Mnogi umetniki, ki so še včeraj s prezirljivo geslo moštosti take pojave, so pričeli s podporo umetniških avtorit in debelo obratovati v skladiščih slovenske narodne umetnosti. Mladi, nerazodni likovni talenti in ljubitelji strme opazujejo prelomno gibanje teh junakov, kot izredno novost, ki pri nas nima primere. V resnici pa lahko nasledimo v naši likovni zgodovini posamezne slikarje, ki so se že pred leti iz svoje resnične notranje potrebe in prirojenega čuta za domače lepote poglobili v bistvo slovenske narodne duše in ljudske miselnosti. Teh idej se oni umetniki, ne glede na razne modne smeri in prezirajoč oficijelnih umetniških faktorjev, držo tudi še danes doledno in prepričljivo.

Iz naše zemlje rasto in po njej duhte. V njihovih umotvorih vidimo narodo domačijo in slišimo daljno melodiko narodne pesni. Tudi v podrobnostih njihovih izdelkov nam sije domače oboje, kakršnega zmora je tenkočutna, vase usmerjena duša našega ljudskega umetnika.

Bistvo, pa tudi značilnost slovenske note v naši upodabljalni umetnosti niso narodni in folklorni pribori, avbe, noše, nageljni, srca, rozmarin in dr., marveč splošno oboje leže in nastrojenosti, ki se lahko zrcali v preprosti pokrajini, v portretu, v tihem žitu, v znanju, pa tudi v zgodovinskih podoba in ilustracijah. Kakor pa je dana možnost, da omenjeni pribori umetnostno očajajo s slovenskim nastrojenjem, tako obstoji tudi možnost, da se prav z narodnimi pribori profanira in izmalici slovenski značaj kakšne podobe.

Groharjevo sončno pokrajino z žitnim poljem dvignemo v slovenskem občutju kozolci kot naša tipična ljudska postopja. Kakor je mogoče očajiti slovensko oboje z ženo v avbi, katero naslika Ferdó Vesel, tako je dana možnost popolne profanacije bistva in znakov slovenske note. Če tako ženo z avbo naslika na pr. Urh Ponikvar. Kakor nam zaduhiti ornamentalni črtež na panjevi čelnci po medu in domačnosti, tako nas spravi v slabo voljo nežuljen duh, ki ga je v napušnem pojmovanju narjals Matevž Ponikvar. V zgosteni kompoziciji malega, podrobno izčlunirane akvarela Gvidona Birole je najmanj 90 odstotkov bistva slovenske narodne umetnosti, medtem ko zaman iščemo vsaj par odtenkov takega bistva na velikoformatni plati modnega umetnika zagrebško-pariške šole Janeza Tavžaja. — Napušna in močno je mnenje, da žanrska slika, ki vpoštevava narodopisni motiv, ne sodi v visoko umetnost. Če je dobro naslikana, jo prav narodnostno potrdi kot visoko umetnost ter izprica in povečano njeno vrednost z znaki in bistvom slovenske note.

Kaj pa je dobro naslikano? Širok pojem.

vedar dojemljiv za elehernega, ki je obdarjen z zdravim čutom in razumom, ako si je prizadeva poglobiti se v delokrog prednašanja slikarjeve pisave s čopičem ali z lopatico v plastično obdelavo predmeta, v način njegovih potez, v razdelitev senca in svetlobe, v silo zamahov in valovanje obrisov. Še polno je drugih vidnih znakov o dobrem ali slabem slikarstvu in kaj hitro razlikuje vsačak ljubezupolno delo od prisiljene, trgovskomodno usmerjene kičarije. Slovenstvo v umetnosti si ne pusti delati sile, ne od strani »veleumetnika-ignoranta«, še manj pa od strani »kritika-klikarja«. Pa tudi tam, kjer take namere obstojajo, so le prehodnega značaja. Današnji človek živi samozabrazbi, ki ga prej ali slej privede do samostojnega presojanja in do lastnega neodvisnega čustvoljnega umetnine. Naši potenci, ki bodo ostali presejani in očiščeni od sodobnih zablod, bodo brez drozogenega vodstva kritikov samostojno razpoznavali na umetnina dobro od slabega. Boljševizem, ki trenutno strahuje slabše v naši umetnosti, se bo razpršil v nič kot balon iz milnice. Geslo popolnejšega človeka bo: Proč s klikarsko kritiko, zlašč z ono, ki hoče oblastno ukazovati, kaj je in kaj ni umetnost! Kakovost umotvora bo vsak točno pojmoval, občutil in videl. Ne bo več kot neboljen dojenček odvisev od kritičnih dojlji v svoji sodbi. Bodočji ljubitelji naše umetnosti bo sam jeno ugotovil, da kip ali slika, izdelana od kolektivno usmerjenega umetnika v tujem duhu špekulativne modne smeri, ni slovenska, čeprav je slikarju ime Janez Tavžaj in so ga vsi pisemski proglasili za našega velikega mojstra. Takšne namišlje ne mojstre in njih laži-umetnine bo narod kaj hitro pozabil, kakor igrače, ki jih doručajočji obrok zavže.

Kakor je pa že danes mogoče ugotoviti bistvene znake slovenstva v likovni umetnosti, moremo tudi že sedaj dogmati bistvo in znake neslovenskega obojeja take umetnine. Ti znaki so predvsem površnost, katere izrodek je navadno zhenjalna skicica nezidejalnih podrobnosti, dalje spušena kompozicija in poza figur po vzorih starih mojstrov, posnemanje sodobnih modnih »likovnih zvezdnikov«, na »dinamiko« preudarje na barvna neurbanost, zlagani, tragično-socialni in jokavi poudarki, ki naj kažejo trpega avtorja, groba nesimetrija prostora, razdelitve, neestetske izbire likovnega predmeta itd. Najznačilnejši pa je činitelj, ki se skriva pod krinko veljave originalnosti in njegove obdelave.

Bistvo resnične slovenske umetnine je: skromna intimitnost, ki jo slutimo v elegiji našega večsloletnega robeta, ki jo slutimo v globoki in ponižni verski čutnosti našega naroda, ki jo slutimo v sončnem blešku naših žitnih poljan, v naslikani vrtni gred ter v duru naših ljubavnih in junških pesmi. Slutimo jo v obrazah naših kmetov in kmetice, na katerih so zarisani sledovi turških bojev, uporov in trpljenja. Slutimo jo tudi v prešernem humorju panevrih končnic in v priprostitih simbolnih okrasnih naših ljudskih izdelkov. Še marsikje slutimo to slovenstvo poleg vidnih zunanjih znakov, na pr. v enostavnosti umetniške obdelave, v ljubezupolno objektivno podrobnosti, v zgosteni prostorski razporedbi oblik in v harmoniji barv, ter v težnji po plastičnem ozir. ploskovno-dekorativnem prikazu predmeta.

Vse vidne in nevidne značilnosti slovenske likovnega umotvora pa prepleta — kot zlači ni brokatno vezeno — žareča ljubzen do domačnosti.

M. Gaspari.

S poti po Italiji

II.

Med Benetkami in Rimom. Pokrajinski film, ki se odvija pred popotnikom brzega vlaka med Benetkami in Rimom (koliko več življenja je lahko zajel v svojo klasično reportažo »Italianische Reise« olimpski Gotehe!), obsega dva dela: ravan Emilije in apeninski svet s Toscano in Lazijem. Krajina v Emiliji, na široki zeleni ploskvi, ki jo poleg kanalov in potokov napaja Po, vzbuja občutek italijanskega pesnika, ki je primerjal sončne zahode ob Pou večerni razpoložnosti v ruski stepi. Drevoredi vrb in jagnedov s ploščato krošnjo, ki se med njimi razpenja vinska trta; nasadi murv, daljni gozdovi na vzhodnem obzorju, kjer daje nebo slutiti zrcalno gladino morja; vmes hiše v značilnem beneško-lombardskem slogu, barvaste, pogosto karminarstno rdeče; pristave in cerkve s kampanili, ki se tudi tu prilagajo značaju krajine; kdaj pa kdaj gradovi. Ta filmski pejzaž ozivljajo kmetje, ki delajo na polju in katerih živobayne, večkrat rdeče obleke tekmujejo z barvo deteljice in z obilnim rdečilom maka na tratah. Stara tla, kmečka in plodovitna.

Pri Bologni se krajina vedno bolj grbanči, na hribih se pojavljajo tanke silhete cipres in napovedujejo toskanski pejzaž; toda preden ga doživiš, se moraš odkupiti z množico apeninskih tunelov in preiti proti zapadu, v smer Tirenskega morja. Na tej poti je velika in pomembna postaja Florenca, ki te pozdravlja še v vlak z močeno kupolo Sante Marie del Fiore in z nepozabnim smehljajem starih Fiesol; dalje odid je prava in resnična Toscana, krajinsko najlepša na vsej dosegljivi poti: Toscana s svojimi srednjeveškimi in renesančnimi mesti in gradovi in s starimi vilami po brdih, ki jih stražijo ciprese kakor na Böcklinovih slikah. Nikjer ne izraža ciprese v toliki meri dušo pokrajine kakor v tej krajini, obrobjeni z modrimi niljnimi toskanskimi gorah. Vlak šine mimo mesta Chianti, ki je dalo ime znamenemu italijanskemu vinu; slikoviti dvorci in prve skupine pinij se izmenjujejo s tovarnami. Človek bi se tu ves zasanjal v boccacievsko, v renesančno in baročno Italijo, če ga ne bi veliki napis na praznih ploskvah hiš in tovarn opozarjali na sedanjo Italijo. Ti napis na posledje spremelja na vsej poti; fazisem je očitno sprejel med svoje propagandne pripomočke psihologijo napisov, ki je tako značilna tudi za Bat'ov Zlin: kratke sentence in aforizmi, v Italiji večidel iz Mussolinijevih govorov, se nenehoma ponujajo očem in napadajo od tod tudi duha. Eden prvih napisov, ki sem si ga na vlaku zapisal s stene neke toskanske tovarne, slov v prevodu: »Disciplina, sloga in delo za izgradnjo domovine« (Mussolini). Polagoma zapuščamo Toscano in prehajamo v stari struški Laclj; čim bližje smo Rimu, pogostejša postajajo mesta po kamenitih hribih, ki vzbujajo vizijo davne minulosti in

zrežirana in je gledalca sikoti več ur opajala s svojimi barvnimi senzacijami.

Mimo nas je šel kos najnovješe, še sveže, tu in tam še krvaveče, nezacejene zgodovine; marsala De Bono in Badoglio sta na iskrih konjih otvorila silni pohod zmilitarizirane in maskulinizirane nove Italije; videli smo zastave vseh fašističnih organizacij in za njimi udarnike vseh mogočih skupin, viteze malteškega reda in dalje, dalje — eno samo mogočno reko barv, ki so se gibale na črni podlagi. Ta pohod, v katerem je nastopilo nad 40.000 uniformiranih vojakov in fašistov z vsemi vrstami vojnega orožja, v vseh mogočih opremah, je trajal do malega tri ure in vendar ni utrujal ne oči ne duha, zakaj njegova predstavljalska napetost se je stopnjevala prav do konca. Zamislite si na široki cesti, med mogočnimi ostanki starega Rima, v prisotvstju Cesarjevega spomenika, pohod odenki barvnopoltnih plemen: od kavinorjave barve do ogljeno-črne; pohod majhnih, slabotnih sinov somaljskih in libijskih puščav, melanholičnih Arabcev na kamelah, vtihih, bradatih Absesincev na majhnih konjih, ki so tako zvesto sledili taktu absesinske godbe na pihala in bobne; Predstavite si, da vsi ti temnopolti vojskači teko; da se jim svetijo gole noge in v vojaškem veselju bleščijo zobje, a da so oči nemara zasranje v drug, mnogo preprostejši svet, v njihove rumene puščave in domače hajduške gore. Zamislite si vojskače v pisanih afriških nošah, ki defilirajo tako, da plešejo po cesti in delajo grimase, kakor ste si jih zamisljali pri svojih indijancih v mladih letih: grimase strašnih bojevnikov, ki so pa v resnici pohlevni ljudje in daleč od vseh nas, od naše civilizacije in njenih problemov, od imperije in moralne krize človeštva. Njihove žalostne oči, ki so se morale smehljati rimskemu soncu, mi ostanejo vedno v spominu. Ob zaključku sta se spustila kvikuš dva balona in tudi golobje pismonosi so ljubko pokazali, da poznajo vojaško disciplino, ker so nekakrat v trdno strnjemem krdu krožili nad nami, preden so se bili razpršili na svoja resna pota; hvala tudi njim za prijatni prizor!

Ljudje, ki se bolj spoznajo v vojaške vrline, bi vam lahko potrdili, da je »pomozatenje« Italijanov pod vplivom fašizma močno napredovalo; mene je pri vsem živo zanimala rimska publika, ki se je gostila v spalirjih in na tribunah blizu starega Koloseja in ki je z isto teatralno vednočnostjo, kakor njeni davni predniki, uživala pohod vojske; nedaleč od kamenitiga Cesarja je zlašč stal živí Duce, »il fondatore dell' Impero«.

S P O R T

Danes igrajo in plavajo Wasserfreunde

Ob 17. na kopališču Ilirije

Točno ob 17. pred pričetkom samega tekmovalja, bo predsedstvo Ilirije svečano pozdravilo hannoveranske goste — prve nemške plavalce sploh, ki bodo startali v Ljubljani. V spomin na ta, za naš plavalni sport tako pomembni trenutek bodo naši plavalci poklonili Hannoverancem krasno umetno — radjanko Lugjiga Kazimirja; nebotičnik v megl. Prireditelji naprošajo cenj občinstvo, da bo pravčasno na plavalnišču in tako temu svečanemu aktu prisostvovalo polnoštevilno.

Kot prva točka se bo vršilo najzanimivejše tekmovalje v mešani štafeti 3X100 m. Hannoverška štafeta je v ponedeljek dosegla v Gradcu odlične rezultat 3:36,8, vendar pa upamo, da kompletnej ilirjski štafeti ne bo kos; pričakovati je zmago domačih, morda v rekordnem času.

Po tej štafeti se bo vrstila serija domačih točk, v katerih bodo poleg nekaterih novih talentiranih junioriev nastopili tudi znani, v marsikateri borbi že preizkušeni plavalci. Mnogo zanimanja vlada zlasti za nastop Zherla v skokih, v Ljubljani prvič po njegovem uspehu na olimpijadi.

100 m prsto je druga točka, v kateri se pomerimo s Hannoveranci. Žal, bo v tej disciplini zastopal domače najbrž samo en tekmovalce, ker sta od trojice najboljših dva, Hribar in Pintar, težje besirana. V tretji in zadnji plavalni disciplini moramo zmagati v novem rekordu; štafeta 5X50 m prsto v postavi Wilfan, Ziherl, Fritsch, Marovič in Čičin-Sain ali Zidar je močna dovolj, da se nam ni treba ba; nastopnika.

O vaterpolistih — hannoveranskijh in naših — si bomo najboljšo sodbo ustvarili na samih tekmi.

Vstopnice so v prodaji dopolne v trafiki Sever v Selenburgovj ulici, ter cel dan v vesticbulu kopališča.

Tekma se vrši ob vsakem vremenu. Pokroviteljstvo nad to prireditvijo je prevzel nemški poslanik v Beogradu von Heeren, ki ga bo zastopal nemški konzul v Zagrebu g. Freund.

Zadnja velika ligaška tekma

V nedeljo pod vodstvom italijanskega sodnika

Sarajevska Slavija, strah in trepet vseh ligaških klubov, prihaja v nedeljo k nam v goste, da se pomeri v pošteni sportni borbi z našimi fanti. Ona se je dokončno zasedrila na petem mestu ligine tabele, dočim gre našemu ligišču v nedeljo za vse. Od izida nedeljske tekme je odvisno, ali bo naš zastopnik zasedel šesto mesto med najboljšimi klubi v državi, ali pa bo po velikih žrtvah in naporih kolonovajavno izpadel iz lige.

Spomnimo se na obupni položaj našega zastopnika pred dobrim mesecem. Po treh občutnih porazih, ki so nam prinesli 18 golov v breme, ne da bi ničotno enega zabilo, je vodstvo kluba dopustilo trenerja g. Obizta in predalo ligino skupino v preizkušene domače roke. Z vojaško disciplino in sistematskim treningom so se fantje v kratkem času pripravili na odločilne tekme proti Basku in Concordiji. Zaupajoč v sebe brez kakršnekoli tuje pomoči je moštvo popolnoma uspel.

Vsem našim »prijateljcem«, ki so Ljubljano že pokopavali, je moštvo kakor tudi občinstvo na zadnji tekmi dalo dostojen odgovor, da se z raznimi sportnimi mahi-

ljo nastopiti v tretjem kolu proti varaždinski Slaviji z moško ekipo, proti Zlataru pa z damami.

V nekaj vrstah

Kot kandidat za državno lahkoletsko reprezentanco proti CSR (v soboto in nedeljo v Zagrebu), pridejo od Slovencev v poštev Primorjaš: Gaberšek (400 in 800 52,3 in 2:01,4), Goršek (800 in 1500, 1:59,2, na 1500 m še nima rezultata), Skušek (200 in 400, 23,7 in 52,4), Pleteršek (200 in 400, 23,2 in 52,7), Zgur (višina 181), Marek (višina 178) in Požar (daljina 6,54). Od Ilirije pa Bručan (5000 in 10.000, 16:27) in Kotnik (1500, 4:16,4). Vsi navedeni rezultati naših atletov predstavljajo trenutno v državi najboljše uspehe v omenjenih disciplinah. Letos ne nastopijo med drugimi državnih rekorderji Kreva zaradi pomanjkanja treninga, inž. Stepišnik, Kovačič in Martinj, ki so pri vojakih deloma na zaradi bolezni. Letošnja reprezentanca bo, kakor se zdí, močno okrnjena, ker bo manjkati tudi Vučević, Kovačević si je pri zadnjih treningih poškodoval roko. Buratović in Kallay pa nista v treningu. Definitivna sestava reprezentance še ni določena, ker je tudi tehnični referent saveza zaradi pomanjkanja re-

Zapiski

Slavke Osterca na praškem koncertu. Praški pihalni kvintet je na svojem koncertu v Smetanovj dvorani izvajal 19 t. m. skladbo Slavka Osterca »Pihalni kvintet«. Kritik »Českega slovac poročila« v številki s dne 25. t. m. o tem delu sledeče: »Slovenec Slavko Oester, utonec Novaka in Hába, je združil v »Pihalni kvintet« pet kompozicijsko dovpljnih in glasbeno svežih stavkov (Allegró, Lento, Vivace, Tranquillo, Presto). Avtor obvladuje kar mojstreski tehniko polifoničnega stavka in stitno navezuje na klasične vzore, ostajajoč v sferi modernega harmoničnega zvoka. Čeprav je Hábov utonec, deluje lematično. Tudi instrumentacija je dubovita. Skratka: odlično delce!

Mlada slovenska pevka Stefanija Fratnikova bo nastopila na letošnjem salzburškem festivalu v »Carobni palači« pod vodstvom slovečega dirigenta Toscaninija. Delo prof. Janka Lavrina. V kratkem izide v založbi nottinghamske univerze novo delo prof. Janka Lavrina o Dostojevskem. Svojo prvo knjigo o Dostojevskem, ki je izšla že pred sedemnajsetimi leti, je pisec tako izpopolnil in razširil, da se lahko smatra za povsem novo delo. Kakor izvedemo, je ta knjiga tudi že vključena v esejskično trilogijo »Dostojevski, Tolstoj, Nietzschec, ki izide letos v slovenščini v prevodu Petra Donata.

Novo slovenska pesniška zbirka. V Mariboru je pravkar izšla v krasni opremi pesniška zbirka Vinka Zitnika »Pomlad« (104 strani, samozaložba). K tej lirični knjigi, ki nas seznanja s pesnikom, čigar vesele emu doslej zasledili samo v revijah, se ob prvi priliki še vrnemo.

Roman o Prešernu izšel. Pisateljica Ilka Vašletova je pravkar izdala svoj občestni »Roman o Prešernu«. Odlično opremljena knjiga z ilustracijami E. Justina vzbuja na našem knjižnem trgu upravičeno pozornost. O prvem slovenskem biografskem romanu ki obravnava življenje našega največjega pesnika, približno daljše poročilo v prihodnjih dneh.

Otto Piek, znani literarni sodelavec »Prager Presse« in prevajalec iz češčine v nemščino, je praznovl minulde dni 50 let. Ob tej priliki se se češki listi s simpatijami spominjajo njegovega dela. Po lepi češki navadi sta izšla dva zasebna teka, posvečena zaslužnemu jubilarntu: Glavni urednik »Prager Presse« A. Laurin je izdal v faksimilu in s tektostom P. Eisnerja dve pesni: R. M. Rilkeja O. Pícku in rokopis nekega soneta, Píckov redakcijski tovariš A. St. Mágr pa njegov prevod Bfezirovne pesmi »Binkoštna nedelja«. Obe bibliofileki publikaciji izprizujeta vzorno češko pozornost nasproti sodelavcu v razširjanju češke literature in misli.

mladostov v madropski. Večakor se zdí, da bodo morali slovenski atleti prevzeti levji delež, kakor lanj v Prazi, ko so v vseh disciplinah dosegli najboljše rezultate med Jugoslovani.

Za prihodnje prvenstvene nogometne tekme je sodniški odbor JNS določil naslednje sodnike: v Ljubljani Ljubljana: Slavija (S) italijanski sodnik, v Celju Celje: Olimp g. Višnjič, v Mariboru Zeleničar: Amater g. Rosenfeld, v Beogradu BSK: BASK g. Lalić, v Zagrebu Gradjanski: Hajduk g. Knifer ter v Osijeku Hašk: Slavija (O) g. Žavkovič.

Tekmovalje srednješolcev. I. drž. realna gimnazija priredi skupno s III. realno gimnazijo v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne na letnem telovadišču v Tivoliju lahkoletski mtng, ki se ga bodo udeležili tudi Zagrebčani in Novomeščani. Vsak zavod pošlje 10 tekmovalcev. Tekmovali bodo v petboju (100 m, skok v dalj in v višino, met krogle in kopja), v prostih vajah, v odbojki in v štafeti 4X100 m. Začetek bo v soboto ob 15. v nedeljo pa ob 9.30. Pričakovati je zanimive borbe.

Kolesarska podzveza Ljubljana vabi vse predsednike sportnih klubov, društev in zvez, da se blagovoljno udeležijo pozdravnega večera jugosl. kolesarjev in funkcionarjev KSKJ, ki sodelujejo na etapnih vožnjah po Sloveniji in Hrvaščini v petek zvečer ob 20. v restavraciji »Slamič«.

SK Svoboda. I. moštvo, ki gostuje danes na Jesenicah, se mora zbrati na kodovdoru ob 11.30. Odhod vlaka 11.48. Postava moštva v okencu pri vchodu v Del. zbornico.

Radio

Četrtek, 27. maja

Ljubljana 8: Prenos iz stolnoce. — 9: Plošč. — 9.15: Prenos blagoslova. — 9.40: Cas, poročila, spored. — 10: Reprodukran slavnostni koncert. — 11.30: Otroška ura (vodi gđe. Manca Komanova). — 12: Pevsko društvo »Zvezda« iz Most. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Gregorčev pihalni kvintet. — 17: Preskrba Ljubljane z mlekom (g. Benko Ivan). — 17.20: Veselo popoldne. Sodeluje oddelček »Slog« vmes vesele zgodbe. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Savez Školska kr. Jugoslavije. — 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve v Ljubljani. — 20.20: Po domač! Akademski pevski kvintet, g. Milan Stante (harmonika) in plošč. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za kratek čas in boljše voljo (plošč).

Petek, 28. maja

Ljubljana 11: Šolska ura: Pokrajinska oddaja iz Litiije, izvaja narodna šola, vodi g. J. Zupančič. — 12: Z naših poljan (plošč). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Radio orkester. — 14: Vreme, borza. — 18: Zenska ura: Prosvetne in verske razmere na vasi (ga. Krista Hafner). — 18.20: Pierre: Ramuntcho (plošč). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Početki stikov med Vel. Britanijo in Srbijo (dr. Drag. Stranjakovič). — 19.50: Zamislosti. — 20: Koncert Radio orkestra. — 21: Plošč. 21.10: V. koncert Ljubljanskega godalnega kvinteta. — 22: Cas, vreme poročila, spored. — 22.30: Angleske plošč.

Beograd 17.20: Orkestralen in pevski koncert. — 19.50: Lahka godba. — 21: Prenos iz Zagreba. — 22.20: Ples. — Zagreb 17.15: Orkester. — 20: Komorna glasba. — 20.30: Klavirski koncert. — 21: Komorna glasba. — 21.30: Operetni poturiji. — 22.20: Ples. — Praga 19.30: Prenos Dvofakove opere »Rusalka«. — 22.25: Plošč. — Varšava 20.15: Večer lahke glasbe. — 22.45: Plošč. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Ritem in melodija (plošč). — 17.35: Koncertna ura. — 19.30: Šansoni od povod. — 20: Zvočna igra. — 22.30: Vskakovrstna lahka glasba. — 23: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 18: Orkester, kvartet harf in klavir. — 19: Vesela muzika. — 20.10: Valčkova ura. — 21: Operetne melodije. — 22.30: Lahka godba in pies. — München 18.15: Prenos iz Stuttgarta. — 20.10: Večer nemške umetnosti. — 22.30: Kakor Berlin. — Stuttgart 18: Ura pestre glasbe. — 19: Koncert orkestra. — 20: Plošč. — 21.15: Koncert Mozartove glasbe. — 22.30: Pesmi. — 22.45: Plesna muzika. 24: Iz opere »Cigan barone«.

Sobota 29. maja

Ljubljana 12: Pisano polje (plošč). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Pisano polje. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za delopust igrna Radio orkester. — 18.40: Pogovori s po-lisanci. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Slovenska zemlja v lepsevstvu (prof. Vilko Novak). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Veselo potovanje na Havaji, Pisan večer po zamisli in besedilu g. V. Bitenca, prireditelj vodi J. Podgornik. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za vesel komec (igra Radio orkester).

Beograd 18: Narodne melodije. — 20.40: Orkestralen koncert. — 21.10: Narodne pesmi. — 21.40: Plošč. — 22.20: Lahka in plesna muzika s plošč. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Moški pevski zbor. — 20.30: Orkestralen in pevski koncert. — 21.30: Tamburaški zbor. — 22.20: Ples. — Praga 19.15: Zvočna igra. — 20.35: Slike s Tatre. — 21.05: Sukova simfonija v C-molu. — 22.30: Plesna muzika. — Varšava 19.30: Vojaške pesmi. — 20: Klavirske skladbe. — 21: Orkestralen in pevski koncert. — 22.30: Ples. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.25: Plošč po željah. — 19.30: Zborovski koncert. — 20.30: Violetrke skladbe. — 21.30: Plošč. — 22.20: Lahka godba orkestra. — 23: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 18: Koncert godbe na pihala. — 19: Muzika za dobro voljo. — 20.10: Koncert lahke godbe. — 21: Vojaške pesmi in koracnice. — 22.30: Plesna muzika. — München 18: Bavarske pesmi. — 18.30: Godba za delopust. — 20.10: Prijeten sobotni večer. — 22.30: Godba za ples. — Stuttgart 19: Iz kraljestva zvočnega filma. — 20: Kakor je komu všeč. — 22.30: Prenos iz Münchena. — 24: Nočni koncert iz Wiesbadena.

Točno plačuj »Jutro« naročnino Varuj svojem zavarovalnino

Sobe išče

Pravno 1. Dn. Javek 3 Dn. ...

Prazno sobo ...

Prazno sobo ...

Opremljeno sobo ...

Dopisi

Vaša beseda 3 Dn. ...

Gospodična v ...

Zenitve

Vaša beseda 3 Dn. ...

Mlad restavratore ...

Zenitve in možive ...

Solidna ...

Informacije

Izjava ...

Razno

Milostljiva! ...

Mnogo ceneje in ...

Ostanki iz mariborskih ...

pristnobarvni, brez ...

KLISEJE ...

Kadar žena odpotuje ... Pa dobro pazi, da bo v hiši vse v redu! ...

SCHICHTOVIM MILOM JELEN

V tem znaku boš žmagal ... Mobiloil

STROKOVNJAK uporablja Mobiloil ...

ERIKA TOVARNA MILA SUBOTICA, išče zastopnika ...

MIROPLAST zapira ušesa proti hrušču, dan in noč ...

POJAČANJE RASTI LAS ZA 35% Uspel poizkus nekega zdravnika ...

PARIS 1937 MAJ-NOVEMBER 1937 EXPOSITION INTERNATIONALE ...

Oglasi v „Jutru“ imaju vedno najveći uspeh!

A. POLTZER:

38

Kaminski napušč

Prigode Patricije Holmove št. 13

»Ne verjamem. Podvizala sem se in odnesla pete. Upam samo, da zdaj ne vzdigne gnezda in ne spravi ptičkov pod ključ...«

»Spet bo izkušal prežati na vas pred vašim stanovanjem.«

Alice Bradford je skomignila z rameni.

»Ubrala bom pot po strehah.«

Sluiceu so bile te besede kaj malo po godu.

»Zadnjič je malo manjkalo, da si niste zlomili vratu! V duhu vas že vidim, kako ležite z razbitimi udi na cesti... Bojim se, Alice, da precenjujete svoje moči!«

»Nič se ne bojte, Louis! Nocoj bom hodila tako varno kakor tu po parketnih tleh. Samo čevlji so bili krivi; podplati so bili sicer hrapavi, toda iz gume — to pot sem si pripravila polstene!«

Nekaj časa sta molče sedela drug drugemu nasproti. Ko si je dekletke pripravilo novo cigareto, je povzeo:

»Kaj je s Patricijo Holmovo?«

»Ta mah se menda nihče ne meni zanjo; a težko, da bi mir večno trajal. Iz penzije se bom moral na žalost izseliti.«

»Kaj vas imajo tam na sumu?«

»V hiši me, a bojim se, da me bo dal Whinstone opazovati. Bilo bi torej bolje, če bi za časa izginil... Takoj zdaj napišem gospe Groysovi pismo, v katerem ji sporočim, da moram za nekaj časa odpotovati. Tiste reči, ki jih imam v penziji, naj Whinstone le prebrska... Še nocoj se preselim v Battersea, in nekoliko izpremenim svojo osebo. Nadzornik naj potem gleda, kako me bo spet našel...«

Alisi Bradfordovi Sluicev načrt menda ni ugaljal. Sluice je na njenem obrazu razločno brač, da je nezadovoljna.

»Reči hočete, da me bo potem iskal v »Old Man Clubu! To je verjetno; ali me bo našel je drugo vprašanje. Če bo na vedel, kje stanujem, bo naščuval name svoje ljudi, ki se jih ne bom mogel več otresti.«

»Vkljub temu morate za zdaj ostati v penziji gospe Groysove!« je zelo odločno rekla Alice Bradford ter nadaljevala: »Whinstone vam ne more ničesar dokazati, sicer se mi zdi pa tudi pametneje, da za zdaj ničesar ne ukreva. Whinstone naj v »Old Man Clubu« kar mirno nadaljuje svoje poizvedbe...«

»A kaj, če najde »njegov« sled? Ne pozabite, da zdaj ve za »oboje!« je razburjeno vzkliknil Sluice.

Dekletov nekoliko ostri, a lepo oblikovani obraz je bil miren kakor kamen, ko je rekla:

»On ve, da je bil Whinstone v »Old Man Clubu.«

In je gotovo že ukrenil, kar misli, da je treba; Whinstone ne bo ničesar našel. Saj tudi ne sme najti — vi, Sluice, dobro veste, zakaj ne!«

★

Ko se je nadzornik Whinstone prepričal, da mu je zasledovanka dokončno ušla, je mirno pomislil, kako bi mogel popraviti svoj poraz. Imel je dar vseh uspešnih ljudi, da mu nobena nevednost ni mogla vzeti poguma. Narobe, ovare so ga samo izpodbadale k novim dejanjem, in najboljšje misli so se mu porajale prav iz neuspehov.

Sum, da je zasledovanka nemara vendarle Alice Bradford, mu ni dal miru. Zagrizeno je iskal pojasnila, kako se je moglo tokrat Alisi Bradfordovi posrečiti, da je prišla v svoje stanovanje, ne da bi jo bil opazil. Ali ga je bil mar sluga nalagal, ko mu je rekel, da plavalasa dama še ni zapustila »Old Man Cluba?«

Nato je Whinstone po bliskovito prešnila rešitev uganke. Začudil se je, da mu ni bila že prej prišla na misel. Ko je nasproti hiše v Upper Harley Street št. 74 b prežal na dekletovo vrtnice, je bila s strehe neke sosednje hiše mahoma priletela opeka na cestni tlak! Ker je bilo tisto noč mirno in brezvetrno vreme, si ni mogel misliti, da bi se bila opeka sama od sebe sprožila. Bržkone je bilo tako, da je Alice Bradford, dobro sluteč, kdo jo čaka pred hišnimi vrati, po strehah prišla v svoje stanovanje.

Čez nekaj minut je Whinstone v tašetu dresil proti Regentovem parku. Zanesljivo je računala s tem, da bo Aliso prehitel, kajti toliko previdnosti ji je moral prisoditi, da ne bo utruala ravne poti domov.

Čez dvajset minut je stal pred vogelno hišo York. Šte terase in Upper Harley Street, s katere je bil tisto noč prišel strešnik na ulico. Alisine poti po strehah ni bilo težko uganiti, in ker je bilo popolnoma neverjetno, da bi bila Alice Bradford v temi noči preplezala na tucete streh, je prihajalo v poštev samo dvoje ali troje najbližjih hiš na Upper Harley Street.

Nadzornik je kmalu našel pripravno skrivališče, odkoder je imel na te hiše dober razgled. Noč ni bila nič prijaznejša od one, ki jo je bil prebil pred nekaj dnevi nasproti hiše na Yorkski terasi št. 174 b. In Whinstone je imel to pot tenke nogavice in plašč, ki tudi ni bil ravno topel. Ali bo moral spet vso noč stati na preži?

Minila je ura, ki se je zdelo nadzorniku brez konca; in tedaj je videl, kako se je pokazala vidka moška postava. Ko je stopal mož mimo bližnje svetilke, ga je Whinstone spoznal.

Alice Bradford je krenila naravnost proti hišnim vratom, ki so bila Whinstonu nasproti, se hitro ozrla po dozdevno brezljudni ulici in vtaknila ključ v ključavnico. Whinstone ni preznal nobenega njenih gibov.

MORANA
SYDNI PLESASTI
VOTREBA JE VSAK OTHU
PREVIDITE SE!

MORANA
ODDVAJ DOHLJAJ EKCEME JACI IN HRANI
LASIS CE TAKOJ USTAVI IZPADANJE LAS
LASJE PORASTEJO TUDI NA PLESASTOM
MESTU.
STAKLENICA PO POVZETJU
DIM 40.- POSTIJNIJA DIM 7.-
MODERNA KOZMETIKA-SPLIT

RAZPIS.
OBČINA ZABUKOVJE, srez brežiški,
razpisuje pragmatično mesto

občinskega delovodje.
Solska izobrazba 4. razrede srednje ali
njej enake strokovne šole. — Varščina
Din 5.000.—.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene
z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih
uslužbenih, je vložiti tekom enega meseca
po objavi tega razpisa pri tej občini.

Občina Zabukovje, dne 25. maja 1937.

DRAŽBA
realitet občine TROGIR v Dalmaciji

se bo vršila 16. junija 1937. ob 9½ uri
predpolndne pri sreskem sodišču v Trogiru,
soba št. 48.

Prodajala se bodo zemljišča in lepe stav-
bene parcele ter palača, ki leži na naj-
lepšem mestu v Trogiru in je pripravna
za hotelski in kavarniški obrat.

Palača je sodno cenjena na Din 4,635.418
in znaša najnižja ponudba Din 2,318.209.—.
Informacije daje Banovinska hranilnica
v Ljubljani.

Zahtevajte

PERXANTO-FILM
Antihalo

film
ki garantira 100%-ni
uspeh
od znamke

Sokol

Sokolsko društvo Hotedersica. Strnili
smo se z Narodno čitalnico in po večlet-
nem prizadevanju obeh društev kupili let-
os v aprilu krasno stavbišče, na katerem
se bo v prihodnjih dneh dvignila obsejna
trnjava Sokola in čitalnice. Poprijeti bo-
mo za krampe in lopate, da postavimo te-
melje bodočega doma. V Petrovi petlet-
ki hočemo in moramo zgraditi dom. Dan
sokolske pripravljenosti je bil določen za
nedeljo 9. maja ob 6. zjutraj. Kljub zgo-
dnji jutranji uri se je zbora udeležila do-
bra polovica članstva. V nedeljo 23. maja
je napravilo logaško sokolsko društvo iz-
let v Hotedersico. Naša deca je šla Lo-
gatčanom naproti do Ravnika, kjer so se
pozdravili s sokolskim pozdravom. Zleta se
je udeležilo 60 mladine in mnogo članstva.
Ko so se pomikali proti Hotedersici je
mladina veselo pela pesem sokolskih leg-
ij, vmes pa se je čula harmonika. Ope-
zilo se je, da je mladina res sokolsko
vzgojena in disciplinirana, tako da vodni-
ki niso imeli nikakega posla. Po dveur-
nem bivanju med nami so se Logatčani
vrnili. Javna tombola našega društva bo
to nedeljo 30. t. m. ob 15. na vrtu sestre
Logarjeve Poleg drugih tombol bo glavni
dobitek žensko kolo. Porabite to prilko,
napravite v nedeljo izlet v Hotedersico,
če vam bo sreča mila, se vrnete domov z
novim kolesom. Na svidenje v nedeljo!

Fraznik Sokolskega društva v Ptuju.
Sokolsko društvo v Ptuju je v nedeljo pri-
redilo redni letni nastop. Zbirališče je bi-
lo na dvorišču Mladike, od koder se je ob
pol 15. razvila lepa povorka z mestno god-
bo na čelu. Skromno cenjeno je bilo v
povorki najmanj 500 sokolskih pripadnikov,
od silovitih sokolskih borcev do najmlajše-
ga člana velike sokolske družine. Poleg
društvenega je bil v sprevodu tudi prehod-
ni četni prapor in oba naraščajca. V naše
sokolske vrste so se ob tem prazniku strni-
je tudi številne sokolske jate iz Dornave,
Markovec in od drugod. Ko smo korakali
tako skozi mesto na letno tovarnišče, smo
lahko s ponosom ugotovili, da nas je ved-
no več ter da ni sile, pred katero bi klo-
nil sokolski duh. Pred pričetkom tovalodbe,
ob nagovoru br. starost dr. Salamuna, se
je članstvo z občinstvom poklonilo državni
zastavi. Sam tolovadni nastop je kljub de-
ževnemu popoldnevju krasno uspel. Teško
je oceniti, kaj je bilo lepše izvajano, proste
vaje dece, naraščajca, članstva ali zelo pestre
vaje na orodju. Kdor je videl ljubke vaje
naraščajnc na visoki gredi, ali pa vrhunske
vaje na drogu, pri katerih so se posebno
odlikovali br. Bela, Drobeta in Stanko
Preac, mora priznati, da je tehnično delo
ptujkega Sokola zelo visoko. Br. načelniku
Pertotu, s. načelniku Sedlbauerjevi in nju-
nemu prednjaškemu zboru je treba k uspe-
hu čestitati! Proste vaje je s pomočjo mi-
krofona in zvočnikov spremljal na klavirju
br. prof. Sedlbauer.

Z Jesenic

— Jeseniško občinstvo, posebno fo-
tomaterje opozarjamo na sklopljeno preda-
vanje »Po slovenskih dobrotah in visavah,
ki ga bo imel v petek 28. t. m. ob 20. v
posebni sobi »Kavarne Novak« tajnik Fo-
tokluba Ljubljane g. K. Kocjančič. Predla-
vanje, ki bo obsegalo nad sto diapozitivov
in mnogo praktičnih navodil za snemanje
motivov iz »rave in družij, prireja jese-
niška skupina fotokluba. Veselo rosi
— Zvočni kino Radio predvaja danes ob
3. pop. in pol 9. zvečer vefilm »Trije snub-
ci učiteljice Kristine« (Učiteljica ljubezni).
Med dodatki domač kulturni film in risana
šala. Sledj »Kraljica ljubezni«.

Iz Novega mesta

— Za proslavo 50 letnice Sokolskega
društva v Novem mestu je priredil br. žup-
nik starosta dr. Ivan Vašič sestavek pod na-
slovom: Pogled v preteklost ob proslavi
zlatega jubileja Sokolskega društva v No-
vem mestu. V programu radio-Ljubljana bo
predčital ta sestavek drevi, ob 19.30 nakar
opozarjamo vse prijatelje sokolstva.
— Kino »Dome« v Sokolskem domu to
predvaja: danes na praznik ob 16. 18.30
in 20.50 razkošno muzikalno komedijo
»Broadway melody 1936«.

Naše gledališče
Drama

Cetrtek, 27.: Dr. Izven. Izredno znižane
cene od 14 do 2 Din.

Petek, 28.: Zaprt.

Sobota, 29.: Matura. Izven. Izredno znižane
cene od 14 do 2 Din.

Nedelja, 30.: Zaprt.

Gospod Ivan Levar praznuje 1. junija v
opernem gledališču 25 letnico umetniškega
delovanja. Igral bo Cyrana v Rostandovi
igri »Cyrano de Bergerac«, ki šteje med
največje umotvore francoške literature.
Mojstrski prevod tega nenadkriljivega dela,
ki ga je oskrbel naš pesnik Oton Zupančič,
je vzbudil pred leti, ko je izšel v knjigi in
bil izvajan na odru veliko pozornost in
enoglasno priznanje, ker je popolnoma
adekvaten, genialnemu originalu.

Opera

Cetrtek, 27.: Navihanka. Izven. Izredno zni-
žane cene od 24 Din navzdol.

Petek, 28.: Zaprt.

Sobota, 29.: Plamen. Red Sreda.

Nedelja, 30.: Veselj studenček. Izven. Iz-
redno znižane cene od 24. Din navzdol.
Ponedeljek, 31.: Zaprt.

Danes se poje v operi po daljšem pre-
sledku »Navihanka«, z gospo Lubejevo v
glavni vlogi. — V ostalem sodelujejo pr-
ljubljeni člani Poličeva, Petek, Samcin in
Daneš. — Ponovitev je zadnja v tej sezoni.
Cene od 24. Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 27.: Dolarska princesa. Znižane
cene. Zadnjič.

Petek, 28.: Zaprt.

Ki-ki-ri-ki-i-i-i
BOLŠEGA OD
HROVAT OVEGA
FIRNEŽA
NI-I-I-I

**SPOMLADNO
NEGOVANJE LAS!**

Priporoča se za vsake lase, zlasti
pa za slabotne lase, spomladno
negovanje z SORELO. Tako se obva-
rjuje, da se naredi priljaj in da
lasje izpadajo. SORELA se dobiva
v vseh strokovnih trgovinah v tubah
po Din 7.—, 12.— in 25.—.

Vremensko poročilo
Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze

26. maja

Ljubljana 7. 765.5, 15.0, 89. 0, megla 10,
Maribor 7. 764.7, 15.0, 80, N1. 7. —, —,
Zagreb 7. 764.6, 19.0, 80, NE1. 8, dež. 0.2;
Beograd 7. 764.7, 18.0, 80, 0, 5, —, —,
Sarajevo 7. 764.9, 12.0, 95, 0, 10, —, —,
Skopje 7. 764.4, 15.0, 90, 0, 7, —, —,
Kumbar 7. 763.0, 18.0, 80, N2. 5, dež. 2.0;
Split 7. 764.3, 18.0, 90, 0, 7, dež. 0.5;
Rab 7. 764.1, 20.0, 70, NNE4, 5, —, —,
Temperature: Ljubljana 22.6, 13.3; Mari-
bor 23.0, 13.0; Zagreb 21.0, 16.; Beograd
25.0, 14.0; Sarajevo 23.0, 10.0; Skopje 23.0,
12.0; Kumbar —, 17.0; Split 26.0, 16.0; Rab
—, 16.0.

Mestni pogrebni zavod.
Občina Ljubljana.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so se nas ob priliki smrti naše
ljubljene mame, babice, gospe

ADELE KABAJ

spomnili z izrazi iskrenega sožalja, jo spremili na njeni zadnji poti in
poklonili vence in cvetje ter se je spomnili na katerikoli način.

Zlasti se zahvaljujemo g. dr. Vilku Špornu, ki je bil vedno ob vsaki
uri pripravljen lajšati trpljenje naši mami. Iskrena hvala našim sosa-
novalcem, ki so nam s svojo požrtvovalnostjo in dobroto pomagali v teh
težkih dneh.

Bog plačaj vsem!
LJUBLJANA, 27. maja 1937.

ZALUJOČI OSTALI.

ZAHVALA

Za mnogobrojne izraze iskrenega sožalja ob nenadomestljivi
izgubi našega nepozabnega gospoda

Josipa Eberla
juvelirja

kakor za množštevne poklonjene krasne vence in cvetje se tem
potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, raznim društvom
in korporacijam, gospodu juvelirju Černetu kot predsedniku »Zdru-
ženja urarjev, zlatarjev, graverjev, optikov in pasarjev« za lep
poslovilni govor ob odprtem grobu, ter končno vsem njegovim
tovarišem, prijateljem in znancom, ki so blagega pokojnika v tako
častnem številu spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

LJUBLJANA, GRAZ, VOLKERMARKT, WIEN, SPLIT,
dne 26. maja 1937.

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALI.

Preproge razne vrste kupite najceneje pri
SEVER — Marijin trg 2

Ni prepozno!

RESITELJICA VAŠIH ZOB je samo
pasta »SMALTODONT«, ker ima
prednosti pred ostalimi znamkami.
Kot taka je odlikovana v Londonu —
Parizu — Bruslju — Rimu — Milanu
in Solunu. Dobiva se v vseh boljših
trgovinah.

VINKO DANILA
uradnika obmejne policije

dne 25. maja 1937, previdnega s tolažili sv. vere v
48. letu v svoje kraljestvo.

Draga pokojnika spremimo dne 27. maja 1937 ob
pol 17. uri iz mestne mrtvašnice na pobožje poko-
pališče k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala 28. maja ob 7. uri
zjutraj v magdalenski cerkvi.

Maribor, Kaštel-Stari, dne 26. maja 1937.

ALOJZIJA DANILA roj. ČERNOVSEK, soproga.
IVO DANILLO, sin;

ENONADSTROPNA HIŠA

s staro, dobro vpeljano gostilno, vrt, salon,
lepe sobe in kleti, v centru Ljubljane, pri-
pravno za večje podjetje, zaradi bolezni
ugodno naprodaj. Samo resni kupci naj se
se javijo na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna
priložnost«.
3993

Priporočata se dva prvovrstna aranžerja z večletno
praksno in inozemskimi šolami za aranžiranje izložb
vseh strok, kakor tudi razstav in veleposredniških
prostorov. Izdelujeta po naročilu tudi izložbene osnutke
in plakate. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Aranžer 2«.

TRIBUNA F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 25.

Osvetli vozički najnovjših modelov.
Drokovna, motorji, svetilki.
Stvarni stroji popravljivi.
Po zelo nizki ceni! Ceniki francozi!

Ploščice za štedilnike
in za oblogo sten v kuhinjah, kopalnicah, lokalih
prodaja in polaga najceneje

„Material“ LJUBLJANA,
Tyrševa c. 36 a

Inserirajte v »Jutru«!